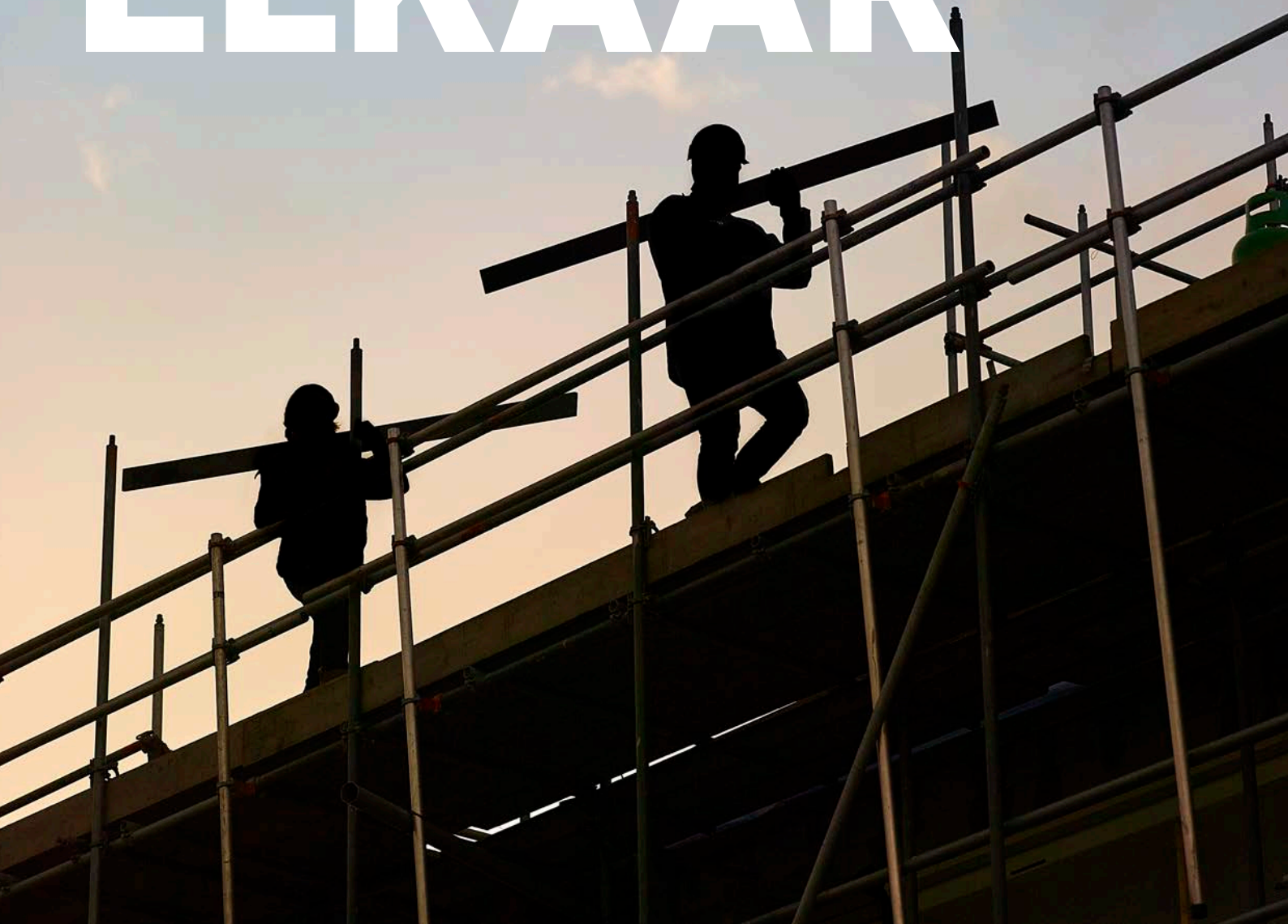

MET ELKKAAR

ACTIVITEITENVERSLAG 2019

DURA VERMEER

Waarmaken van ambities

Dura Vermeer, opgericht in 1855, is een onafhankelijk familiebedrijf dat zich richt op de Nederlandse markt met activiteiten op het gebied van woningbouw, utiliteitsbouw en infrastructuur. Met €1,5 miljard omzet en ruim 2.800 medewerkers staat Dura Vermeer in de top tien van bedrijven in de Nederlandse bouwbranche.

Met meer dan twintig zelfstandige werkmaatschappijen combineren we een sterke regionale verankering met de kennis, kracht en middelen van een landelijk opererend bedrijf. Onze kernactiviteiten betreffen ontwikkeling en realisatie van bouw- en infrastructurele projecten, onderhoud en renovatie. Vaak complexe opgaven, waarbij kwaliteit en veiligheid cruciaal zijn. Onze activiteiten zijn gefundeerd op een solide financiële basis en een open en betrouwbare stijl van zaken doen. Dat is onze norm en waar onze klanten zich in herkennen.

VEILIGHEID, KWALITEIT EN BETROUWBAARHEID

We zijn een familiebedrijf met sterke kernwaarden. Met 165 jaar geschiedenis is continuïteit onze belangrijkste drijfveer. Als familiebedrijf richten we ons op het creëren van lange termijn waarde en op duurzame relaties met onze klanten, medewerkers en partners. En ook met de maatschappij als geheel: de gebruikers en de mensen in de omgeving van onze projecten. Daarvoor is het cruciaal om echt naar onze klanten te luisteren, flexibel te zijn en tijdig in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Hierbij handelen we altijd vanuit onze kernwaarden: **veiligheid, kwaliteit en betrouwbaarheid**. Met veiligheid op #1.

THEMA MET ELKAAR

'Met elkaar' is het thema van het Activiteitenverslag 2019. Het staat symbool voor samenwerking, verbinding en vertrouwen. Een wijze van denken en doen die diep verankerd is in ons 165-jarige bestaan dat we in 2020 vieren en wat ook in dit Activiteitenverslag de aandacht krijgt. Samen zijn we op weg naar het volgende hoofdstuk van Dura Vermeer. Met medewerkers, relaties en partners. En steeds een stukje veiliger, beter, duurzamer en digitaler.

INHOUD

4	Organogram
6	Ambitie en strategie
8	Dura Vermeer: van goed naar steeds beter
20	165 jaar met elkaar
24	Hoogtepunten
28	Divisie Bouw en Vastgoed
64	Divisie Infra
100	MVO Duurzaamheid
120	Financiën

VAN GOED NAAR STEEDS BETER

8

'VISIE WORDT WERKELIJKHEID'

34

DIVISIE BOUW EN VASTGOED GOED JAAR

28

DIVISIE INFRA SUCCESVOL VOORUIT

64

AMBITIE EN STRATEGIE

6

MEER VROUWEN IN (SUB) TOPPOSITIES

110

MVO ONZE IMPACT OP DUURZAAMHEID

100

FINANCIËN 2019

120

DURA VERMEER GROEP NV

DURA VERMEER DIVISIE BOUW EN VASTGOED BV

NIEUWBOUW EN ONTWIKKELING

Dura Vermeer Bouw Hengelo BV

Dura Vermeer Bouw Midden West BV

Dura Vermeer Bouw Zuid BV

Dura Vermeer Bouw Zuid West BV

Dura Vermeer Vastgoed BV

ONDERHOUD EN RENOVATIE

Dura Vermeer Bouw Heyma BV

Dura Vermeer Onderhoud en
Renovatie Zuid BV

Dura Vermeer Onderhoud en
Renovatie Midden West BV

DURA VERMEER DIVISIE INFRA BV

Dura Vermeer Infra Regionale Projecten BV
Dura Vermeer Infra Asset Management BV
Dura Vermeer Haven & Industrie BV
Dura Vermeer Infra Regio Noord Oost
Dura Vermeer Infra Regio Noord West
Dura Vermeer Infra Regio Zuid Oost
Dura Vermeer Infra Regio Zuid West

Dura Vermeer Infra Landelijke Projecten BV

Dura Vermeer Railinfra BV

ASSET Rail BV
Saferail BV

Dura Vermeer Infra Participaties BV

Dura Vermeer Gebiedsontwikkeling Infra BV
Dura Vermeer Infra Milieu BV
Dura Vermeer Reststoffen BV

DURA VERMEER TECHNIEK & INNOVATIE

Showroom BV

Minderheidsdeelnemingen

DURA VERMEER FACILITAIRE BEDRIJVEN

Dura Vermeer Autobehaar BV

Dura Vermeer Materieel BV

Dura Vermeer Onroerend Goed BV

AMBITIE EN STRATEGIE

We ambiëren een positie in de top 3 van innovatieve en vernieuwende bouwbedrijven in Nederland om daarmee tot de meest succesvolle bedrijven in de sector te horen. Voor de strategieperiode 2019-2021 hebben we vier strategische prioriteiten benoemd, te weten

1

VERGROTEN VAN DE FOCUS OP KLANT EN MARKT

2

INVESTEREN IN DIGITALISERING, DUURZAAMHEID EN INNOVATIE

3

VERSTERKEN VAN DE ORGANISATIE

4

VERDER VERBETEREN VAN HET FINANCIËEL RESULTAAT

In deze periode koersen we op een leidende rol in digitalisering, duurzaamheid en innovatie in de bouwbranche.

1 DUURZAAMHEID

Wij richten ons op een toekomstbestendige wereld, waarbij de twee thema's reductie van CO₂-uitstoot om de opwarming van de aarde te beperken en circulair bouwen om de uitputting van grondstoffen te beperken de grootste aandacht krijgen.

2 DIGITALISERING

We richten ons op verdere digitalisering om meer toegevoegde waarde, gemak, service en comfort aan klanten te kunnen bieden en tegelijk de kostprijs te verlagen, marges te verbeteren en het bouwproces te optimaliseren.

3 INNOVATIE

We werken strategisch samen met start- en scale ups, we delen kennis, sluiten partnerships en tonen initiatief met het in de markt zetten van vernieuwende concepten, processen en producten.

VAN GOED NAAR STEEDS BETER

Dura Vermeer kan terugkijken op een jaar met een gouden randje. Dura Vermeer is veiliger gaan werken, wat heeft geleid tot een daling van de ongevallenindex. Dura Vermeer heeft meer tevreden medewerkers, wat we terugzien in hogere MTO-scores en een top twee notering van beste werkgever in de bouw. Dura Vermeer heeft een keur aan projecten in uitvoering genomen en opgeleverd die kenmerkend zijn voor haar vakmanschap. En niet te vergeten: Dura Vermeer heeft haar resultaten ten opzichte van 2018 verbeterd.

MARKTONTWIKKELINGEN BOUWSECTOR

De bouwsector heeft ook in 2019 een stevige groei laten zien. Toch wordt voor 2020/2021 krimp van het volume verwacht. Naast tekorten aan beschikbare bouwgrond, bouwcapaciteit en goede plannen, speelt ook de problematiek rondom stikstof en PFAS een belangrijke rol. In 2019 heeft dit in sommige gevallen al geleid tot stagnatie bij onderhanden werk of het terugtrekken van tenders en trage procedures met betrekking tot vergunningen. Zowel de woning- en utiliteitsbouw als de infrastructuur worden getroffen door deze problematiek. Waar het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) voor 2020 in eerste instantie nog een groei van activiteiten heeft voorzien, verwacht het nu een lichte afname van de bouwproductie en het aantal medewerkers. De positieve kant is dat er waarschijnlijk meer arbeidskrachten op de markt vrijkomen waar eerst sprake was van schaarste en dat de prijzen van materialen en arbeid minder hard zullen stijgen door een afnemen van de vraag.

HIER ZIT EEN TEVREDEN VOORZITTER VAN DE RAAD VAN BESTUUR?

JOB DURA 'Ja, tevreden en bovenal trots. Uiteraard ben ik tevreden over de ontwikkeling die de organisatie doormaakt en hetgeen we gerealiseerd hebben, zoals onze mooie cijfers, die bijdragen aan de soliditeit en robuustheid van Dura Vermeer en daarmee de continuïteit van ons bedrijf. Maar ik ben minstens zo tevreden over de wijze waarop de organisatie onze strategie van ambitie en vernieuwing oppikt en daar invulling aan geeft, met veiligheid op de eerste plaats en met projecten waarbij we steeds professioneler en innovatiever werken. Wel zijn we begin 2019 op één van onze bouwplaatsen geconfronteerd met een fataal ongeval met een onderaannemer hetgeen helaas ook een zwarte rand geeft aan dit voor de rest mooie jaar.'

LOWICK BARG 'Als CFO ben ik zeker tevreden over de groei van de bedrijfsopbrengsten en het resultaat dat nog niet eerder zo hoog is geweest in de geschiedenis van Dura Vermeer. Het merendeel van onze bedrijfsonderdelen presteert zoals we willen, maar er zijn gelukkig ook nog verbeteringen mogelijk. Wat voor mij een doorn in het oog blijft, is dat de marges nog steeds niet in verhouding staan tot de risico's die wij moeten nemen om projecten te verwezenlijken. Maar ook daar wordt hard aan gewerkt.'

IN 2019 IS GESTART MET EEN NIEUWE STRATEGISCHE TERMIJN WAARIN HET ACCENT WORDT GELEGD OP Vernieuwing.

LOWICK BARG 'In de afgelopen jaren lag het accent op het sterker maken van de organisatie en het succesvol uitvoeren van projecten. De focus lag op resultaat boven omzet, op het

acquireren van projecten die bij ons passen, op standaardisatie en natuurlijk op de klant centraal. Dat is mede door de gunstige economie goed gelukt en daar gaan we ook mee door. Daarnaast gaan we versnellen op het gebied van duurzaamheid, digitalisering en innovatie om onze overall ambities te kunnen verwezenlijken.'

ER IS EEN NOGAL ONORTHODOXE MANIER GEKOZEN OM DE MEDEWERKERS TE BETREKKEN BIJ DE IMPLEMENTATIE VAN DE NIEUWE STRATEGIE.

JOB DURA 'Onorthodox is wellicht wat overdreven, maar we hebben getracht om alle 2.800 medewerkers bij de strategie-implementatie te betrekken. Van kantoor tot bouwplaats. Dat hebben we gedaan door middel van zogenaamde strategiebox-sessies door het hele land met alle medewerkers. Zij spreken hun waardering uit over het feit dat ze in een vroeg stadium zijn betrokken en zo een actieve bijdrage konden leveren aan de toekomst van hun eigen bedrijf. Ook de interne processen van beleidsvorming en begroting hebben we beter op elkaar afgestemd, zodat alle neuzen dezelfde kant op staan. Met nog meer verbinding en eenheid tot gevolg.'

HOE KIJKEN JULLIE TERUG OP DE MARKTOMSTANDIGHEDEN?

JOB DURA 'De bouw heeft in 2019 zeer goed gepresteerd en een stevige groei laten zien. Ook Dura Vermeer profiteerde daarvan. Het jaar 2019 kenmerkte zich daarbij door prijsstijgingen van bouwkosten en een gebrek aan capaciteit. In de tweede helft van het jaar kregen we te maken met de problematiek rond stikstof en PFAS. Een aantal projecten kwam stil te liggen en we zagen afvlakking van de groei. In 2020 en verder gaan we zeker nog hinder ondervinden van de (onzekerheid rondom de) stikstof- en PFAS-problematiek. In welke mate weten we nog niet, maar dat het ons raakt is een ding dat zeker is. De markt zal als gevolg van deze problematiek definitief en blijvend veranderen en niet meer terugkeren naar de vorm van hoe het was. We zullen ons hierop moeten aanpassen en tevens anticiperen op soortgelijke situaties in de toekomst.'

MAKEN JULLIE JE ZORGEN?

LOWICK BARG 'We hebben niet voor niets op het Malieveld in Den Haag gestaan om onze steun te betuigen aan de protestacties. Dat het kabinet maatregelen heeft getroffen om vastgelopen projecten weer op gang te brengen is gelukkig een eerste stap. Of deze maatregelen ook voldoende handvatten en zekerheid bieden om de vergunningafgifte en bouwproductie daadwerkelijk weer snel op het gewenste niveau te brengen, is nog afwachten. Belangrijk is dat we

Opdrachtgever Rijksvastgoedbedrijf
Bijzonderheden UAV-GC-contract

ons eigen plan hierin volgen en van onze eigen kracht uitgaan. We gaan niet op onze handen zitten en afwachten. Onze basis is op orde en we kunnen gelukkig tegen een stootje.'

DE DIVISIES ZIJN DE PIJLERS VAN DE ORGANISATIE. RONALD, HOE KIJKT DE DIVISIE BOUW EN VASTGOED TERUG OP HET AFGELOPEN JAAR?

RONALD DIELWART 'Ook ik ben absoluut tevreden. Onze bouw- en ontwikkelactiviteiten lopen goed en dat zie je terug in het resultaat. Ook ons vastgoedplan loopt op schema, we hebben wederom meer eigen woningen verkocht dan vorig jaar. We zijn hard op weg naar een positie als één van de grotere woningbouwontwikkelaars in ons land. Ook zijn we succesvol geweest met de verkoop van in eigen huis ontwikkeld (commercieel) vastgoed, zoals het kantoor voor Dupont in Leiden, woningen in de wijk TudorPark in Hoofddorp en onze nieuwe huisvesting in Utrecht. Onze activiteiten op het gebied van onderhoud en renovatie lopen helaas achter bij onze doelstellingen, maar ook daar wordt hard aan gewerkt.'

WAAR KIJK JE MET TROTS OP TERUG?

RONALD DIELWART 'Het winnen van een grote woningbouw-tender in Diemen en de realisatie en tijdige oplevering van het kantoor voor het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA) waren voor mij persoonlijk de hoogtepunten van het jaar. Een bijna veertigduizend vierkante meter groot kantoor

met 19 verdiepingen in slechts 18 maanden tijd bouwen, is een ongekennde prestatie die we in nauwe samenwerking met Heijmans hebben geleverd. Tegelijkertijd ben ik trots op de wijze waarop we als divisie transformeren naar een eigentijdse en daarmee toekomstbestendige organisatie. En op de wijze waarop we met verve invulling geven aan onze koploperspositie op het gebied van BIM en hoe wij de klantprocessen verder digitaliseren.'

VERDERE TOENAME VAN BEDRIJFSOPBRENGSTEN EN RESULTAAT

Dura Vermeer kan terugkijken op een goed jaar. Het resultaat na belasting steeg van € 26,1 miljoen in 2018 naar € 36,1 miljoen in 2019. De bedrijfsopbrengsten kwamen uit op € 1,5 miljard in 2019 tegenover € 1,3 miljard in 2018, een stijging van 15%. De bedrijfsopbrengsten van de activiteit woningbouw stegen het meest: € 608 miljoen in 2019 tegenover 540 miljoen in 2018. In de activiteit utiliteitsbouw kwamen de bedrijfsopbrengsten op € 320 miljoen (2018: € 284 miljoen). In de activiteit Infrastructuur stegen de bedrijfsopbrengsten van € 507 miljoen in 2018 naar € 574 miljoen in 2019.

VEILIGHEID OP #1

Veiligheid is de nummer 1 kernwaarde van Dura Vermeer, naast betrouwbaarheid en kwaliteit. Veiligheid is een onlosmakelijk onderdeel van ons DNA en daarmee bepalend en beslissend voor het doen en laten van onze organisatie. Onze missie? Iedereen, elke dag veilig en gezond naar huis. Ons motto? We werken veilig, of we werken niet.

De snelle ontwikkeling naar een nog pro actievere veiligheids-cultuur binnen Dura Vermeer loopt gelijk met de toenemende aandacht voor veiligheid in de bouwsector en de maatschappij. Naast aandacht voor gezond werken en veiligheid op de bouwplaats, staan ook veiligheid van het bouwwerk en veiligheid in de omgeving van het bouwwerk hoog op de agenda.

Dura Vermeer is mede-initiatiefnemer en onderschrijver van de Governance Code Veiligheid in de Bouw. In 2019 is de Generieke Poortinstructie (GPI), de basisinstructie op het gebied van veiligheid, integraal uitgerold. Iedere medewerker van bouwplaats tot kantoor heeft de instructie dan ook (verplicht) gevolgd.

Trots zijn we op het feit dat de Divisie Bouw en Vastgoed is voorgedragen voor certificering op Trede 3 van de Veiligheids-ladder, de Divisie Infra haar sterke positie op Trede 4 handhaaft en in 2019 het spoorbedrijf van de Divisie Infra als eerste spoorbedrijf in Nederland Trede 5 van de Veiligheidsladder heeft behaald. Tevens hebben we het - in eigen huis - ontwikkelde veiligheidsprogramma 'Zien Handelen Leren' ondergebracht in een stichting om het gedachtegoed niet alleen sector-breed, maar ook sector-overstijgend in te kunnen zetten.

EN THEO, HOE VERGING HET DE DIVISIE INFRA?

THEO WINTER 'Onze grote projecten en onze spooractiviteiten lopen over de gehele linie goed. Ook het scala aan activiteiten bij participaties (milieu, asfalt etc.) laat goede resultaten zien. De markt voor regionale projecten is daarentegen in 2019 wederom zeer concurrerend geweest. Onze prestaties blijven daar wat achter bij onze ambities. De regionale projecten zijn evenwel de ruggengraat van onze organisatie en daar besteden we dan ook veel aandacht aan. Dat gaat zich uitbetalen in 2020. Positief is dat onze orderportefeuille in kwaliteit is verbeterd. Minder traditioneel en meer op basis van EMVI. Daarnaast zie je een toename van private opdrachtgevers, wat ons minder afhankelijk maakt van publieke opdrachtgevers.'

'Onze divisie heeft gelukkig veel om trots op te zijn. Onze ongevallenindex is lager dan twee. Onze medewerkers- en klanttevredenheid is gestegen en we hebben onze financiële doelstellingen gehaald. Het jaar 2019 was ook het jaar waarin we zijn gestart met een aantal grote projecten zoals de aanleg van de A16 Rotterdam,

de Vechtdalverbinding en de dijkversterking bij Wolferen-Sprok. Tot slot hebben we een belang genomen van 40% in Leeuwenstein Groep ten behoeve van de versterking van onze onderhoudsactiviteiten in de infrastructuur.'

WAAR KIJK JE MET TROTS OP TERUG?

THEO WINTER 'Mijn persoonlijke hoogtepunt is de versnelde oplevering van de A6 en het compliment van minister Cora van Nieuwenhuizen dat wij hiervoor ontvingen. We hebben de A6 een jaar eerder opgeleverd dan gepland, met als gevolg minder files, een betere leefbaarheid en lagere kosten voor de maatschappij. Daarnaast ben ik natuurlijk erg blij met de gunning van de ViA15, het laatste DBFM-contract in de markt. Bijzonder vind ik ook de prestatie van ons spoorbedrijf, dat als enige in de branche is gecertificeerd op Trede 5 van de Veiligheidsladder.'

DURA VERMEER IS AAN HET VERSNELLEN OP HET GEBIED VAN DUURZAAMHEID, DIGITALISERING EN INNOVATIE. WELKE VORDERINGEN ZIJN HET AFGELOPEN JAAR GEMAAKT?

JOB DURA 'Duurzaamheid, digitalisering en innovatie zijn natuurlijk geen onderwerpen die voor Dura Vermeer nieuw zijn, maar nu we ook weer meer financiële ruimte hebben, hebben we besloten te versnellen op deze thema's. Dit met het oog op de continuïteit van ons bedrijf. Maatschappelijke en technologische ontwikkelingen en de veranderende klantbehoeften liggen hieraan ten grondslag.'

RONALD DIELWART 'Met BIM zijn we al een aantal jaar geleden gestart en die koploperspositie proberen we nu verder uit te bouwen. In co-creatie met Autodesk, de ontwikkelaar van BIM-software en met onze partners proberen we het bouwproces steeds transparanter en daarmee meer voorspelbaar te maken, waardoor projecten sneller en efficiënter verlopen en er minder faalkosten worden gemaakt. Uitgangspunt daarbij is de toegevoegde waarde voor de klant én de klantbeleving.'

THEO WINTER 'Onze ambitie is dat het bedenken van duurzame oplossingen net als veiligheid op #1 in ons DNA zit. We zeggen bij Dura Vermeer: "We werken veilig of we werken niet". We zijn een tweede weg ingeslagen die gaat leiden tot "We bouwen duurzaam of we bouwen niet". Dat is niet van de één op de andere dag gerealiseerd, maar we maken de juiste stappen. We hebben veel mooie initiatieven en bespreken wat haalbaar en schaalbaar is en evenzo belangrijk, wat niet. Ik merk dat we als bedrijf wendbaarder worden en dat maakt dat we beter kunnen inspelen op dossiers als stikstof en PFAS. Daarnaast is ons concept "as a service" waarbij wordt betaald voor gebruik in plaats van bezit een

groot succes. Dit concept wordt onder meer toegepast bij De Circulaire weg en verlichting "as a service".'

LOWICK BARG 'En innovatie is de verbinding tussen alles wat we doen. Door te innoveren kunnen we impact maken en reken maar dat er flink wordt geïnnoveerd, niet alleen op procesmatig gebied maar juist ook in projecten. Denk bijvoorbeeld aan de toepassing van generative design in combinatie met 3D-printing op ons project aangaande de bouw van het nieuwe hoofdkantoor van AFAS. Met deze techniek kunnen wij nog betere ontwerpen en duurzame oplossingen aandragen bij onze klant. Generative Design kunnen we bijvoorbeeld gebruiken om de beste ruimtelijke indeling en looproutes in een gebouw te bepalen, maar ook om materiaalreductie in een constructie te realiseren.'

EN DE MEDEWERKERS SPELEN DAAR EEN GROTE ROL IN.

JOB DURA 'We zijn een familiebedrijf en wat ons uniek maakt zijn onze medewerkers. Door onze medewerkers vrijheid van handelen te geven, passend bij de functie die ze beoefenen, haal je het beste bij ze naar boven. Bij Dura Vermeer ben je zelf verantwoordelijk voor wat je doet, wat onze medewerkers ruimte geeft om zichzelf maximaal te ontplooiën.'

LOWICK BARG 'Wij willen de beste mensen aan ons binden. Een succesvolle, met prijzen bekroonde, arbeidsmarkt-campagne is een goed startpunt, maar daar blijft het niet bij. Hoe groot we ook zijn, we hebben oog voor onze mensen. Veiligheid, vitaliteit en diversiteit spelen een belangrijke rol om mensen blijvend te (ver)binden. Daarnaast bieden we natuurlijk talent- en management-development programma's en dagen we onze mensen uit zich te blijven ontwikkelen.'

THEO WINTER 'En elke dag investeren in een stukje beter en "het goede doen". Dat geeft een blijvende voorsprong op de concurrentie. Ons streven is dat je als medewerker jouw eigen proces steeds beter maakt, waardoor je tijd krijgt voor de leukere dingen.'

RONALD DIELWART 'Operational excellence. Wat kunnen we anders en beter organiseren om onze mensen en dus Dura Vermeer effectiever en efficiënter te laten werken.'

JOB DURA 'En ik ben er ook trots op dat onze medewerkers er niet voor schromen om hun inspanningen en resultaten met de buitenwereld te delen via social mediakanalen. Daarmee zijn we als bedrijf een stuk zichtbaarder geworden, maken we vakmanschap concreet en laten we zien met welke interessante projecten we allemaal bezig zijn.'

IN 2020 BESTAAT DURA VERMEER 165 JAAR

JOB DURA 'Daar ben ik natuurlijk enorm trots op en dat gaan we uitgebreid vieren. Met een groot feest voor al onze medewerkers en hun partners en uiteraard gaan we dit ook vieren met onze relaties. De voorbereidingen zijn in volle gang en we hebben er veel zin in. Daarnaast gaan we ook gewoon hard aan het werk; werken aan een nog sterker en beter Dura Vermeer.'

AFSCHEID AGE VERMEER

Age Vermeer, zoon van "Vermeer"-oprichter Piet Vermeer, nam op 20 juni 2019 afscheid van onze organisatie. Tijdens zijn 39-jarig durende carrière bij Dura Vermeer heeft hij diverse functies vervuld, waaronder die van lid Raad van Bestuur en (divisie-)directeur Infra. Als kleine jongen zag Age hoe zijn vader aannemingsbedrijf P. Vermeer in 1961 startte. Als 12-jarige fietste hij in de zomervakantie dagelijks naar de werkplaats in Cruquius om de mannen in de werkplaats te helpen. Hier groeide zijn passie voor het vak. Na zijn studie Civiele Techniek aan de HTS kwam Age in 1980 in dienst bij het familiebedrijf. Eerst als uitvoerder en later in verschillende managementfuncties bij het bedrijf. Vanaf 2009 kwam er meer aandacht voor duurzaamheid in de bouw, waar Age zich met veel passie op heeft toegelegd. Jarenlang heeft hij zich bezig gehouden met het verbinden, netwerken en doorpakken. Hij nam en neemt deel aan vele initiatieven op het gebied van duurzaamheid en innovatie en heeft meerdere start ups geholpen bij het realiseren van hun duurzame innovaties. Zijn bevlogenheid, betrokkenheid, gezelligheid en interesse in anderen zullen worden gemist binnen en buiten het bedrijf. Tijdens een drukbezochte afscheidsreceptie werd Age geridderd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

DUURZAAMHEID: IN DOEN VERBINDEN IN GROEN VOORUIT

Dura Vermeer heeft het afgelopen jaar gewerkt aan het explicieter maken van de rol en positionering van duurzaamheid binnen en buiten de organisatie. Onder het motto "In doen verbinden. In groen vooruit" willen wij dat in 2030 iedere oplossing bijdraagt aan een gezonder en groener Nederland. Om die ambitie waar te maken, is in het voorbije jaar gedreven gewerkt aan initiatieven als de Circulaire Weg, verlichting as a service, de Biobased Proeftuin, de ontwikkeling van duurzamere materialen en slimme en intelligente huisvesting. Het doel: verdere reductie van CO₂ en stimuleren van hergebruik materialen door het sluiten van de kringloop. Door samen onze verantwoordelijkheid te nemen, kunnen we blijvend waarde toevoegen aan een duurzame leefomgeving voor iedereen. Nu, en voor generaties in de toekomst.

De afgelopen jaren heeft Dura Vermeer al veel gedaan om energiegebruik en afvalstromen te monitoren en te reduceren. Het is nu echter tijd om het ambitieniveau te verhogen. Wij geloven dat er de komende jaren doorbraken mogelijk zijn op het gebied van duurzaam en circulair bouwen. Overheden hebben zich internationaal verplicht om hun economieën te verduurzamen. Daarom gaan we de komende periode versnellen in het ontwikkelen van een duurzame mentaliteit binnen de organisatie, in het opbouwen van expertise en het ontwikkelen van nieuwe oplossingen.

LEIDENDE ROL IN VERDUURZAMING

Onze ambitie is om binnen de bouwsector een leidende rol in verduurzaming te spelen. Dat betekent dat we op dit gebied initiatief nemen, snel ervaring willen opdoen en sterk concurrerend willen zijn. Hierbij richten we ons specifiek op twee voorwaarden voor een toekomstbestendige wereld: de opwarming van de aarde beperken door CO₂-reductie en de uitputting van grondstoffen beperken door circulair bouwen.

CO₂-REDUCTIE

CO₂-reductie gaat vooral over minder gebruik van fossiele energie. Daarbij kijken we naar onze eigen (bouw-)processen, onze kantoren, het wagenpark etc. Maar we kunnen ook veel bijdragen door onze kennis en expertise in te zetten voor het ontwikkelen en bouwen van energie-neutrale bouwwerken.

CIRCULAIR BOUWEN

Circulariteit gaat erom in alle processen en producten zoveel mogelijk met hernieuwbare grondstoffen en materialen te werken en deze te hergebruiken voor hoogwaardige toepassingen. We streven uiteindelijk naar een manier van werken waarin materialen in de kringloop kunnen blijven en er geen waarde verloren gaat. Dat is de enige manier om te voorkomen dat grondstoffen uitgeput raken.

DIGITALISERING: EERST DE MENS, DAN DE TECHNIEK

Een beter begrip van het werk, sneller beslissingen nemen, alle bouwpartners dezelfde informatie en reductie van faalkosten: digitalisering leidt tot betere bouwprocessen en daarmee tot tevreden klanten. Ook het afgelopen jaar hebben we bij Dura Vermeer weer veel nieuwe initiatieven ontplooid om onze digitaliseringsambitie naar een hoger niveau te tillen.

Bij Dura Vermeer zijn we ervan overtuigd dat we een toonaangevende rol kunnen spelen in de huidige digitale transformatie om tot een beter en transparanter bouwproces te komen voor onze klanten. Onze insteek: de mens staat voorop, dan de techniek. Samen met collega's van verschillende divisies, werkmatschappijen en regio's van Dura Vermeer wisselen we onderling kennis en nieuwe digitaliseringsinitiatieven uit. Dat is onze sleutel tot succes om verandering op grote schaal door te kunnen voeren.

SINGLE SOURCE OF TRUTH

Opschalen betekent ook dat we digitalisering door de hele keten aanjagen. Samenwerking en verbinding stonden het afgelopen jaar dan ook centraal. Samen met collega's, partners en leveranciers keken we naar: wat heeft de interne of externe gebruiker nodig? En hoe kunnen wij daar invulling aan geven met alle digitale middelen die ons ter beschikking staan? Dat leidde onder andere tot een verscherping van onze digitale ambities, het verder automatiseren van engineerings- en werkprocessen, de uniformering van open standaarden in de gehele keten en een woordenboek met standaardomschrijvingen voor objecten.

Ook op het gebied van BIM (Building Information Modelling) zijn weer de nodige stappen gezet. We stappen af van documenten en richten ons op informatiestromen. Met de komst van een hybride documentmanagementsysteem brachten we BIM naar een hoger level. Onze 3D-modellen kunnen we nu samenbrengen met data en documenten vanuit andere systemen. Dat bevordert niet alleen de voorspelbaarheid en betrouwbaarheid van de data, maar zorgt er ook voor dat tijdverlies en faalkosten worden gereduceerd. En dát is weer fijn voor onze klant.

Digitalisering biedt veel kansen voor de bouwsector. Voor onze klant, voor onze partners, voor Dura Vermeer. Wij geloven in de kracht van het netwerk op weg naar verdere digitalisering in de bouw. Samenwerking, verbinding én inzetten op de "factor mens" krijgen in het nieuwe jaar daarom opnieuw extra impulsen bij Dura Vermeer. Digitaal, in volle kracht vooruit.

INNOVATIE: SAMEN WERKEN AAN DE TOEKOMST

Geschiedenis schrijven door naar de toekomst te kijken. Dat doen we al 165 jaar bij Dura Vermeer. We leven in een spannende tijd; verandering in onze sector is een constante, de snelheid waarmee de wereld om ons heen verandert is nieuw. De verwachtingen van onze klanten en opdrachtgevers ontwikkelen continu. Daarnaast worden we steeds vaker geconfronteerd met complexe maatschappelijke vraagstukken. Deze tijd biedt ons volop uitdaging en juist ook veel nieuwe kansen. Kansen om efficiënter, meer klantgericht en bovenal ook duurzamer te werken.

SAMEN MAKEN WE HET WAAR

Onze ambitie is om een topvernieuwer in de bouw te worden. Een organisatie, die door effectieve innovatie een voorsprong heeft in de markt en doorlopend waarde toevoegt voor klant, opdrachtgever en maatschappij. Om dit te bereiken, is Dura Vermeer continu op zoek naar vernieuwingen op het gebied van duurzaamheid en digitalisering. Wij geloven in onze eigen innovatiekracht en de innovatiekracht van onze partners. We laten goede ideeën, die ontstaan in alle lagen van onze organisatie, niet verloren gaan. Innovatieve ideeën worden binnen Dura Vermeer aangejaagd, gefaciliteerd en gecoördineerd. Samenwerken is hierbij het uitgangspunt, samenwerken met onze klanten, met onze partners en natuurlijk ook met start ups en scale ups.

SLIM INSPELEN OP ONTWIKKELINGEN

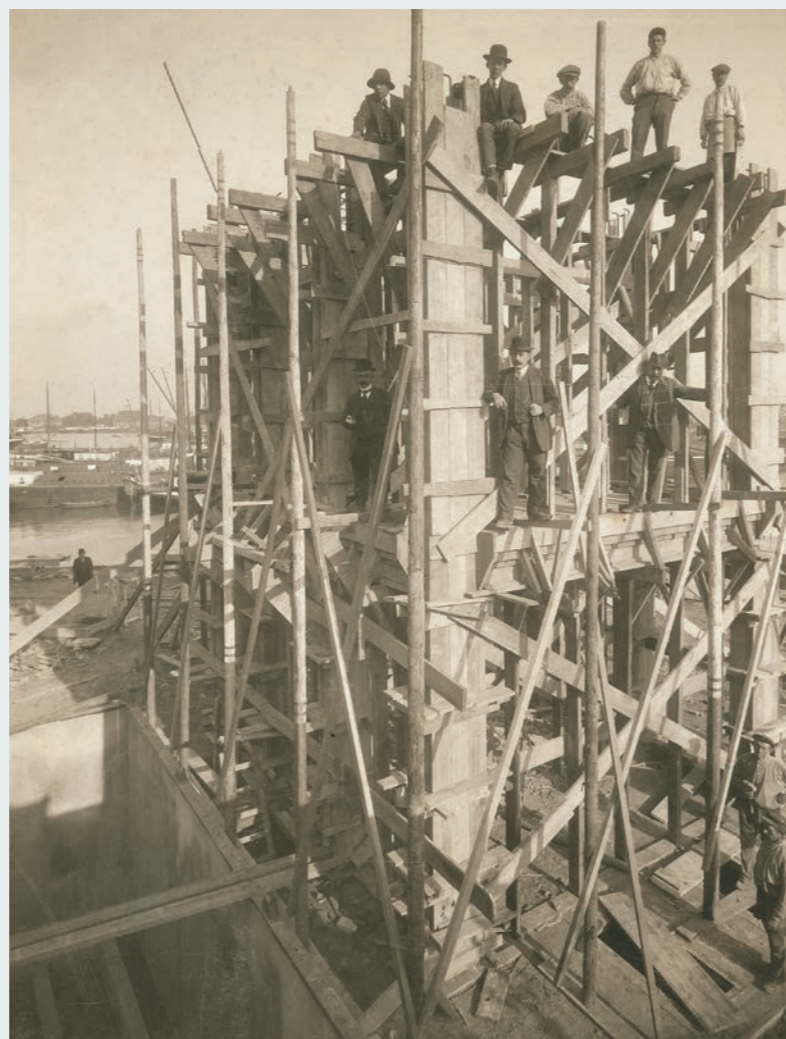
Proactief bedenken van innovatieve oplossingen, oplossingen die waarde toevoegen voor onze klanten en onze leefomgeving. Met innovaties kunnen we als bedrijf het verschil maken. Enerzijds door oplossingen te bedenken voor maatschappelijke vraagstukken, waaronder slimme integrale oplossingen gericht op de CO₂-uitstoot en circulaire woon-, kantoor- en mobiliteitsconcepten. Anderzijds door onze bouw- en bedrijfsprocessen te optimaliseren. Hierdoor creëren we een veiligere omgeving voor onze mensen en reduceren we onze faalkosten. Enkele spraakmakende onderwerpen waar Dura Vermeer in investeert zijn PCS Circulair, Generative design, de toepassing van biobased materialen, de Circulaire Weg en verlichting "as a service". Wij zitten op dé plek waar we impact kunnen maken. Kansen kunnen verzilveren. Onze vernieuwingsambities zijn hoog, maar we streven met iedereen naar een duurzame leefomgeving, naar een betere wereld.

165
Jaarmet
elkaar

SAMEN KOM JE VERDER.

Die overtuiging ligt opgesloten in het DNA van Dura Vermeer. Wij zoeken altijd verbinding, zowel binnen als buiten ons bedrijf. Onze mensen, onze projecten - groot en klein - vormen het bewijs: 165 jaar word je met elkaar.

Fundament Dura Vermeer (1855) — Op 30 maart legt Job Dura de fundamenten van Dura Vermeer met de start van een timmerwinkel aan de Dordtsche Straatweg in Katendrecht.

Aanleg Rijksweg 4, Haarlemmermeer (1976) — Eind 1972 weet Vermeer de reconstructie en verbreding van een deel van Rijksweg 4 aan te nemen, één van de drukste snelwegen in Nederland dwars door de Haarlemmermeer. Vermeer besluit de winning van de benodigde twee miljoen kubieke meter zand voor eigen rekening te nemen en schaft hiervoor een eigen zandzuiger aan. De vernieuwde rijksweg wordt in 1976 opgeleverd.

Renovatie Oranjeboomstraat, Rotterdam (1978) — Eén van de eerste renovatieprojecten van Dura Woningbouw is de renovatie van de Oranjeboomstraat in Rotterdam-Zuid. Dura stelt hiervoor een eigen team van specialisten en gekwalificeerde vakmensen samen.

Bouw van de Lijnbaan (1953) — Eén van de bekendste projecten die Dura tijdens de wederopbouw van Rotterdam bouwt, is de bouw van de Lijnbaan, de twee kruisende wandelstraten met 66 winkels. Als er negen panden zonder koper blijven, biedt Job Dura aan deze voor eigen rekening en risico te bouwen en ter verhuur aan te bieden. Het is één van de eerste vormen van projectontwikkeling in de geschiedenis van het bedrijf. Driehonderd Dura-arbeiders werken ruim vijftien maanden dag in dag uit aan de Lijnbaan.

Bouw Vinex-wijk Vathorst, Amersfoort (2001) — De bouw van 11.000 woningen van Vinex-locatie Vathorst vangt aan. Dura Vermeer en andere ontwikkelende bouwers krijgen 'carte blanche' om een stadje te ontwikkelen met een eigen signatuur.

Aanleg Hanzelijn, Oudeland Kampen (2009) — In 2009 werkt Dura Vermeer mee aan de bouw van de Hanzelijn, een nieuwe vijftig kilometer lange spoorverbinding tussen Lelystad en Zwolle. Het bedrijf realiseert de aanleg van de onderbouw Hanzelijn Oudeland, in totaal vijftien kilometer spoorbaan.

Nieuwbouw multifunctioneel cultureel centrum Eemhuis Amersfoort (2013) — Het Eemhuis is het culturele centrum van Amersfoort, ontworpen door Neutelings Riedijk Architecten en gebouwd door Dura Vermeer. Het Eemhuis biedt huisvesting aan onder meer een archief, bibliotheek, kunsthuis en school in een bijzonder inspirerende omgeving.

Nieuwe hoofdkantoor Unilever 'De Brug', Rotterdam (2005) — Het nieuwe transparante bruggebouw van staal en glas is een spectaculair voorbeeld van prefabricatie en industrieel, flexibel en demontabel bouwen (IFD). De complete staalconstructie is naast de locatie in elkaar gezet en daarna op zijn definitieve plek geplaatst. Het hangt 26 meter boven het terrein van de Blue Bandfabriek.

Aanleg infrastructuur Lelystad Airport (2018) — Dura Vermeer heeft op Lelystad Airport de huidige start- en landingsbaan verlengd en verbreed en zo duurzaam mogelijk ontwikkeld door hergebruik van grond, toepassing van innovatieve verlichting en samenwerking met lokale boeren.

HOOGTEPUNTEN 2019

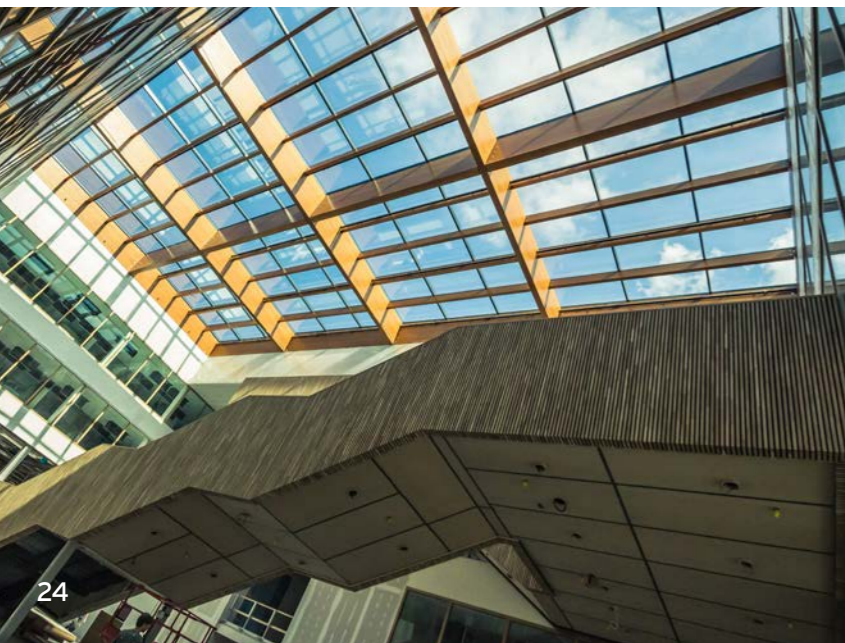
PROJECT OOIJEN WANSSUM WINT WATERINNOVATIEPRIJS 2019

Het project Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum sleepte met twee innovatieve dijkontwerpen de juryprijs in de categorie Waterveiligheid in de wacht. Deze innovatieve dijken zijn uniek in hun soort, omdat ze bijna volledig opgaan in het landschap. De dijken zijn tot stand gekomen door de samenwerking tussen Projectbureau Ooijen-Wanssum, de bouwcombinatie Mooder Maas (Dura Vermeer en Ploegam), Waterschap Limburg, Fugro, H+N+S Landschapsarchitecten en POV Dijkversterking met Gebiedseigen Grond.

"MAAR WAT KAN JIJ?" ARBEIDSMARKT- CAMPAGNE BEKROOND MET GOUDEN AWARD

De "Maar wat kan jij?"- arbeidsmarktcampagne van Dura Vermeer heeft een gouden Award gewonnen bij de Employer Brand Management Awards in Londen. De jury kende de Award toe in de categorie "Best Employer Brand Management in relatie tot positionering van het merk". Supertrots zijn we ook met de tweede plek bij de verkiezing Beste Werkgever in de Bouw, een initiatief van dagblad Cobouw. Medewerkers geven Dura Vermeer het rapportcijfer 7,7 voor medewerkerstevredenheid. Deze hoge score vertaalt zich in relatief veel lange dienstverbanden. Collega Willy Albers spant daarbij de kroon. Hij was dit jaar maar liefst 50 jaar in dienst bij onze asfaltcentrale in Nijmegen.

UNILEVER-GEBOUW VALT IN PRIJZEN BIJ INTERNATIONALE BREEAM AWARDS

Het Unilever Global Foods Innovation Centre mocht twee prestigieuze BREEAM Awards van de organisatie van het internationale duurzaamheidskeurmerk in ontvangst nemen. Het gebouw werd bekroond met een Global Design Award in de categorie Commercial Projects en de Global Public Award, gekozen door het publiek. Het gebouw wordt gezien als een state of the art faciliteit voor gezondere en duurzamere voedingsinnovaties.

BRONZEN BIM AWARD VOOR BOEKELOSEBRUG

De innovatieve Boekelosebrug in Enschede heeft een bronzen BIM Award gewonnen in de categorie Infrastructuurproject. Een prachtige erkenning voor Dura Vermeer en Ney&Partners, de ontwerper van de brug. BIM staat voor Building Information Modelling en behelst het bouwen van een project in een virtuele omgeving, alvorens het daadwerkelijk in uitvoering wordt genomen. Het resultaat is meer efficiency, minder fouten en minder faalkosten.

PONTSTEIGER: BNA BESTE GEBOUW VAN HET JAAR PRIJS

De BNA Beste Gebouw van het Jaar prijs in de categorie Identiteit & Icoonwaarde ging in 2019 naar Pontsteiger. Het markante en veelbesproken woongebouw in Amsterdam won de prijs onder meer voor architectonische kwaliteit en gebruiks- en belevingswaarde. Pontsteiger is een ontwikkeling en realisatie van Dura Vermeer en M.J. de Nijs.

WE WERKEN VEILIG OF WE WERKEN NIET

Veiligheid op #1 zijn bij Dura Vermeer geen loze woorden. Ons spoorbedrijf Dura Vermeer Railinfra zag haar inspanningen beloond met Trede 5 op de Veiligheidsladder. De divisie Infra prolongeerde haar certificaat op Trede 4, terwijl de divisie Bouw en Vastgoed de stap zette naar Trede 3. Hiermee bewijst de organisatie dat veilig werken voorop staat. Veiligheid bij Dura Vermeer betekent voor iedereen, elke dag, veilig en gezond van en naar huis. Om deze reden is Zien Handelen Leren ontwikkeld: een programma dat de pro activiteit, bewustzijn en daarmee veiligheid van medewerkers vergroot.

HUZARENSTUKJES EMA EN A6

Met de bouw van het Europees Geneesmiddelen Agentschap, EMA (in samenwerking met Heijmans) in Amsterdam en de aanleg van de verbrede A6 Almere Havendreef - Almere Oostvaarders (voorheen Buiten-Oost) heeft Dura Vermeer twee huzarenstukjes afgeleverd. EMA werd conform harde opleveringsdatum opgeleverd in een bouwtijd van slechts 18 maanden. En dat voor een circa 40.000 m² groot kantoor van 19 verdiepingen hoog. De verbrede A6 werd een jaar eerder

opgeleverd dan gepland, dankzij een vroege start met (voorbereidende) werkzaamheden, efficiënte werkwijze en de goede samenwerking met Rijkswaterstaat, gemeente Almere, provincie Flevoland, Waterschap Zuiderzeeland en Staatsbos-beheer. Minister Cora van Nieuwenhuizen (Infrastructuur en Milieu) complimenteerde de bouwcombinatie met de versnelde opening.

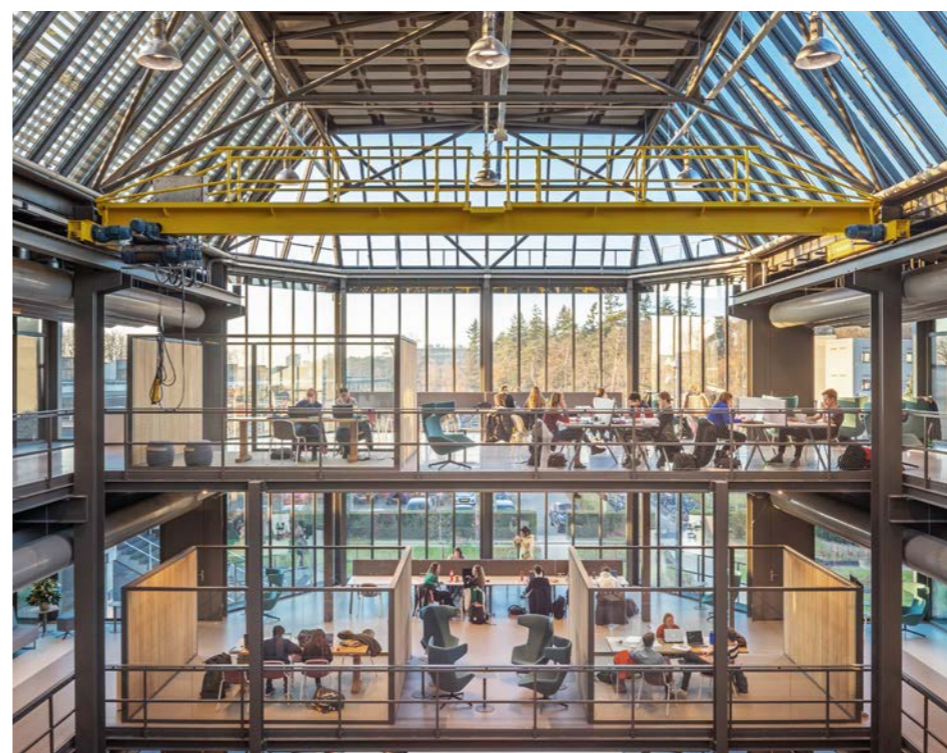
AANLEG 4,5 KM BUSBAAN AALSMEER-SCHIPHOL ZUID

Na de definitieve gunning in mei 2019 is Dura Vermeer gestart met het ontwerp van project HOVASZ: de aanleg van een hoogwaardige openbaarvervoersverbinding tussen Aalsmeer en Schiphol-Zuid. Naast de aanleg van 4,5 km busbaan wordt de N196 in de Haarlemmermeer, de Burgemeester Kasteleinweg in Aalsmeer en de Koningin Maximalaan in Uithoorn, inclusief de fietspaden, opnieuw ingericht. Realisatie gaat van start in 2020.

OPNIEUW GROOT DBFM-PROJECT VOOR DIVISIE INFRA

Het jaar 2019 werd uitgeluid met groot nieuws. Rijkswaterstaat heeft het DBFM-project A12/A15 Ressen-Oudbroeken (ViA15) officieel gegund aan het consortium GelreGroen, bestaande uit Dura Vermeer, BESIX, HOCHTIEF en John Laing. Naar verluidt wordt dit het laatste DBFM-project dat Rijkswaterstaat op deze manier in de markt zet. ViA15 omvat het doortrekken van de A15 over een lengte van 12 kilometer en het verbreden van delen van de A12 en A15 met extra rijstroken. GelreGroen gaat het ontwerp, de bouw en het onderhoud van dit project uitvoeren.

KONINKLIJKE OPENING

Het gebeurt niet vaak dat koning Willem-Alexander in één jaar tijd twee door Dura Vermeer gerealiseerde gebouwen opent. Toch viel deze eer te beurt aan het TechMed Centre op de Universiteit van Twente en het Unilever Foods Innovation Centre op Wageningen Campus. Een koninklijk bezoek om trots op te zijn.

DIVISIE BOUW EN VASTGOED GOED JAAR

OPLEVERING EMA
BINNEN GESTELDE
DEADLINE VAN
18 MAANDEN

7,8
MEDEWERKERS
TEVREDENHEID

MARKT

- Vraag naar nieuwbouwwoningen onverminderd hoog
- Groeiende vraag naar nieuwe utiliteitsgebouwen
- Verduurzaming woningvoorraad komt te langzaam op gang
- Stagnatie als gevolg van stikstof en PFAS-problematiek

FINANCIEEL

- Verdere stijging resultaat bij groeiende omzet
- Verdere groei van eigen ontwikkelactiviteiten
- Verdere groei van utiliteitsbouw
- Onderhoud en renovatie blijft achter op doelstelling

ORGANISATIE

- Uitrol van strategie 2019-2021
- Focus op digitalisering en duurzaamheid
- Certificering Trede 3 Veiligheidsladder
- Cijfer medewerkers tevredenheid 7,8

BIJZONDERHEDEN

- Oplevering kantoor EMA en Unilever Global Food Innovation Center
- Verwerving nieuwe ontwikkellocaties door het hele land
- Nieuwbouw Dura Vermeer Inspiration Centre in volle gang

NIEUWBOUW 35 DUURZAME NOM KOOP- EN SOCIALE HUURWONINGEN THE LODGE WAALRE

Opdrachtgever Gemeente Waalre
Bijzonderheden Eerste nul-op-de-meterwoningen (NOM) in de gemeente
Waalre. Het plan omvat koopwoningen én een gedeelte sociale huur waarbij
Dura Vermeer de investeerder heeft gevonden.

De groei van de eigen ontwikkelactiviteiten in combinatie met een goede beheersing van het proces en een aantal gunstige verkooptransacties hebben het resultaat van de Divisie Bouw en Vastgoed in 2019 verder laten doorgroeien ten opzichte van vorig jaar. Ook de aanhoudende vraag naar nieuwbouwwoningen en de toenemende investeringen in commercieel vastgoed dragen ertoe bij dat Bouw en Vastgoed kan terugkijken op een goed jaar. Zowel de bedrijfsopbrengsten van de nieuwbouwactiviteiten als van de onderhouds- en renovatieactiviteiten lieten een groei zien, waarbij het resultaat van de onderhouds- en renovatieactiviteiten nog achterbleef. Evenals in de rest van de organisatie was binnen Bouw en Vastgoed veel aandacht voor de uitrol van de strategie 2019-2021.

WONINGBOUW

Ook in 2019 is de vraag naar (betaalbare) woningen onverminderd hoog. De stijging van bouwkosten leidde vaak tot een haast onmogelijke opgave om te bouwen binnen het daarvoor beschikbare budget. De Divisie Bouw en Vastgoed ziet dat haar investeringen in virtueel bouwen, contractmanagement en standaardisatie - met een reductie van faalkosten tot gevolg - haar helpen om de stijgende bouwkosten het hoofd te bieden. Ook werd volop geïnvesteerd in de Showroom Thuis, een showroom waar kopers van in eigen huis ontwikkelde nieuwbouwwoningen met behulp van virtual reality hun badkamer, sanitair, keuken en inrichting kunnen samenstellen. In de showroom beleven de kopers hun ultieme klantreis. Tot slot werden in het verslagjaar - ondanks de aanhoudende concurrentie - een aantal nieuwe ontwikkellocaties verworven in onder meer Rotterdam, Haarlem, Almere, Bergen op Zoom, Zwolle en Diemen.

Positief voor de woningbouwactiviteiten blijft de goed draaiende economie, het aanhoudende vertrouwen van consumenten en de lage (hypotheek)rente.

In het verslagjaar leverde Dura Vermeer 3.950 woningen op ten opzichte van 3.737 in 2018. Het aantal verkochte woningen uit eigen ontwikkeling bij Dura Vermeer steeg van 1.106 in 2018 tot 1.268 in 2019. Ook zag Dura Vermeer de gemiddelde vrij-op-naam-prijs van een nieuwbouwwoning opnieuw fors stijgen van € 360.000 naar € 467.000.

ONTWIKKELINGEN WONING- BOUWMARKT (NIEUWBOUW)

De groei in de bouw in 2019 komt vooral op conto van de woningbouw. Het aantal opgeleverde woningen ligt in 2019 circa 8,5% hoger dan vorig jaar. Echter, in 2019 liep het aantal aangevraagde vergunningen voor woningbouw terug, door minder beschikbare bouwlocaties, gestegen bouwkosten, vertraging door complexere ontwikkelplannen en door de stikstof- en PFAS-problematiek. Hierdoor zullen naar verwachting de komende twee jaar minimaal 20% minder woningen worden gebouwd dan de plannen van het kabinet. Het woningtekort neemt hierdoor toe en de druk op de bestaande woningvoorraad wordt vergroot.

- Grote behoefte aan betaalbare woningen en tekort aan middeldure woningen
- Aanhoudende schaarste aan bouwlocaties voor eigen ontwikkelactiviteiten
- Onvoldoende beschikbaarheid van goed gekwalificeerd personeel voor huidige bouwopgave
- Stikstof- en PFAS-problematiek werkt extra remmend op woningbouwproductie
- Aanhoudende complexiteit rondom binnenstedelijk bouwen

UTILITEITSBOUW

De utiliteitsbouwmarkt heeft zich ook het afgelopen jaar positief ontwikkeld. Projecten die een aantal jaar geleden in uitvoering waren genomen, werden dit jaar opgeleverd, zoals het TechMed Center voor Universiteit Twente in Enschede en het kantoor voor het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA) in Amsterdam in opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf.

In slechts achttien maanden bouwtijd slaagde Dura Vermeer erin om, in samenwerking met Heijmans, een bijna 40.000 m² groot kantoor van 19 verdiepingen en 80 meter hoog te realiseren. Een ongekennde prestatie in bouwend Nederland.

In uitvoering zijnde projecten in 2019 waren onder meer het 45.000 m² grote Unilever Global Foods Innovation Centre in Wageningen, het AFAS Experience Center in Leusden, het kantoor voor chemiebedrijf Dupont op het Bio Science Park in Leiden en het Saxenburgh Medisch Centrum in Hardenberg. Ook startte Dura Vermeer het afgelopen jaar met de bouw van een nieuw eigen kantoor (Dura Vermeer Experience Centre) annex nieuwe showroom, in Utrecht.

Dura Vermeer ziet aanhoudend vertrouwen in de markt om te investeren in nieuwe, kwalitatief hoogwaardige huisvesting als kantoren, laboratoria, scholen en ziekenhuizen. De ingeslagen koers om klanten te bedienen met een Design & Build-concept waarbij ontwerp en uitvoering tegen een afgesproken prijs wordt aangeboden, al dan niet met huuraanbieding, blijkt een goede strategische keuze te zijn. Dura Vermeer ziet de vraag van klanten toenemen vanwege de voorspelbaarheid die dit concept met zich meebrengt.

ONTWIKKELINGEN UTILITEITSBOUW (NIEUWBOUW)

Qua nieuwbouwprojecten en renovaties in de bouwsector neemt de utilitaire sector ongeveer 35% van alle capaciteit in Nederland in beslag. Aanhoudend vertrouwen in de economie stimuleert de vraag naar nieuwe utiliteitsgebouwen, zoals kantoren, laboratoria, ziekenhuizen, fabrieken en distributiecentra op logistieke knooppunten. De utiliteitsbouwmarkt is in 2019 gegroeid met 6% en een verder groei in 2020 ligt in lijn der verwachting.

- Toename van duurzaamheid, natuur en gezond (leef)milieu in uitvraag
- Het aandeel van installatietechniek en slimme en intelligente technologie in gebouwen neemt toe
- Problematiek rondom stikstof en PFAS hindert utiliteitsprojecten in de planfase
- Toegenomen vraag naar duurzame oplossingen in gebouwen
- Vraag naar kwalitatief hoogwaardige gebouwen neemt toe

Opdrachtgever Gemeente Vught

Bijzonderheden Duurzaam door het toepassen van zonnepanelen en slimmere energievoorzieningen.

Opdrachtgever Steevast Baas en Groen & Dura Vermeer Bouw Zuid West
Bijzonderheden Energie Prestatie Coëfficiënt van 0,0

ONDERHOUD EN RENOVATIE

In het verslagjaar constateerde Dura Vermeer dat woningcorporaties nog steeds bezig zijn met een zoektocht naar hoe hun woningvoorraad te verduurzamen en hoe deze investeringen te kunnen financieren. Deze zoektocht houdt de bulk van projecten op, hoewel aanbod en urgentie, mede vanuit energie- en bewonersperspectief, groot zijn. Projecten die wel doorgang vinden, kenmerken zich door lange doorlooptijden die nodig zijn om bewonersparticipatie te regelen. Dit maakt projecten risicovol en planningstechnisch complex. Ook Dura Vermeer ondervond hiervan hinder in het verslagjaar.

In de visie van Dura Vermeer kan deze zoektocht van woningcorporaties worden doorbroken door projecten in co-making aan te gaan. In plaats van een projectmatige aanpak wordt in co-making met vooraf geselecteerde bouwpartijen een stroom van renovatieprojecten op gang gebracht. Omdat de voordelen en toegevoegde waarde van co-making bij woningcorporaties onvoldoende bekend zijn, legt Dura Vermeer dit steeds vaker in haar gesprekken op tafel. Dura Vermeer werkt momenteel in co-making met onder meer de woningcorporaties Havensteder, Ymere, Mooiland en Rijswijk Wonen.

In de utiliteitsbouw speelt het aspect van verduurzaming ook. Vanuit het oogpunt om kantoren meer aan te sluiten bij de behoefte van de werknemer van deze tijd, zijn het met name professionele gebouweigenaren die investeren in de renovatie en verduurzaming van kantoorgebouwen.

Een eigentijdse, duurzame en gezonde werkomgeving wordt steeds belangrijker voor de uitstraling van de onderneming en de aantrekkelijkheid rondom the battle for talent. Projecten die Dura Vermeer in 2019 onderhanden had waren onder meer de renovatie van kantoor De Walvis in Amsterdam, de renovatie van het Ca-gebouw van Erasmus MC in Rotterdam en de renovatie van ING Financial Plaza in Amsterdam.

ONTWIKKELINGEN ONDERHOUD- EN RENOVATIE- MARKT (WONING- EN UTILITEITSBOUW)

De verduurzamingsopgave van de bestaande voorraad woningen en gebouwen is groot en urgent. Woningcorporaties lopen tegen de hoogte aan van investeringsbedragen en intensieve processen rondom draagvlak van bewoners, wat niet bijdraagt aan de gewenste snelheid die nodig is voor de verduurzamingsopgave. Beleggers en andere vastgoedeigenaren zijn zoekend naar de meest rendabele oplossing voor verduurzaming in relatie tot de levensduur.

- Verduurzamingsopgave woningcorporaties onverminderd groot en urgent
- Verduurzamingsstroom utilitaire bouw komt nog niet op gang, veelal losstaande projecten
- Continue zoektocht naar nieuwe oplossingen om te verduurzamen
- Behoeft aan kennis, strategische partnerships en innovaties

SERPIL TASCIOGLU
DIRECTOR R&D
TRANSFORMATION
UNILEVER

PATRICK KIP
BEDRIJFSLEIDER

'VISIE WORDT WERKELIJKHEID'

'Dit gebouw is een hulpmiddel in Unilevers zoektocht om het huidige voedselsysteem te veranderen. De groeiende wereldbevolking zorgt voor meer consumptie. Tegelijkertijd zien we veel voedselverspilling en overgewicht en sterven er nog steeds mensen aan honger. De balans is zoek.'

'Unilever wil een oplossing bieden voor deze problematiek vanuit innovatiekracht. Daar hoort een nieuwe manier van samenwerken bij, met universiteiten, bedrijven, kennisinstellingen en consumenten. Het Unilever Global Innovation Centre faciliteert die samenwerking, op de bruisende campus van Universiteit Wageningen in de Silicon Valley of Food en in de nabijheid van voedingsbedrijven van naam en faam. Je voelt hier de energie bruisen en je ziet de toekomst.'

'Het bouwen van een fysieke omgeving die open en transparant is. Wat deels toegankelijk is voor publiek, waar je chefs in hun proefkeukens nieuwe producten ziet ontwikkelen en is ontworpen vanuit een visie op verbinding, ontmoeting en met elkaar in gesprek gaan. Dat was een hele grote stap voor Unilever. Maar wij geloven dat dit de weg is om te innoveren en impact te maken in de samenleving.'

'Binnen drie jaar tijd hebben we samen met Dura Vermeer en Paul de Ruiter Architecten 45.000 m² gerealiseerd met uiteenlopende functies, zoals een laboratorium, bedrijfsrestaurant, Experience Centre, kantoor en parkeergarage. Met zeer complexe vraagstukken, met hoge kwaliteitsstandaard en met hoge duurzaamheidsambitie, BREEAM Outstanding. Al in de tenderfase was Dura Vermeer mijn favoriet, zeker toen we ze uitdaagden om met ideeën te komen om verder te verduurzamen. In het team kwam ongelooflijk veel energie los en dat zie je terug in alles.'

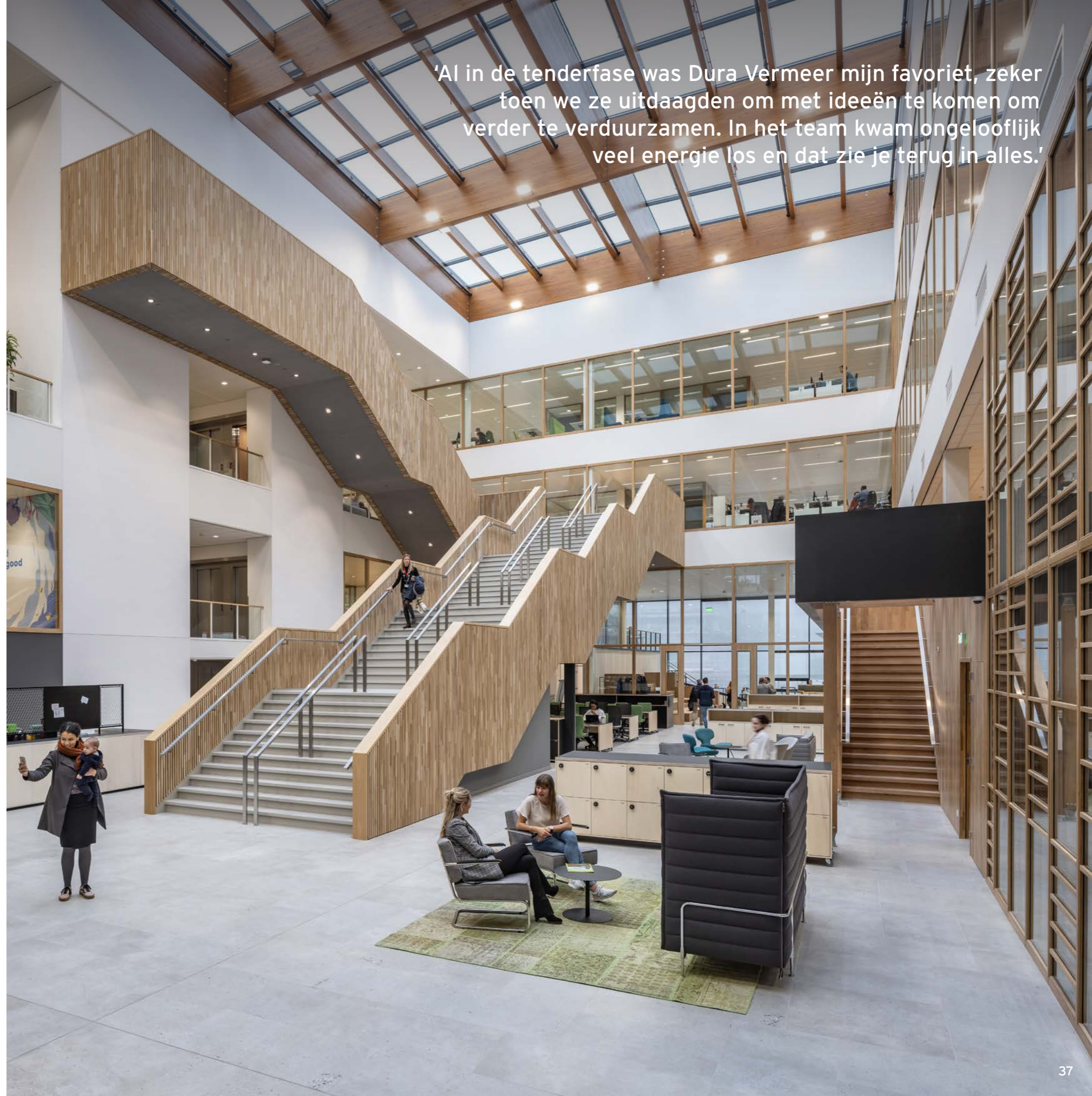
'We hebben het Dura Vermeer niet makkelijk gemaakt. Core en shell van het gebouw stonden vast. Maar mede omdat we de gebruikers hebben betrokken bij hun nieuwe huisvesting vroeg dat om veel flexibiliteit van de bouwer. Dat vergde veel goede discussies, vroeg om flexibiliteit en vooral creatieve oplossingen van Dura Vermeer. Het gebouw kende wel honderden uitdagingen, groot en klein zoals het meeverhuizen van bestaande fabrieksapparatuur naar het nieuwe gebouw.'

'Er werken hier vijfhonderd mensen met 44 nationaliteiten. Hun aller-eerste werkdag was voor mij een spannend moment. Maar iedereen ging gelijk aan het werk. Het bleef rustig en er was blijheid. Medewerkers waren zo onder de indruk, lachende gezichten. Het gebouw heeft een positieve impact op de mensen, ze willen er graag werken. Unilever gaf mij, zonder bouwkundige achtergrond en noemenswaardige bouwervaring, het vertrouwen om samen met Dura Vermeer een jong team samen te stellen en om iets te realiseren wat niet standaard is en de ambities reflecteert van ons bedrijf. Dat die visie werkelijkheid is geworden, stemt mij enorm trots.'

Serpil Tascioglu

DESIGN & BUILD
UNILEVER GLOBAL FOODS
INNOVATION CENTRE
WAGENINGEN

'Al in de tenderfase was Dura Vermeer mijn favoriet, zeker toen we ze uitdaagden om met ideeën te komen om verder te verduurzamen. In het team kwam ongelooflijk veel energie los en dat zie je terug in alles.'

**ONTWIKKELEN EN BOUWEN VAN
93 LUXEWONINGEN
IN DE WOONWIJK
SCHIEDAMSE MEESTERS
SCHIEDAM**

Opdrachtgever Gemeente Schiedam
Bijzonderheden Het plan is volledig in BIM uitgewerkt. Verder was er een denktank voor kopers.

**ONTWIKKELEN EN BOUWEN
VAN 108 APPARTEMENTEN IN
2 COMPLEXEN LOEVESTEINLAAN
DEN HAAG**

Opdrachtgever Woonhave
Bijzonderheden Volledig in 3D gemodelleerd, inclusief alle betrokken partners. De woningen zijn voorzien van zonnepanelen op het dak en maken gebruik van warmte uit de grond (geothermie).

**NIEUWBOUW
28 WONINGEN
DE GROENE LOPER
ZOETERMEER**

Opdrachtgever Particulier opdrachtgeverschap; samenwerking Wonen à la Carte en Dura Vermeer
Bijzonderheden Samenwerking met Wonen à la Carte waarbij buurtbewoners nauw betrokken zijn geweest bij de ontwikkeling. Kopers hebben samen met een architect de woning helemaal tot hun wens uitgewerkt. Op de achtergrond heeft Dura Vermeer voor alle individuele kopers de kostprijs gecalculeerd en gekeken of de aanpassingen/nadere uitwerkingen voldoen aan alle bouwfysische eisen. Alle woningen zijn gasloos en voorzien van een individuele warmtepomp, gebalanceerd ventilatiesysteem en zonnepanelen.

Opdrachtgever VOF Tudorpark

Bijzonderheden Dura Vermeer is ontwikkelaar en bouwer van de grootste uitbreiding van Hoofddorp sinds de Floriade in de jaren '90. De Divisie Infra is actief met het bouw- en woonrijp maken en de Divisie Bouw en Vastgoed is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en realisatie van woningen. Vanaf de nieuwe fase (Windsor Court) zijn de woningen TudorPark nog duurzamer, met een energieprestatiecoëfficiënt die is teruggebracht van 0,4 naar 0. Dat is beter dan de bijna-energie-neutrale-gebouwen (BENG) norm die vanaf 2020 verplicht is. Samen met Klimaatgarant verminderen we hier het energieverlies. Dit betekent op elke verdieping vloerverwarming en gemiddeld 12 tot 20 zonnepanelen op het dak. Bij de ontwikkeling van TudorPark heerst het geloof dat de grootste winst valt te behalen in het investeren in kwalitatief hoogwaardige materialen, ruimtegebruik, architectuur en gevoel. Op TudorPark worden meterkasten eerder in het bouwproces geplaatst om vertraging door elektra-aansluitingen te voorkomen. De Divisie Infra heeft een gerecyclede kunststof damwand rondom Shakespeare Island en de auto- en fiets/voetgangers bruggen gerealiseerd.

ONTWIKKELEN EN BOUWEN VAN CIRCA 1.250 WONINGEN IN DE NIEUWBOUWWIJK TUDORPARK HOOFDDORP

**NIEUWBOUW
500 WONINGEN
DE KRIJGSMAN
MUIDEN**

Opdrachtgever KNSF Vastgoed
Bijzonderheden Behoud van het groene karakter staat voorop en elke woning krijgt een eigen uiterlijk.
 Bij een deel van de woningen is het proces-verbaal digitaal opgeleverd aan de klant.

Opdrachtgever Dura Vermeer
Bijzonderheden In 2003 zijn Dura Vermeer en BPD gestart met de planvorming van De Sniep. Met de oplevering van de laatste 50 woningen in Plantage 11 is het gebied eind 2019 officieel afgerond. In totaal heeft Dura Vermeer in samenwerking met BPD circa 620 woningen ontwikkeld en gerealiseerd.

**NIEUWBOUW
50 WONINGEN IN
PLANTAGE DE SNIEP
DIEMEN**

**PONTSTEIGER
AMSTERDAM**

Opdrachtgever Amsterdam Arche v.o.f. (Dura Vermeer/M.J. de Nijs)
Bijzonderheden Het markante woongebouw Pontsteiger is volledig in BIM uitgewerkt en zit vol technische uitdagingen: het is groot, hoog en kent grote overspanningen. Het gebouw won in 2019 de BNA Beste Gebouw van het Jaar prijs.

'VERTROUWEN DAT DIT KAN WORDEN WAARGEMAAKT'

'Ik kan mij nog heel goed dat moment van de bekendmaking herinneren. Dat Nederland bij de laatste twee overgebleven landen zat voor de huisvesting van EMA, het Europees Geneesmiddelen Agentschap. Mijn collega, en EMA-projectmanager, Petra Lutke Schipholt appte mij. Ik dacht: nu wordt het menens en kunnen we laten zien wat we in huis hebben aan expertise en kwaliteit. Nederland kan dit en nu moeten we ervoor gaan. Een echte showcase.'

ROGER MOL
DIRECTEUR TRANSITIES
EN PROJECTEN,
RIJKSVASTGOEDBEDRIJF

**NIEUWBOUW KANTOOR
EUROPEES GENEESMIDDELEN
AGENTSCHAP
AMSTERDAM**

**'Op de prestatie die
we hier met zijn allen
hebben geleverd,
kunnen we alleen
maar zeer trots zijn.'**

'We waren al gestart met de voorbereidingen voor de tender inclusief het maken van een schetsontwerp van het nieuwe gebouw, alsof EMA al naar Nederland zou komen. We liepen daarbij bewust op de zaken vooruit, maar het kon niet anders om tijdswinst te scheppen. Dat had te maken met het enorme bouwtempo van het project en de keiharde datum van oplevering van het nieuwe EMA-kantoor. In november 2017 kwam Nederland dus als winnaar uit de loting en waren wij al volop bezig met de voorbereidingen. Dura Vermeer won de tender en heeft daarop Heijmans aangehaakt. Er was slechts 18 maanden de tijd om een state-of-the-art kantoor te bouwen wat qua context, omstandigheden en bouwtempo op zijn zachtst gezegd uitdagend was.'

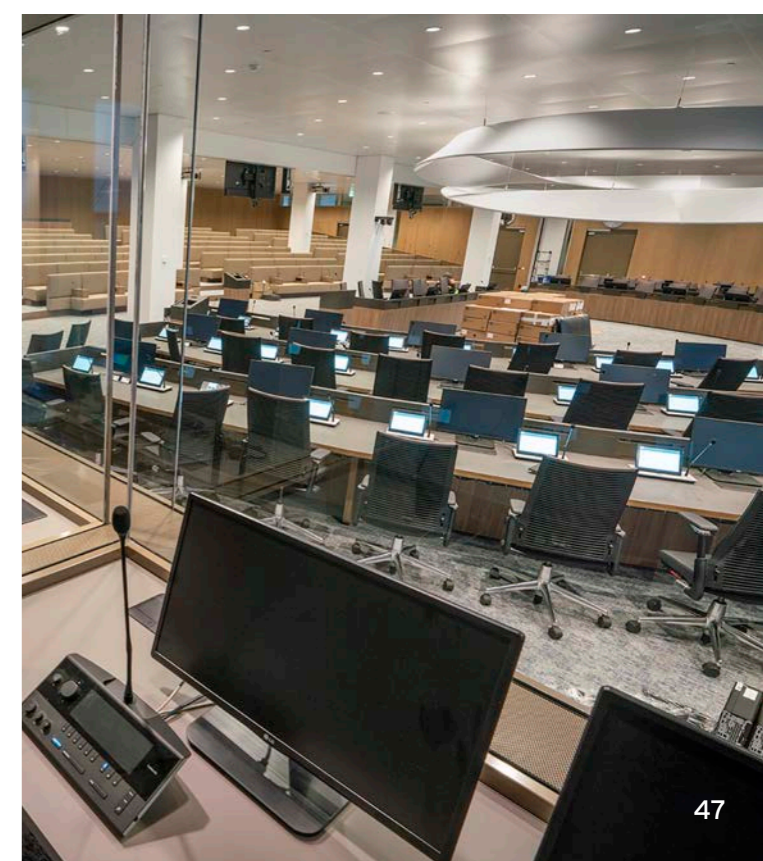
'In de concurrentiegerichte dialoog met geïnteresseerde partijen was voor mij de vraag heel belangrijk of we de nieuwe 40.000 m² grote huisvesting van EMA konden waarmaken binnen het korte tijdsbestek van ontwerpen, voorbereiden en realiseren. Is het reëel? En waar ik heel erg

op heb gehamerd: we doen het alleen als het veilig kan en anders niet. Ik was blij met de interesse van de markt voor de EMA-huisvesting, gezien de krapte in de markt en het ongekende bouwtempo. Daar moet je als partij toch maar voor willen kiezen.'

'De gesprekken die we met Dura Vermeer en Heijmans voerden, gaven het vertrouwen dat ze dit konden waarmaken. Ze hadden in hun voorbereidingen ook al bouwpartners en leveranciers geselecteerd, net als het Rijksvastgoedbedrijf hadden ze al voorgesorteerd. En goed nagedacht over een wijze van bouwen op basis van het schetsontwerp, waarmee flink tempo kon worden gemaakt, zoals de toepassing van een staalconstructie, een beproefde glijbekisting en prefabgevelelementen. Dat stelde mij gerust en gaf het gevoel dat ze dit aankonden.'

'Ik heb het hele traject vrij intensief gevolgd en ook vaak de bouwplaats bezocht. Wat mij opviel bij de bouwpartners was

de enorme focus op het gezamenlijke doel: het veilig halen van de keiharde opleveringsdatum van 15 november 2019. Ze hielden zich strak aan de scope van het project, wat essentieel was voor de snelheid. Ook was er chemie tussen de mensen en onderlinge openheid en transparantie. En daarbij mag ook gezegd worden dat de samenwerking met onze eigen opdrachtgever, het Ministerie van VWS, erg goed verliep. Iedereen zat hetzelfde in de wedstrijd. Op de prestatie die we hier met zijn allen hebben geleverd, kunnen we alleen maar zeer trots zijn.'

NIEUWBOUW WOON-ZORGCOMPLEX TMZ TUBBERGEN

Opdrachtgever Trivium Meulenbelt Zorg

Bijzonderheden De nieuwbouw van TMZ Tubbergen is als één van de eerste zorginstellingen in Twente gasloos. Het woon-zorgcomplex is uitgerust met een combinatie van geavanceerde installaties op het gebied van duurzaamheid. Onderdelen hiervan zijn warmtepompen, zonnepanelen en een voorziening voor warmte- en koudeopslag, waarvoor leidingen vele tientallen meters de grond in zijn gegaan. Het project was sloop in bewoonde staat en vervolgens nieuwbouw, waardoor rekening gehouden moest worden met de bewoners. Het gebouw is zo ingericht dat de medewerkers zo efficiënt mogelijk kunnen werken. De menselijke factor blijft altijd voorop staan, maar verschillende technische toepassingen (zoals camera's met sensoren en een spreek- en luisterverbinding) ondersteunen de zorg in het nieuwe gebouw.

GENTIAANBUURT DUURZAAM GERENOVEERD AMSTERDAM-NOORD

Opdrachtgever Ymere

Bijzonderheden Als eerste wijk aangesloten op stadswarmte.

RENOVATIE 111 WONINGEN BOMENWIJK HEERHUGOWAARD

Opdrachtgever Woonwaard

Bijzonderheden Nul-op-de-meter

'EEN KETENPARTNER DIE ONZE KLANTEN BEGRIJPT'

'De renovatie van galerijwoningen aan de Dr. H.J. van Mooklaan in Rijswijk is het allereerste ketensamenwerkingsproject van Rijswijk Wonen. En dat is spannend, want je geeft als woningcorporatie veel zaken uit handen die je normaal gesproken zelf zou doen. Dura Vermeer bijt het spits af met deze flats waar voornamelijk ouderen wonen.'

CHRIS VAN HOFWEGEN
BEWONER

MARTIN LUTEN
MANAGER PROJECTEN,
RIJSWIJK WONEN

7^E 371 - 377
5^E 355 - 361
3^E 327 - 333
1^E 287 - 305

6^E 363 - 369
4^E 335 - 353
2^E 307 - 325

**RENOVATIE
DR. H.J. VAN MOOKLAAN
RIJSWIJK**

'Een voor ons belangrijk selectiecriteria was de wijze waarop onze ketenpartner omgaat met onze klanten. Renovatie in bewoonde staat vraagt om een bepaald soort medewerkers die dit kunnen en leuk vinden. Die een luisterend oor hebben en niet moeilijk doen wanneer een klant om extra hulp vraagt. Wat ik mooi vind aan Dura Vermeer is dat er ook echt wordt gekeken of het type medewerker past bij de klus. Zo niet, dan vindt vervanging plaats. De juiste medewerker op de juiste plek. Dit soort werk, maar ook deze vorm van samenwerking moet als bedrijf in je genen zitten. Niet iedereen kan dat.'

'Door schade en schande hebben we uiteindelijk de keuze gemaakt om dit soort renovaties in ketensamenwerking te doen. We hebben geleerd dat een projectmatige aanpak met een bestek niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Het wordt dan meer een ingreep dan een proces. Het kost te veel tijd en ervaringen worden nauwelijks meegenomen, waardoor je telkens het wiel opnieuw moet uitvinden. Wij geloven meer in een stroom, een programma met partners die we kunnen vertrouwen, die een bewezen trackrecord hebben en waarbij continuïteit van werkzaamheden zorgt voor het beter leren kennen van de wijk en daardoor een betere kwaliteit.'

'Bij een ketensamenwerking draait alles om vertrouwen en het goed omgaan met vooroordelen. Is een aannemer zoals we die in klassieke zin kennen wel in staat om goed om te gaan met onze bewoners? In het begin is het erg moeilijk om vooroordelen los te laten, maar dat is wel noodzakelijk. Het vergt een andere mindset, ook omdat je werkt met open kostenbegrotingen. Daarom is het belangrijk om veel te investeren in de voorbereiding, in de interactie met elkaar. Daar vind je elkaar en door op een open manier met elkaar over dilemma's te praten, ontstaat een mooi plan met minder verrassingen en meer voorspelbaarheid. Dan wordt er niet meer gepraat in "wij" en "zij" maar gewoon in "wij".'

'De renovatie van de Dr. H.J. van Mooklaan was een bijzonder succesvol project en voor mij een hernieuwde kennismaking met Dura Vermeer. In de jaren '80 was ik betrokken bij een renovatie die toen door Dura werd uitgevoerd en daar heb ik nog steeds warme herinneringen aan. Bij de Dr. H.J. van Mooklaan klopt het plaatje ook. Bewoners spreken hun waardering uit over de verbeteringen, het proces is goed gemanaged, het is in zo'n kort mogelijke tijd gerealiseerd, de prijs klopt en afspraken zijn nagekomen. En niet te vergeten: het gebouw kan weer dertig jaar mee.'

Martin Luten

'Dan wordt er niet meer
gepraat in "wij" en "zij"
maar gewoon in "wij".'

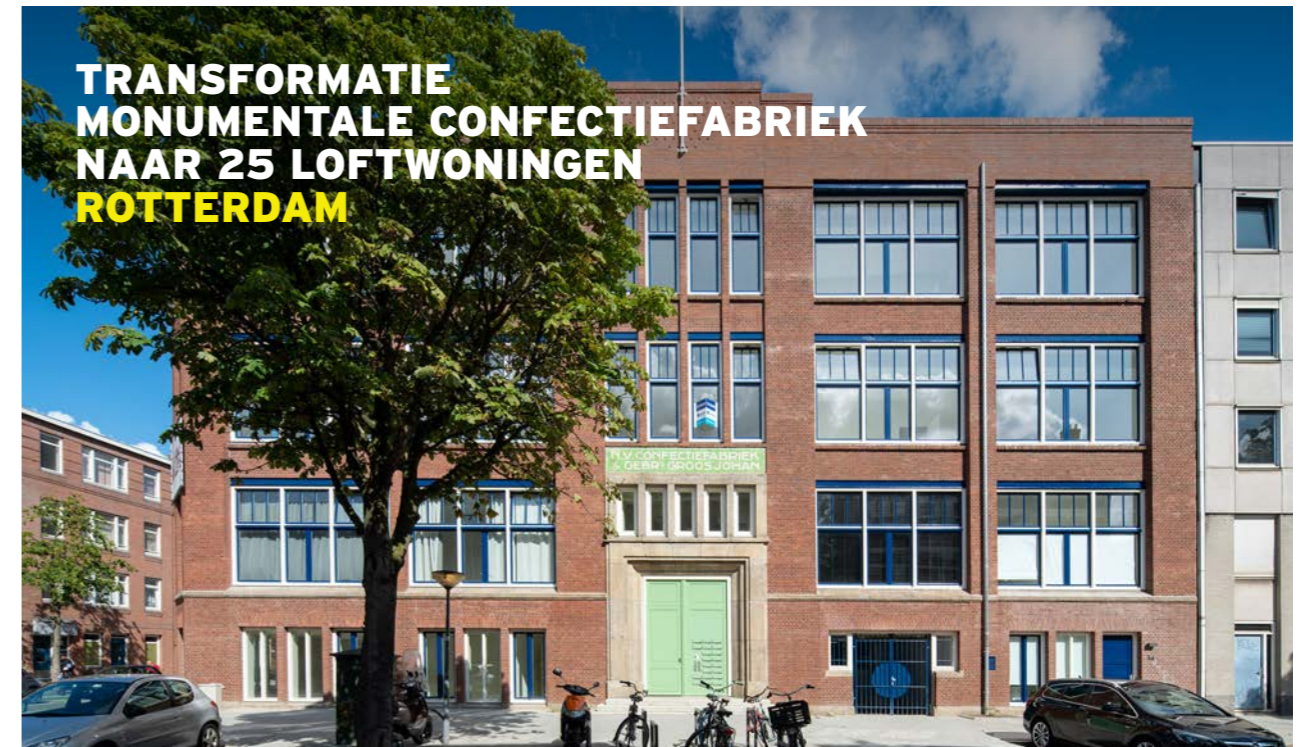

**NIEUWBOUW
24 SOCIALE HUURWONINGEN
NUL-OP-DE-METER
KARELDOORMANWEG
NIJVERDAL**

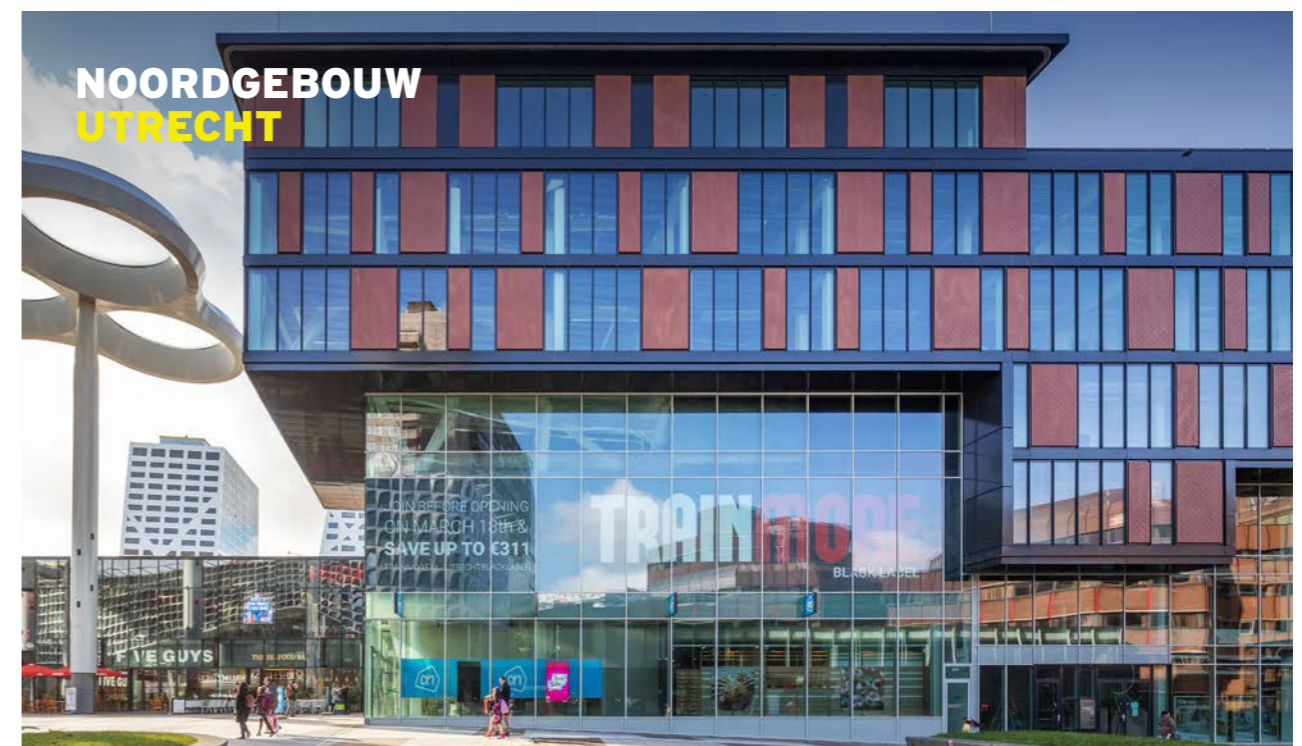
Opdrachtgever Woningcorporatie Reggewoon

Bijzonderheden De huurwoningen aan de Kareldoormanweg zijn de eerste nieuwbouwwoningen van Woningcorporatie Reggewoon die nul-op-de-meter zijn. De woningen zijn levensloopbestendig en zo ontworpen dat deze zowel voor jong als oud geschikt zijn. Ze zijn voorzien van zonnepanelen in combinatie met een warmtepomp en een ventilatiesysteem dat warmte teruggeeft in de woning. De woningen zijn niet meer aangesloten op gas. Duurzaamheid komt ook terug in het beheer en onderhoud van de woningen door materiaalgebruik en afwerking. Het ontwerp is uitgewerkt met een afvaardiging van de bewoners. Hierin stond het samenspel tussen energie, inpassing in de wijk en een gezonde, comfortabele toekomstbestendige leefomgeving centraal. De toekomstige bewoners waren hierin het vertrekpunt.

**TRANSFORMATIE
MONUMENTALE CONFECTIEFABRIEK
NAAR 25 LOFTWONINGEN
ROTTERDAM**

Opdrachtgever Open Development BV
Bijzonderheden Huurappartementen met loftkwaliteit.

**NOORDGEBOUW
UTRECHT**

Opdrachtgever Dura Vermeer

Bijzonderheden Het Noordgebouw is een eigen ontwikkeling van een multifunctioneel gebouw met kantoren, appartementen, hotel en retail. Duurzaamheid staat voorop. Het pand is voorzien van onder meer lucht-, water- en warmtepompen en ledverlichting. Zo'n 700 zonnepanelen zorgen voor elektriciteit. Ook is het gebouw aangesloten op stadsverwarming. Binnen is ruimte voor een groen ecosysteem, zijn er groene wanden aangebracht en zijn ook de dakterrassen voorzien van groen.

JURGEN SCHOENMAKERS, manager duurzaamheid Divisie Bouw en Vastgoed

Op het gebied van duurzaamheid en circulair bouwen heeft Dura Vermeer zijn ambities in het voorbije jaar naar een hoger niveau getild. De ontwikkelingen ten aanzien van recycling gaan razendsnel en hebben een grote impact op behoeften van onze klanten. Om zelf ook in een hogere versnelling te kunnen acteren, hebben we een “meerwaarde samenwerkingsmodel” ontwikkeld met In2Waste Solutions, het kennis- en adviescentrum van A&M Recycling Groep. Het omvat de elementen dromen, denken en doen.

‘Tijdens de droomfase bekijken we vrijuit hoe er zo veel mogelijk grondstoffenkringlopen binnen een project te sluiten zijn. Hoe kunnen we materialen die vrijkomen bij sloop duurzaam hergebruiken? Bij de denkfase inventariseren we welke partijen aan de slag kunnen met grote materiaalgroepen die vrijkomen. Ook hierbij staat een zo hoogwaardig mogelijke manier van verwerken centraal, waarbij de schade voor het milieu nihil is.’

‘De laatste fase is om het gewoon te “doen”: het inzetten van de juiste partijen die buiten de kaders denken, om zo alternatieven voor hergebruik te realiseren. Dura Vermeer heeft hiervan een mooi voorbeeld bij ingenieursbureau Fluor. Bij de transformatie van een kantoorgebouw op het terrein in Haarlem is de creatieve industrie gevraagd te onderzoeken hoe materialen uit dit pand een compleet andere bestemming kunnen krijgen. Het resultaat is de Luxaflex Lamp, gemaakt van de oude Luxaflex-jaloezieën.’

‘De casus bij Fluor heeft aan de basis gestaan van het “meerwaarde samenwerkingsmodel”. Hierbij is allereerst sprake van financiële waardecreatie, doordat materiaal dat eerder als waardeloos (afval) was bestemd nu weer geld opbrengt. Ten tweede is er een ecologische waardecreatie, nu er geen grondstoffen meer hoeven te worden gewonnen voor dit materiaal. Het productieproces ervan, met bijbehorende schadelijke effecten, hoeft niet opnieuw.’

‘Ten derde is er een sociale waardecreatie. Een “circulaire bouweconomie” gaat uit van demontage van een gebouw(deel), waarvoor veel “handjes” nodig zijn. Deze functies kunnen prima worden ingevuld door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (werkzoekenden, schoolverlaters en statushouders). Hun inzet, ook wel Social Return on Investment genoemd, is een win-winsituatie voor alle partijen. De doelgroep voelt zich weer waardevol voor de maatschappij; de bouwer is goedkoper uit en de betrokken gemeenten zien zowel hun uitkeringsniveau als werklozenbestand dalen.’

WIN-WIN DOOR WAARDECREATIE BIJ CIRCULAIR BOUWEN

**TRANSFORMATIE KANTOORGEBOUW
RISE RESIDENCE NAAR 20 RUIE
APPARTEMENTEN EN EEN
RIANT PENTHOUSE IN ZORGVLIET
DEN HAAG**

Opdrachtgever De Maese
Bijzonderheden Monumentaal gebouw

**RENOVATIE
132 WONINGEN MEIJHORST
NIJMEGEN**

Opdrachtgever Portaal
Bijzonderheden Nul-op-de-meter in bewoonde staat

**TRANSFORMATIE VAN
HET NATIONAAL ARCHIEF
EMMEN**

Opdrachtgever Rijksvastgoedbedrijf
Bijzonderheden Het gebouw van de voormalige Topografische Dienst is grondig verbouwd voor huisvesting van het Nationaal Archief en de Belastingdienst. Het gebouw is all-electric ontworpen (geen gasaansluiting). Het ontwerp bestaat uit warmtepompen, warmte- en koudeopslag in de bodem, warmteterugwinning, zonnepanelen en ledverlichting. Het gebouw is zo goed als energieneutraal, onder meer door de toepassing van 15cm dik steenwoolisolatie in de gevel. Driedubbelglas en speciale klimaatplafonds maken het mogelijk dat er bij een lage buitentemperatuur wordt verwarmd en bij een hoge temperatuur gekoeld. De toepassing van warmtepompen, die warmte of koude opslaan, staat garant voor hoog rendement. Daarnaast wekken zo'n 1.600 zonnepanelen energie op. Hierdoor behoort het rijkskantoor tot de meest duurzame en energiezuinige gebouwen van Nederland. Het pand is het eerste bestaande rijkskantoor dat het label A+++ krijgt.

GENERATIVE DESIGN: THE SKY IS THE LIMIT

Dura Vermeer heeft ook in 2019 grote stappen gezet op het gebied van Generative Design. Dit is een innovatieve en intelligente ontwerpmethodiek, waarbij de software talloze ontwerpmogelijkheden genereert. Hiermee kunnen wij de klant nog betere ontwerpen en meer oplossingen bieden.

Digitalisering en innovatie zijn de vernieuwingsambities binnen Dura Vermeer. Steeds vaker maken we bij woning- en utiliteitsbouw of de aanleg van infrastructuur gebruik van Building Information Modelling (BIM). Hierdoor pakken we een ontwerp binnen de keten integraal aan en geven we een bouwwerk alvast digitaal vorm. Materialen, hoeveelheden en kwaliteit zijn daarbij aan elkaar gekoppeld in de cloud. Gevolg: een flinke reductie van ontwerp- en constructiefouten en daarmee van faalkosten.

Vanuit BIM ontstaan weer nieuwe technieken als Generative Design. De ontwerp oplossingen die de software genereert zijn volledig geoptimaliseerd op bijvoorbeeld materiaalgebruik, productiemethodes en kosten.

We kunnen Generative Design bijvoorbeeld inzetten voor het bepalen van de beste ruimte-indeling en looproutes in een gebouw, materiaalreductie in een constructie, verkaveling van een terrein of de meest optimale inrichting van de bouwplaats. Ook worden financiële consequenties van bepaalde ontwerpkeuzes direct inzichtelijk.

Nu Dura Vermeer steeds vaker bouwt met BIM, komt uit al die bouwwerken steeds meer data beschikbaar. De combinatie van Generative Design met deze data stelt ons in staat om een opdrachtgever veel meer opties aan te bieden. The sky is the limit. Waar wij voorheen gewend waren het product wat we in ons hoofd hadden om te zetten in CAD-systemen en op papier, biedt Generative Design meerdere opties aan voor producten op basis van het eisen- of wensenpakket van de ontwikkelaar. Oftewel: in plaats van het modelleren van een stoel, biedt Generative Design een veelheid aan oplossingen aan waar je op kunt zitten.

We maken hierbij gebruik van de software van Autodesk, die wereldwijd actief is. Deze partner vindt Dura Vermeer inmiddels dusdanig interessant dat wij in 2019 een presentatie mochten verzorgen over Generative Design, tijdens de Autodesk University in Las Vegas. In de Verenigde Staten bestaat een sterk onderscheid tussen architect en bouwer. Dura Vermeer wordt juist snel bij een ontwerp betrokken om de haalbaarheid ervan te onderzoeken. We hebben hiervoor ook architecten en ontwerpers in dienst.

Kortom, Dura Vermeer is perfect ingericht voor de data gedreven ontwerp oplossingen die Generative Design biedt.

HOOGTEPUNTEN DIGITALISERING

NIEUW KLANTMANAGEMENTSYSTEEM

De Divisie Bouw en Vastgoed heeft een digitaal klantmanagementsysteem (KMS) ontwikkeld waarmee kopers van een Dura Vermeer-woning de gehele communicatie rondom het koop- en bouwproces kunnen terugvinden. Van koop tot oplevering en van administratie tot facturatie. Tevens is een klanttevredenheid-dataproject gestart, dat precies in beeld brengt hoe toekomstige gebruikers oordelen over (fasen van) de bouw.

TEST MET INTELLIGENTE KANTOOROMGEVING

Dura Vermeer zet het 3D-Building Information Model (BIM) van haar verbouwde kantoor in Hengelo in voor datacollectie. Het doel: gezondere, productievere en gelukkigere medewerkers. Er wordt data verzameld rondom thema's als bezettingsgraad, energie en verlichting. Met behulp van deze "digital twin" willen we in eigen huis een lerende omgeving creëren rondom het ontwikkelen van intelligente kantooromgevingen.

TWIN16 VERKORT TESTFASE INSTALLATIES

Voor het project A16 Rotterdam, de nieuwe verbinding tussen de snelwegen A16 en A13, is de TWIN16 ontwikkeld: een digitale replica van de weg zoals die in het echt wordt aangelegd. De TWIN16 wordt gebruikt voor het simuleren van bijvoorbeeld calamiteiten, zoals een brand in een tunnel. Met TWIN16 kan de testfase van installaties aanzienlijk worden verkort.

MODELLEN ZIJN DE TOEKOMST

Bij het dijkversterkingsproject Stadsdijken Zwolle is IGIM, een gebiedsinformatiemodel, toegepast. In dit model zijn de eisen van de bouwcombinatie, het geografisch informatiesysteem (GIS) en het 3D-model in één omgeving samengebracht. Daarmee geeft het model een goed overzicht van alle informatie binnen het projectgebied en zijn consequenties van een ingreep meteen inzichtelijk. Iets soortgelijks is de ontwikkeling van digitaal informatie-managementplan voor de nieuwbouw van EMA, het Europees Geneesmiddelen Agentschap. In dit plan zijn BIM, de documentstromen en "aantoonbaarheid" van acties uit het contract in recordtempo bij elkaar gebracht.

MET EEN VR BRIL OVER JE TOEKOMSTIGE AFDELING

Bij de nieuwbouw van het Saxenburgh Medisch Centrum in Hardenberg konden ziekenhuismedewerkers met behulp van een virtual reality-bril een impressie krijgen van hun toekomstige werkplek. Aan de basis hiervan lag een zeer gedetailleerd virtueel model. Op die manier konden medewerkers een goede inschatting maken van hun (werk)ruimtes en waar mogelijk aanpassingen maken.

SCALED ROBOTICS: DE VOLGENDE STAP IN DIGITALE TRANSFORMATIE

Scaled robotics is een nieuwe manier van datacollectie voor toepassing in BIM. Een autonoom rijdende robotmobiel navigeert over een project en bouwt een 3D model op van zijn omgeving. De data uit dit 3D model verwerkt hij en vergelijkt hij met data uit de BIM-modellen van de betrokken bouwpartners, zoals bouwer, constructeur en architect. Op die manier zoekt hij naar overeenkomsten en afwijkingen.

GEBRUIK MAKEN VAN APPS

De ontwikkeling van apps bij Dura Vermeer neemt een vlucht. Het afgelopen jaar werden drie in eigen huis ontwikkelde apps gelanceerd. Met de Reno-app krijgen bewoners en woningcorporaties realtime inzicht in de stand van zaken van een onderhouds- of renovatieproject. Met de windmolenfundatie-app kunnen eenvoudig de kosten en hoeveelheden worden berekend van het ontwerp van een windmolenfundatie. Met de bonnen-scan-app kunnen ontvangstbonnen van leveranciers voortaan worden gescand met de telefoon of tablet.

DIVISIE INFRA

SUCCESVOL VOORUIT

VERSNELDE
OPLEVERING
RIJKSWEG A6

1
JAAR EERDER

1,3
LAAGSTE
ONGEVALLENINDEX
(IF-RATE) Ooit

MARKT

- Stagnatie als gevolg van stikstof en PFAS-problematiek
- Productie-opgave landelijke projecten blijft hoog
- Scherpe concurrentie regionale inframarkt
- Groei rail en onderhouds- en vervangingsmarkt
- Aandeel UAV-GC-contracten neemt toe

FINANCIEEL

- Verdere stijging resultaat bij groeiende omzet
- Landelijke infra-projecten, rail en participaties financieel goed presterende activiteiten
- Regionale infra-activiteiten achter bij verwachting

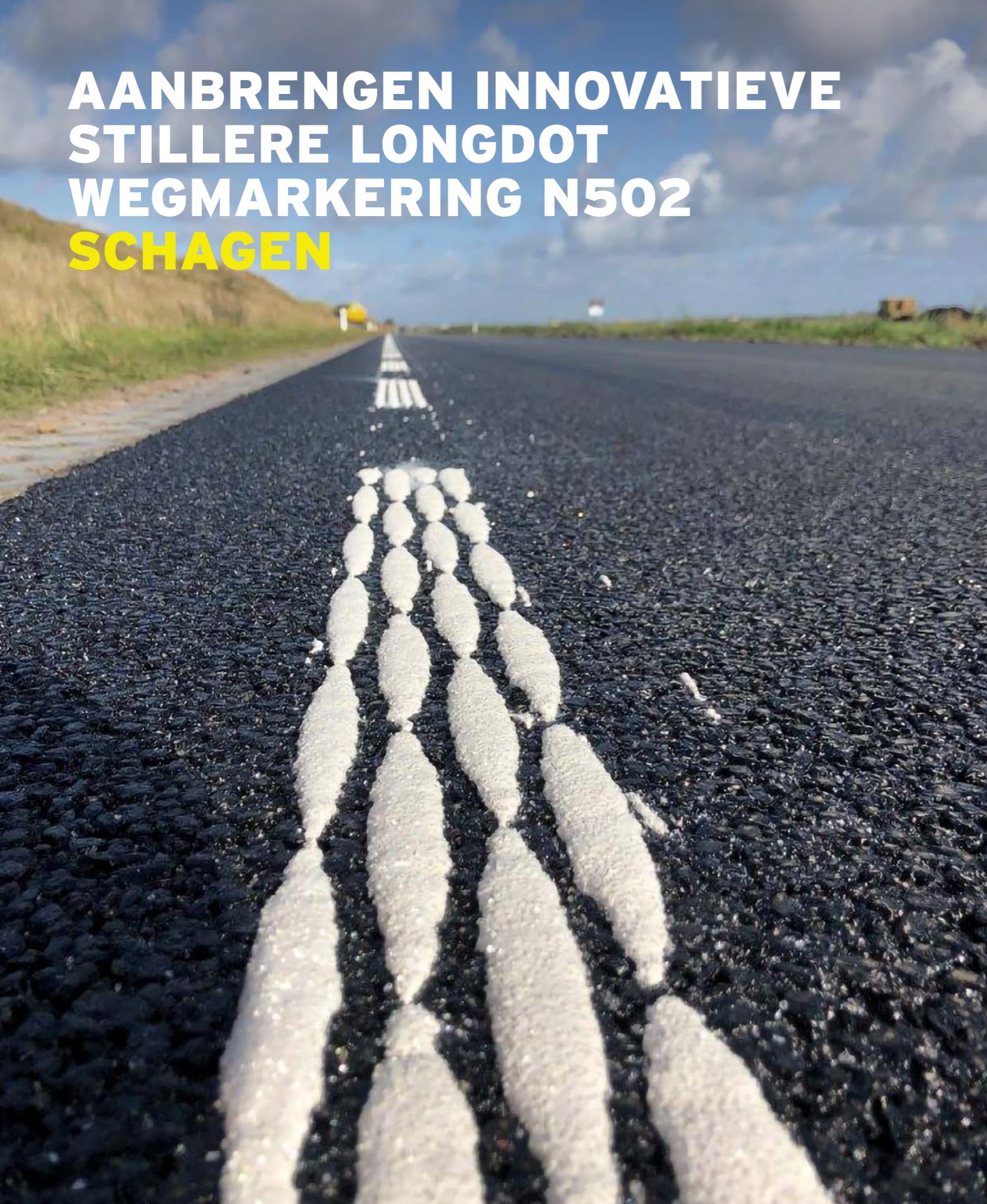
ORGANISATIE

- Veiligheid op 1 en laagste ongevalindex (IF-rate) ooit
- Uitrol van strategie 2019-2021
- Focus op digitalisering en duurzaamheid
- Certificering Trede 5 Veiligheidsladder voor spoorbedrijf Dura Vermeer Railinfra
- Stijging medewerkerstevredenheid

BIJZONDERHEDEN

- Versnelde oplevering A6
- Verwerving DBFM-contract wegverbreding ViA15
- Oprichting Dura Vermeer Infra Asset Management
- Acquisitie belang van 40% in Leeuwenstein Groep (onderhoud en renovatie)

AANBRENGEN INNOVATIEVE STILLERE LONGDOT WEGMARKERING N502 SCHAGEN

Opdrachtgever Provincie Noord-Holland
Bijzonderheden De N502, onderdeel van onderhoudscontract Kop van Noord-Holland, heeft de primeur met een wegmarkering die minder geluid geeft en meer reflectie levert. De Longdot is tijdens asfaltwerkzaamheden toegepast op 500 meter belijning. Dura Vermeer ontwikkelde deze innovatieve markering samen met Van Velsen Reflectielijnen.

De Divisie Infra heeft in het verslagjaar nagenoeg op alle fronten haar doelstellingen behaald. De ongevallenindex (IF-rate) is één van de laagste ooit en de tevredenheid van medewerkers en klanten is verder toegenomen. Daarnaast zijn de bedrijfsopbrengsten en het resultaat wederom verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. De financieel best presterende activiteiten waren de grote landelijke projecten, de rail-activiteiten en het scala aan activiteiten onder de paraplu van participaties (waaronder milieu en asfaltontwikkeling en -productie). De activiteiten in de regionale inframarkt presteerden minder waarbij bepaalde regio's achterbleven bij de verwachtingen. Verder is samen met de medewerkers veel aandacht besteed aan de implementatie van de strategie 2019-2021 om de Divisie Infra nog robuuster en toekomstbestendiger te maken.

LANDELIJKE PROJECTEN

Divisie Infra is het jaar 2019 gestart met het in uitvoering nemen van een aantal grote projecten, zoals de aanleg van de A16 Rotterdam, de Vechtdalverbinding, de spoorverbetering Naarden-Bussum, de dijkbescherming Stadsdijken Zwolle en de dijkversterking bij Wolferen-Sprok. Deze projecten zijn het resultaat van een gerichte strategie om alleen die projecten uit te voeren die passen bij de aard en omvang van Dura Vermeer in de segmenten mobiliteit, water en energie. De integratie van de ontwerpexpertise binnen de organisatie van Landelijke Projecten is afgerond en opereert naar grote tevredenheid. Multidisciplinaire uitvragen van opdrachtgevers waarbij de opdrachtnemer verantwoordelijk is voor zowel ontwerp, als realisatie, als beheer en onderhoud kunnen hierdoor beter worden bediend. Eind 2019 boekte Landelijke Projecten een groot succes met de definitieve gunning van de VIA15, het doortrekken van de A12 en A15 tussen Ressen en Oudbroeken, aan ons consortium.

MARKTONTWIKKELINGEN LANDELIJKE PROJECTEN

In de segmenten waarin Dura Vermeer actief is (mobiliteit, energie en water) is voldoende aanbod van grote projecten. Echter als gevolg van de problematiek rondom stikstof en PFAS zagen wij ook hier vertraging op lopende projecten en vooral op projecten die nog in de planfase verkeren. Afgelopen jaar werden ook diverse aanbestedingen en projecten negatief beïnvloed, doordat bouwers met de rijksoverheid als opdrachtgever geen overeenstemming bereikten over de risicoverdeling en de uiteindelijk aanneemsom. Ook dit zal de infra-bouwproductie drukken en de regionale concurrentie verder aanwakkeren. Overigens vindt goed overleg plaats met grote opdrachtgevers over thema's als contractvorming en risicoverdeling bij toekomstige projecten.

In de markt van grote landelijke projecten zien we de volgende trends en ontwikkelingen:

- Productieopgave blijft hoog, aandeel aanleg blijft stabiel, instandhoudingsopgave (beheer, onderhoud, vervanging en renovatie) neemt toe
- Transitie samenwerking GWW-markt en Rijkswaterstaat onder meer door introductie twee-fasen-contract bij aanbestedingen en op basis van goed onderling overleg
- Meer aandacht voor CO₂-reductie, circulair bouwen en natuurwaarden bij opdrachtgevers

MARKTONTWIKKELINGEN REGIONALE PROJECTEN

Het volume aan projecten bleef in 2019 op peil, maar dit zal waarschijnlijk afnemen onder invloed van de problematiek rondom stikstof en PFAS. De infrasector worstelt met de onzekerheid of projecten in de planfase zullen doorgaan, daarnaast worden tenders ingetrokken of uitgesteld. Ook tekortschietende budgetten bij opdrachtgevers zullen remmend werken. De ongewenste ontwikkeling om onder kostprijs aan te bieden ligt hierdoor op de loer, zeker waar het projecten betreft die niet in de invloedssfeer van stikstof en PFAS zitten.

In de regionale inframarkt zien we de volgende trends en ontwikkelingen:

- Instandhoudingsopgave infrastructuur neemt toe
- Extra investeringen zijn nodig vanuit klimaatadaptatie
- Totstandkoming nieuwe vormen van langdurige samenwerking zoals allianties, ketensamenwerking, bouwteams en vergelijkbare samenwerkingsovereenkomsten
- Opkomst van private uitvragen, met name industrie gerelateerd

REGIONALE PROJECTEN

De regionale activiteiten van de Divisie Infra hebben in het verslagjaar hun werkzaamheden in zeer concurrerende omstandigheden moeten uitvoeren, waarbij nog steeds met name op prijs werd aanbesteed.

Verder zagen we bij opdrachtgevers een lichte verschuiving van traditionele RAW-bestekken naar geïntegreerde UAV-GC-contractvormen met meer risico's voor de opdrachtnemers. Een positieve ontwikkeling is de opkomst van bouwteams, waarin de opdrachtgever en opdrachtnemer al in de ontwerp-/voorbereidingsfase van een project met elkaar samenwerken.

Het totale volume aan werk is stabiel doch er zijn grote verschillen per regio. Het overgrote deel van de projecten betreft structureel onderhoud en vervanging die door opdrachtgevers helaas niet als gebundeld programma in de markt worden gezet maar als losse projecten. De groei van de onderhouds- en vervangingsmarkt bij voornamelijk Rijkswaterstaat en grotere provinciale werken is voor de Divisie Infra aanleiding geweest om met ingang van dit jaar een aparte entiteit op te richten, Dura Vermeer Infra Asset Management BV. Ook is meer nadruk gelegd op de haven- en industrie-activiteiten die ertoe moeten bijdragen dat Dura Vermeer op dit onderdeel verder gaat groeien en minder afhankelijk wordt van publieke opdrachtgevers. De regio's konden profiteren van de hausse in de woningbouwmarkt met bouw- en woonrijp activiteiten. Daar de Divisie Infra de regionale activiteiten als ruggengraat van haar ondernemerschap ziet, is het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan de identiteit, structuur en aansturing van de organisatie enerzijds en standaardisatie en de veranderende klantvraag anderzijds.

Opdrachtgever Rijkswaterstaat (West Nederland Noord)

Bijzonderheden Vervangen asfalt op het platform, toe- en afritten en opstelplaatsen, zodat het moment van groot onderhoud pas over 10 jaar wordt behaald.

VERLENGEN LEVENSDUUR
TESO-TERREIN
DEN HELDER

Opdrachtgever ProRail
Bijzonderheden Binnen 23-daagse buitendienststelling uitgevoerd

RAILINFRA

De spooractiviteiten van de Divisie Infra lieten in 2019 op alle fronten groei zien en voor het spoorbedrijf zelf was het een jaar met vele hoogpunten. Zo werd samen met medewerkers en relaties stil gestaan bij de viering van het 25-jarig bestaan, bereikte het spoorbedrijf als enige in de spoorbranche Trede 5 van de Veiligheidsladder en werd het in eigen huis ontwikkelde veiligheidsprogramma "Zien Handelen Leren" ondergebracht in een aparte stichting om zo het veiligheidsbewustzijn in de bouwbranche verder te vergroten. De verdere verbetering van de financiële prestaties gingen gepaard met een toename van het aantal projecten en groei van het aantal medewerkers. In het heavy railinfra marktsegment - baan, bovenleiding/draagconstructies en E-techniek - voerde ons railbedrijf grote nieuwbouw- en wijzigingsprojecten uit in onder meer Naarden-Bussum en Venlo met complexe buitendienststellingen in opdracht van spoorbeheerder ProRail. Deze projecten zijn in één keer goed uitgevoerd, het resultaat van focus op standaardisatie en operational excellence. In de prestatiemeting van ProRail staat ons railbedrijf op de eerste plaats. In de markt voor light railinfra (tram en metro) was ons railbedrijf met name actief in de drie grote steden en veelal integraal met zusterbedrijven van de Divisie Infra. Werkplekbeveiligingsbedrijf Saferail wordt getransformeerd tot Safeconsult met het aanbieden van hoogwaardige dienstverlening op het gebied van veiligheid. Spooronderhoud aannemer ASSET Rail, waarvan Dura Vermeer meerderheidsaandeelhouder is,

MARKTONTWIKKELINGEN RAILINFRA

Het openbaar vervoer per trein, metro, tram of bus zal verder moeten groeien om blijvend concurrerend te zijn ten opzichte van de auto. Spoorbeheerder ProRail blijft investeren om de capaciteit en de veiligheid van het spoor te verbeteren en de treinen op tijd te laten rijden. Daarbij wordt hoog ingezet op duurzaamheid en digitalisering, zoals bijvoorbeeld slimme sensoren om onderhoud te voorspellen. Een vergelijkbaar beeld zien we bij de regionale vervoersbedrijven nog veelal gunnen op prijs in plaats van EMVI.

In de railinfra-markt zien we de volgende trends en ontwikkelingen:

- Toename van spoorgebruik met 30% in komende 10 jaar
- Inzet op verdere verhoging van de veiligheid en comfort
- Toepassing van innovatieve, duurzame en digitale oplossingen

was eveneens succesvol in de markt en breidde het aantal Prestatie Gerichte Onderhoudscontracten (PGO's) verder uit naar een totaal van zes verzorgingsgebieden. ASSET Rail investeerde volop in digitalisering en slimme technologie om de voorspelbaarheid van storingen te vergroten.

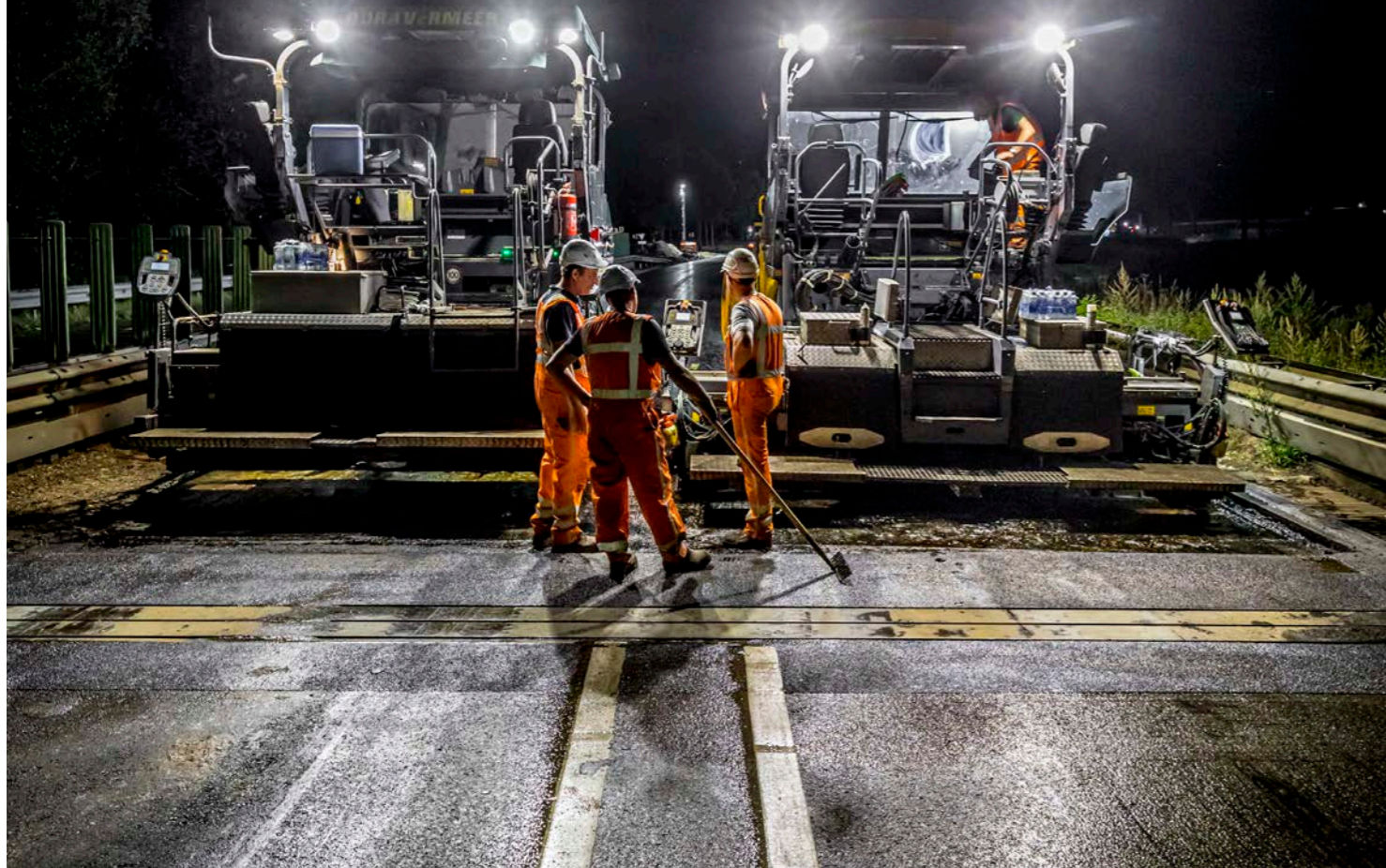
'NIET ZONDER ELKAAR MAAR SAMEN'

'We hebben het hier over een 64 vierkante kilometer groot gebied tussen de Limburgse plaatsen Ooijen en Wanssum. Dat we niet alleen beschermen tegen overstroming bij hoogwater, maar ook leefbaarder, veiliger en economisch aantrekkelijker maken door middel van een andere inrichting. Dat vraagt om de intrinsieke motivatie om het samen te doen. Met partners die begrijpen dat de door ons gekozen weg van transformatie naar een veilig en waterrijk gebied zich niet beperkt tot enkel graven, grondverzet, ruimte voor de rivier en natuurlijke inpassing, maar dat het een totaalplaatje betreft.'

THEO REINDERS
PROJECTDIRECTEUR
PROJECTBUREAU
OOIJEN-WANSSUM

'Trots op het fysieke eindresultaat en op de samenwerking, maar zeker ook op goed en professioneel opdrachtgeverschap'

'Een totaalplaatje dat verschillende opdrachtgevers kent - van Rijkswaterstaat tot provincie en van gemeenten tot waterschap - maar ook een diversiteit aan stakeholders - van landbouweigenaren en ondernemers tot trotse tuinbezitters en natuurorganisaties. Die allemaal met elkaar zijn verbonden door een complexiteit aan raakvlakken in dezelfde fysieke omgeving doch met verschillende belangen.'

'Dura Vermeer en Ploegam begrijpen dat wij als projectbureau in die setting werken. Vanaf het begin hadden we samen de diepgewortelde overtuiging dat we niet zonder elkaar kunnen. Dat betekent elkaars belangen kennen, erkennen en herkennen. Het is één van de succesfactoren in dit project. Wetende dat we door de omgeving worden

aangesproken, maar ook wetende hoe we daarmee om moeten gaan en daar hoort een "nee" ook bij als het niet bijdraagt aan het grotere geheel. Natuurlijk zijn er discussies, maar altijd in opbouwende zin en altijd met oog voor hetzelfde doel: een duurzame waterveiligheid, een nieuw natuurgebied, een tevreden omgeving en economische ontwikkeling.'

'Ik durf te stellen dat er sprake is van chemie tussen de bouwcombinatie en ons. Vertrouwen, openheid, elkaar aanvullen en elkaar vinden in innovatieve oplossingen zoals de dijkenstrategie. Daar hebben we samen voor geknokt. Dat doen we goed. En het gaat niet alleen om de aanleg van een brug of terrassen van gebiedseigen materialen,

INTEGRALE GEBIEDSONTWIKKELING OOIJEN-WANSSUM

maar alles eromheen. De buitenwacht ziet dat ook. We hebben niet voor niets in 2018 de Ruimte kwaliteitsprijs gewonnen en in 2019 de Waterinnovatieprijs. Daar zijn we trots op.'

'Eind 2020, wanneer deze gebiedsontwikkeling wordt opgeleverd, wil ik niet alleen kunnen zeggen dat ik trots ben op het fysieke eindresultaat en op de samenwerking, maar zeker ook op goed en professioneel opdrachtgeverschap.'

VERVANGINGS- EN RENOVATIEOPGAVE INFRASTRUCTUUR

De komende tien jaar wacht grote publieke opdrachtgevers zoals Rijkswaterstaat een grote vervangings- en renovatie opgave in de infrastructuur. Denk hierbij aan het renoveren van bruggen, sluizen, tunnels en wegen. De aanleiding is dat deze kunstwerken door intensief gebruik en het veranderende klimaat versneld verouderen. Deze renovatieopgave is complex vanwege de beperkte mogelijkheden om de objecten te renoveren, terwijl de staat van objecten er om vraagt dat ze grondig worden aangepakt. De complexiteit vraagt om een programma-tische aanpak en een sectorbrede samenwerking. Daarom nam Dura Vermeer het initiatief voor Savera. In Savera richt Dura Vermeer met haar partners SPIE, Dynniq, Hollandia, Freyssinet, Iv-Infra, Wagemaker en KienIA zich op het slim en duurzaam renoveren van infrastructurele objecten.

PARTICIPATIES

De deelnemingen en specialistische bedrijven van de Divisie Infra kijken terug op een goed jaar, met positieve uitschieters op het gebied van milieu en asfalt. Als gevolg van de goede marktomstandigheden was ook de vraag naar bouw- en grondstoffen groot, met goede prestaties tot

gevolg. Hetzelfde geldt voor de productie van asfalt die in een afnemende markt een groei liet zien van zowel de exploitatie van asfaltsets als de verkoop van asfalt. De jonge bedrijven Falcker en Spotten, startups die gebruik maken van data en slimme technologie bij onderhoudsactiviteiten en parkeeroplossingen, maken de weg vrij naar nieuwe verdienmodellen, onderdeel van de strategie van de Divisie Infra. Ook in 2019 is volop aandacht besteed aan NEXT, de kraamkamer van ideeën binnen de organisatie van de divisie. In het verslagjaar is fors ingezet op verbreding van het productportfolio circulair en hergebruik. Niet alleen op het gebied van grondstoffen, maar ook "as a service" met het concept de Circulaire Weg. Zo werd met de provincie Overijssel een overeenkomst gesloten waarbij Dura Vermeer economisch eigenaar is geworden van een stuk van de N739. Dit betekent dat de provincie niet meer betaalt voor het bezit, maar voor het gebruik. Tegelijkertijd stelt de provincie Dura Vermeer in staat te experimenteren met het sluiten van de kringloop van de weg. Meerdere provincies hebben reeds interesse getoond in dit concept. Ook werd Roof2Road opgericht, een bedrijf dat bitumen uit dakbedekkingen haalt en als herbruikbare grondstof toepast in asfalt. Hoogtepunt was de 40% deelname in de Leeuwenstein Groep, die beide bedrijven sterker positioneert op de groeiende markt van beheer en onderhoud van infrastructuur.

BOUWRIJP MAKEN VAN HET TRACÉ A16/A13 ROTTERDAM

Opdrachtgever Rijkswaterstaat
Bijzonderheden Het tracé voor de aanleg van de verlengde A16 is vrij gemaakt. Verontreinigde grond is gesaneerd en woningen, oude boerderijen en bomen zijn weggehaald om ruimte te maken voor de nieuwe snelweg. Om het culturele erfgoed dat met de sloop is verdwenen een plek te geven, zijn de plakaten en gegraveerde bakstenen die tevoorschijn kwamen gedoneerd aan Museum Oud Overschie in Rotterdam.

BETONSENSOREN BEPALEN URGENTIE VAN ONDERHOUD OF VERVANGING

Bijzonderheden Het plaatsen van betonsensoren in nieuwe en bestaande kunstwerken bepaalt vanaf nu de urgentie van onderhoud of vervanging. Dura Vermeer heeft als pilot de Kogerpolderbrug op de N246 in West-Knollendam van unieke, innovatieve sensoren voorzien. Deze sensoren, die in het beton zijn meegegoten, voorzien ons van data om de juiste diagnose te stellen en vroegtijdig in te grijpen.

TWEEDE LEVEN VOOR AFGEDANKTE BRUG

Dura Vermeer ziet circulair bouwen als een oplossing voor het beperken van de uitputting van grondstoffen. De rijksoverheid moet de komende jaren zo'n veertigduizend naoorlogse bruggen en viaducten vervangen. Bedrijfsleider Erik van Doorn van Dura Vermeer: 'We willen zo min mogelijk grondstoffen aanspreken voor deze vervangingsopgaven en materialen die vrijkomen weer gebruiken. Dat vraagt een hele andere manier van werken en denken.'

Ons eerste concrete voorbeeld van een circulaire brug is het hergebruiken van een fiets- en voetgangersviaduct over de A27 bij Vianen. Erik: 'Duurzaamheid is een belangrijke strategische pijler voor Dura Vermeer, dus we hebben zelf de verantwoordelijkheid genomen om het viaduct niet te slopen en dit soort hoogwaardige materialen nogmaals te gebruiken. De modules zijn gedemonteerd, in een depot geplaatst en we zijn op zoek gegaan naar een nieuwe bestemming.' Die is gevonden in de Floriade Expo 2022, de wereldtuinbouwtentoonstelling die in Almere verrijst en waarbij zowel de Divisie Bouw en Vastgoed als de Divisie Infra is betrokken bij de ontwikkeling en realisatie.

Voor de Floriade moet een 160 meter lange houten fiets- en voetgangersbrug worden ontworpen. Vakgroepmanager ontwerp GWW Arjen Schoondermark van Dura Vermeer: 'Normaal gesproken maken we een ontwerp en kijken we welke grondstoffen nodig zijn. In dit geval is het andersom gegaan: we hebben op basis van geogste materialen van andere projecten een nieuwe brug ontworpen. Dit ontwerp maakt geen aanspraak op nieuwe grondstoffen.'

De Floriade vindt circulariteit ook heel belangrijk. Ondanks hun uitvraag voor een houten brug, zijn ze heel enthousiast geworden over dit ontwerpvoorstel. Dat bestaat uit een hoofdconstructie van stalen buispalen met de betonnen geogste l-liggers, met daarop verzaagde eikenhouten spoorbielzen voor het leuningwerk en Azobé beschoeiingsplanken voor het brugdek. Arjen: 'We zijn het nu verder aan het uitwerken. De bedoeling is om in juli 2020 te starten met bouw van deze brug op de Floriade die we zelf de naam "ReUsed Bridge" hebben meegegeven.'

De rijksoverheid is voornemens vanaf 2023 alle infrastructuur circulair uit te vragen. Erik: 'Harde circulaire referenties en voorbeelden van circulariteit in EMVI-plannen zijn dan belangrijk. We willen op deze manier ervaring opdoen met de herinzet van materialen, kijken tegen welke hobbels we aanlopen en hoe we die met verschillende partijen op kunnen lossen.' Zo is Dura Vermeer partner van de Bouw-campus, een initiatief waarbij de hele bouwketen nadenkt hoe dit soort transities met elkaar kunnen worden vormgegeven en worden ingevuld.

'ZOEKTOCHT NAAR NIEUWE MANIER VAN SAMENWERKEN'

'Opdrachtgevers en opdrachtnemers in de infrastructuur hebben in de loop van de tijd een systeem van zaken doen ontwikkeld, dat moeilijk te veranderen is. De ingebouwde waarborgen en waarden met bijbehorend gedrag zorgen ervoor dat de samenwerking niet heel groot is en weinig soepel verloopt. Dat moet anders en beter, vinden wij als Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam. We hebben een klein jaar geleden de SOK, de Samenwerkingsovereenkomst, geïntroduceerd. We hebben heel bewust niet geprobeerd het oude systeem te veranderen, maar gaan samen met opdrachtnemers een nieuw systeem bouwen. Dat moet zorgen voor continuïteit, elkaar uitdagen en openheid in plaats van concurreren op prijs, 'hit and run'-gedrag, de kaarten voor de borst houden en een afrekencultuur. Dat is best heel spannend, want hoe pak je dit nu aan en kom je een stap verder.'

MARTEN KLEIN
DIRECTIELID INGENIEURSBUREAU
GEMEENTE AMSTERDAM

'Met behulp van de SOK gaan we samen het avontuur aan om een nieuw systeem te verzinnen'

'Met behulp van de SOK gaan we samen het avontuur aan om een nieuw systeem te verzinnen. Rust, vertrouwen, vooroordelen wegnemen en spiegelen zijn de sleutelwoorden. Het werkende principe van de SOK is dat er naar beide kanten toe rechten en plichten zijn en er natuurlijke incentives zijn ingebouwd om met elkaar op een soepele manier samen te werken.'

'Dat bouwen aan het nieuwe systeem doen we samen met elf partijen, waarvan Dura Vermeer er één is. De SOK met Dura Vermeer richt zich op elementenverhardingen, asfaltonderhoud en klein wegonderhoud en heeft als inzet duurzaamheid en samenwerking. Het dient een hoger doel: het reduceren van uitstoot en een nette stad.'

'Het ontwikkelen van het nieuwe systeem heeft tijd nodig, maar ik merk bij Dura Vermeer dat ze hun beste beentje voor zetten om de intenties waar te maken. We staan nog aan het begin, maar neem als voorbeeld de investering die Dura Vermeer doet in een elektrische vrachtwagen. We overleggen samen hoe we die vrachtwagen productief kunnen maken en maximaal kunnen benutten. Waar, wanneer en hoe kunnen we hem slim inzetten, daar hebben we het dan met elkaar over, want het

moet voor beide partijen win-win zijn. Ander voorbeeld: we eisen onderlinge concurrentie als we een opdracht in de markt zetten. Maar tegelijkertijd stimuleren we het erg als partijen van elkaar leren of samen ontwikkelen.'

'We zijn er nog lang niet, maar Dura Vermeer heeft zich als SOK-partner uitgesproken om hiervan een geweldig succes te maken. Er zal weerstand moeten worden overwonnen en we moeten samen mensen helpen door de bocht te krijgen. En we moeten het aan de Amsterdammers kunnen uitleggen en aannemelijk maken dat projecten voor een faire prijs worden uitgevoerd.'

**SAMENWERKINGSOVEREENKOMST
INGENIEURSBUREAU
GEMEENTE AMSTERDAM**

NIEUWBOUW VAN 2 TANKPUTTEN EN EEN DUBBELE TRUCKVERLADING VOOR RUBIS TERMINAL **BOTLEK ROTTERDAM**

Opdrachtgever Rubis Terminal
Bijzonderheden Uitbreiding van capaciteit.

VERBETEREN TRAMSPOOR SCHEVENINGSEWEG **DEN HAAG**

Opdrachtgever Gemeente Den Haag
Bijzonderheden Spoor, bovenleiding, seinwezen en alle langslopende en kruisende wegen zijn vervangen en volledig opnieuw ingericht vanwege de nieuwe, zwaardere tramvoertuigen.

SPOTTEN, DE SLIMME PARKEERSENSOR, BRENGT BESCHIKBARE PARKEERCAPACITEIT IN BEELD

Bijzonderheden Spotten is een startup van Dura Vermeer en T-Systems. Door mobiele data te combineren met informatie vanuit ons eigen netwerk van slimme sensoren en camera's, creëren we nieuwe parkeerdiensten. Zo navigeren we bestuurders naar vrije parkeerplaatsen in drukke binnensteden, zowel op straat of rechtsreeks naar parkeergarages. Ook helpen we gemeentelijke handhavers bij het signaleren van overtredingen op gehandicaptenparkeerplaatsen, laad- en loszones of in gebieden waar parkeerduurbeperking geldt. Tot slot helpen we bedrijven om veel slimmer om te gaan met schaarse parkeerruimte via een mobiele app die alles regelt.

VICTOR DEL POZO
MANAGER SPECIAL
PROJECT INDITEX

'VAN MEET AF AAN EEN GOEDE KLIK'

'Met de bouw van een distributiecentrum van 380.000 m² in Lelystad is een huzarenstukje geleverd. Het ontwerp, de bouw en ingebruikname; allemaal in anderhalf jaar tijd. Straks werken hier zo'n 1.000 mensen. Dat kunnen er nog meer worden. Het werk is namelijk nooit af, afhankelijk van hoe onze markt zich ontwikkelt.'

REALISATIE DISTRIBUTIECENTRUM INDITEX LELYSTAD

'Inditex is wereldwijd het grootste mode-retailbedrijf, met het "epicentrum" in het Spaanse A Coruña. Daar zijn we 30 jaar geleden als klein familiebedrijf begonnen met een kledingwinkel, die zich ontwikkelde tot de eerste Zara. Eind jaren '90 startte de internationale uitbreiding. Nu hebben we 8.000 winkels over de hele wereld. Ook kwamen er merken bij als Pull&Bear en Oysho.'

'Lelystad is onze eerste logistieke hub buiten Spanje. De keuze voor een centrale locatie in Europa viel op Nederland, vanwege de goede infrastructuur. Op deze plek kunnen we onszelf bovendien verder ontwikkelen. Ik kwam alleen tot de ontdekking dat weinig Nederlandse bouwbedrijven Inditex kennen.'

'De omgeving wordt ontwikkeld door Omala, Ontwikkelingsmaatschappij Airport Lelystad Almere. Dura Vermeer werkte al aan de uitbreiding van Lelystad Airport. Zo zijn we met elkaar in contact gekomen. We hadden van meet af aan een goede "klik". Het helpt dat Dura Vermeer ook een familiebedrijf is. We zijn qua denken en doen op een bepaalde manier hetzelfde.'

'Compleet anders is de manier van werken in Nederland en Spanje. We zijn een bedrijf dat precies weet wat het wil, hoe we het willen en wanneer. Wij willen snelheid. In Nederland wordt veel meer tijd gestoken in ontwerp, voorbereiding en uitvoering. Bij dit project zijn ontwerp en bouw geïntegreerd, wat heel veel vergt van de flexibiliteit van de bouwer, maar waardoor we wel snelheid konden maken.'

'De constructie en opbouw zijn door onze Spaanse huisaannemer gedaan. Maar in de ondergrond voor de bouw van funderingen en de aanleg van kabels en leidingen stuit je hier op technische uitdagingen die je in Spanje niet hebt. Daar wilden we geen risico nemen, met name bij de fundering en "water gerelateerd" werk. Dat is een specialisme. We besloten om hiervoor Dura Vermeer in te schakelen, één van de Nederlandse topfirma's op dit gebied en reeds bekend met de grondslag ter plaatse.'

'Natuurlijk moesten we elkaar eerst beter leren kennen. Daarom hebben we de mensen van Dura Vermeer in Spanje laten zien hoe wij werken. Ze denken niet in problemen maar in oplossingen. Dat is het punt waarop je deel uitmaakt van ons team.'

'Ik ben heel tevreden. Het is indrukwekkend wat we hier samen hebben gedaan, zowel in tijd als de manier waarop. Iets om trots op te zijn!'

'We besloten om hiervoor Dura Vermeer in te schakelen, één van de Nederlandse topfirma's op dit gebied en reeds bekend met de grondslag ter plaatse'

MATERIEEL DURA VERMEER ELEKTRIFICEERT

Een praktische invulling van onze duurzaamheidsstrategie is het gebruik van duurzaam materieel op projecten. Dura Vermeer kijkt doorlopend naar energiebesparende oplossingen, inventariseert nieuwe alternatieven en verduurzaamt waar mogelijk het materieel. Vorig jaar liet Dura Vermeer Railinfra al een duurzame keet door de materieeldienst van Dura Vermeer bouwen. In 2019 zijn opnieuw stappen gezet en heeft de materieeldienst meer duurzaam materieel aan het assortiment toegevoegd.

De manier van energieopslag in de duurzame bouwkeet (accupack) wordt al enkele jaren gebruikt in onze hybride aggregaat oplossingen en is nu ook toegepast in de nieuwe hybride schaftwagens. Die zijn voorzien van zonnepanelen op het dak waarmee zonlicht wordt omgezet in stroom die wordt opgeslagen in lithiumaccu's. Deze stroom wordt weer via een omvormer omgezet in 230 volt. Hiermee worden de verlichting, het koffiezetapparaat en de kachel gevoed. Ook is er een extra aansluiting voor bijvoorbeeld een laptop. Het systeem is voorzien van tijdschakelaars en bewegingssensoren om onnodig stroomverbruik te voorkomen. Het systeem is nagenoeg selfsupporting. Alleen in koude periodes zal het automatisch startende aggregaat mogelijk bij moeten springen. Dura Vermeer gebruikt bij voorkeur automatische aggregaten. Deze aggregaten draaien alleen als het nodig is en verbruiken daardoor minder brandstof.

Dura Vermeer wil ook haar gas- en diesel gestookt materieel waar mogelijk vervangen. Er wordt onderzocht of we

kunnen overstappen op biopropan als brandstof. Daarnaast is elektrisch materieel een duurzamere oplossing. We zijn gestart met het vervangen van bijvoorbeeld mini-wielladers, trilplaten, stampers, bandenzagen en terreinvoertuigen door elektrische varianten. We kijken tevens naar elektrische vrachtwagens en bedrijfsauto's. Zo wordt voor de samenwerking met het Ingenieursbureau van de Gemeente Amsterdam geïnvesteerd in een elektrische vrachtwagen om letterlijk "een schone stad" te faciliteren. Voor de grotere asfaltwalsen stappen we over naar hybride varianten om het brandstofverbruik drastisch te verminderen.

Al deze elektrische apparaten moeten op de bouwplaats gevoed worden met stroom. Daarvoor is een mobiele powerbank ontwikkeld, een aanhanger met zonnepanelen op het dak inclusief een omvormer met lithiumaccu's waarmee 230 volt wordt gegenereerd. Zo kan in nagenoeg elke omgeving worden gewerkt met het elektrisch materieel en met de zelf opgewekte groene stroom.

**INRICHTING VAN HET
NIEUWE CENTRUMPLAN ROND
WINKELCENTRUM DE KOPERWIEK
CAPELLE AAN DEN IJSSEL**

Opdrachtgever Gemeente Capelle aan den IJssel
Bijzonderheden De gebruikte funderingsmaterialen (zoals EcoBASE) en de aanleg van een rioleringsstelsel langs een EPS-constructie zijn duurzaam.

**REALISATIE VAN EEN DERDE
SPOOR BIJ ZEVENAAR
TUSSEN ZEVENAAR OOST EN
DE GRENS MET DUITSLAND**

Opdrachtgever ProRail
Bijzonderheden Binnen 52-urige buitendienststelling uitgevoerd.

**RENOVATIE MONUMENTALE
VENTILATIETORENS
VELSERTUNNEL
VELSEN**

Opdrachtgever Rijkswaterstaat
Bijzonderheden Door middel van een drone zijn de torens 360 graden gescand. Via de scanbeelden werd duidelijk waar de schades zaten, waardoor de renovatie op de juiste plekken kon worden uitgevoerd.

AANLEG THEEMSWEGTRACÉ ROTTERDAM

Opdrachtgever Havenbedrijf Rotterdam
Bijzonderheden Dura Vermeer is als onderdeel van consortium SaVe in een Engineering & Construct contract verantwoordelijk voor het realiseren van een verhoogd spoorviaduct met een lengte van vier kilometer inclusief de bouw van twee stalen boogbruggen.

OPLEVERING NIEUWE VERBREDE A6 ALMERE

Opdrachtgever Rijkswaterstaat
Bijzonderheden Openstelling is een jaar eerder dan gepland. Door middel van een zonnepanelenveld kan een gedeelte van de A6 in zijn eigen energiebehoefte voorzien. De grondwallen zijn ingezaaid en er was veel aandacht voor natuurcompensatie en landschappelijke inrichting. De bouwcombinatie is de komende 20 jaar verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud.

AANLEGGEN EERSTE BIOBASED PROEFTUIN OP EN LANGS N231 AMSTELVEEN EN AALSMEER

Opdrachtgever Provincie Noord-Holland
Bijzonderheden In de proeftuin, van zo'n 850 meter lang, worden tien jaar lang zoveel mogelijk biobased materialen getest. Dit zijn natuurlijke materialen die onbeperkt voorradig zijn, zoals miscanthusgras, bamboe, suikerriet en hars. In de Biobased Proeftuin monitoren we biobased producten en zijn we op zoek naar duurzame alternatieven voor fossiele grondstoffen, zoals olie in bitumen (asfalt).

SLIMMER OMGAAN MET VERLICHTING

Op de N279 tussen Den Bosch en Veghel loopt een proef die nieuw is in Nederland. Dura Vermeer en Hoeflake Infratechniek hebben hier van de provincie Noord-Brabant meer dan alleen het beheer en onderhoud over de verlichting langs de weg gekregen. De 400 lichtmasten op dit stuk weg zijn niet meer economisch eigendom van de provincie, zoals gebruikelijk is in Nederland, maar van Dura Vermeer. De Provincie betaalt enkel voor het gebruik ("as a service").

Manager business development Ruben Verbaan van Dura Vermeer: 'Het doel van deze samenwerkingsvorm is om een stap te zetten richting de circulaire economie. Door verantwoordelijkheid én eigendom bij de markt te leggen ontstaan prikkels bij de markt om slimmer te zijn en ontstaat de ruimte die nodig is voor vernieuwing en innovatie. Denk in dit geval bijvoorbeeld aan het significant verlengen van de levensduur van de armaturen en lampen. De elektronica in die masten zit vol met kostbare grondstoffen. Daar slimmer mee omgaan is ook een vorm van circulair ondernemen.' Innovatiemanager Bernard Smit van Dura Vermeer vult aan: 'We werken aan het leveren van licht op maat. De verlichting is dimbaar gemaakt en wordt geregeld op basis van weer en verkeer. Dat doen we door data te gebruiken uit de auto's die hier rijden en data die we van het KNMI krijgen. De verlichting brandt alleen op volle sterkte als het nodig is voor de verkeersveiligheid. Dit levert niet alleen een energiebesparing op en minder lichtvervuiling, maar de verlichting hoeft ook minder snel vervangen te worden. En dat is weer gunstig voor de restwaarde. Dat is veilig, innovatief én duurzaam.'

Dura Vermeer en Hoeflake werken in deze proef samen onder de naam LUMI-US. Het is een proef die minstens vier seizoenen gaat draaien. Daarna volgt een evaluatie. Zo wordt onderzocht of de onderhoudskosten en de energierekening lager uitvallen. Maar ook of deze manier van beheer bijdraagt aan meer innovatie en aan een duurzamer Nederland. Wanneer de proef een succes blijkt te zijn, wordt het concept mogelijk ook elders in Nederland uitgerold. De proef is onderdeel van een reeks aan proefprojecten die Dura Vermeer de komende jaren met verschillende opdrachtgevers gaat uitvoeren in het kader van De Circulaire Weg. Zo loopt onder andere ook een pilot op de N739 in Overijssel.

HERINRICHTING CROESELAAN IN HET STATIONSGBIED UTRECHT

Opdrachtgever Gemeente Utrecht

Bijzonderheden Dura Vermeer heeft van de Croeselaan een duurzame, groene zone gemaakt, met ruim baan voor fietsers en voetgangers. Er is een brede middenberm gerealiseerd met veel bomen, wandelpaden, bankjes en kunstobjecten, met daaromheen twee éénrichtingswegen voor het autoverkeer. De éénrichtingswegen hebben een deklaag van epoxybitumen, asfalt dat wel tot drie keer langer mee gaat dan gewoon asfalt. Het brede fietspad is gemaakt van cementloos beton (RaMaC), wat zorgt voor minder CO₂ bij de productie. Ook heeft het fietspad energiebesparende ledverlichting, waarvoor de energie wordt opgewekt door middel van zonnepanelen.

ONTWIKKELING ONDERGRONDSE PARKEERGARAGE GARENMARKT LEIDEN

Opdrachtgever Gemeente Leiden

Bijzonderheden Om de overlast voor de omgeving te beperken werd onder meer de afgegraven grond via een buizensysteem afgevoerd, wat aanzienlijk minder vrachtverkeer opleverde. Ook is er bouwijd bespaard door het niet inzetten van een tijdelijke constructie.

HERINRICHTING ENTREE GEBIED SHELL TECHNOLOGY CENTER AMSTERDAM

Opdrachtgever Shell Technology Center Amsterdam

Bijzonderheden Het entreegebied van Shell Technology Center in Amsterdam is meer betrokken bij de openbare ruimte door de aanleg van hoogwaardig groen met een landelijk karakter. De bestaande materialen zijn zo veel mogelijk hergebruikt.

BOUWEN BOEKELOSEBRUG HENGELO

Opdrachtgever Gemeente Hengelo
Bijzonderheden Het ontwerp van de brugconstructie is zeer innovatief. Door de slanke uitvoering van de brug is materiaal bespaard. Dat betekent minder grondstoffen, minder energie bij de productie ervan en minder transport. De leuning is een kenmerkend onderdeel van de brug, uitgevoerd met 662 led lichtpuntjes die de brug verlichten. De leuning van de brug is voorzien van een milieuvriendelijke en CO₂-uitstoot besparende Low Baked Poedercoating. Zonnepanelen compenseren het energieverbruik van de brug en zijn verwerkt in het wegdek. Bij de bouw van de brug is gebruikt gemaakt van innovatieve technieken waaronder Engineer and Build in Mixed Reality (EBMR). Dit maakt het mogelijk om het model van de brug in de "echte wereld" te projecteren. De Boekelosebrug heeft de Bronzen BIM Award gewonnen.

BOUWEN FAUNAPASSAGE OVER HET BEATRIXKANAAL EINDHOVEN

Opdrachtgever Gemeente Eindhoven
Bijzonderheden De afwerking van deze brug is gedaan met eikenhouten planken, gezaagd uit bomen die moesten wijken. Door het gebruik van composiet was een minder zware fundering voor de landhoofden nodig is. Bovendien gaat composiet langer mee dan hout.

Opdrachtgever ProRail
Bijzonderheden Nieuwbouw emplacement met drie sporen en een extra wachtpoor

AANLEGGEN VAN CIRCA ZES KILOMETER NIEUW SPOOR TRADE PORT NOORD VENLO

MVO

ONZE IMPACT OP DUURZAAMHEID

7,7

MEDEWERKERS
TEVREDENHEID

MEDEWERKERSTEVREDENHEID

- Wederom stijging tevredenheid van medewerkers
- Tweede plek Beste Werkgever in de Bouw
- Impactvolle uitrol vitaliteitsprogramma #DV4FIT
- Verbetering cijfers ziekteverzuim

CO₂-REDUCTIE

- Reductie van CO₂ bij asfaltcentrales ondanks hogere productie
- CO₂-uitstoot per gereden kilometer gestegen

KLANTLOYALITEIT

- Klantenloyaliteit (NPS) boven doelstelling
- Eén meetmethode voor beide Divisies

GENDERDIVERSITEIT

- Instroom vrouwen stijgt, maar liefst 1 op de 3 nieuwe collega's is vrouw
- Vrouwen blijvend verbinden wordt volgende uitdaging

De landelijk erkende Veiligheidsladder wordt ingezet als instrument om het veiligheidsbewustzijn en bewust veilig handelen van de organisatie te meten. Het doel is het terugdringen van het aantal onveilige situaties met minder incidenten (verzuim, schades) tot gevolg. Op de Veiligheidsladder maakte het spoorbedrijf van Dura Vermeer in het afgelopen jaar een sprong naar het hoogste niveau, Trede 5, en is daarmee de eerste in de spoorbranche. De Divisie Infra handhaafde haar uitstekende positie op Trede 4. De Divisie Bouw en Vastgoed heeft na een uitgebreide zelfevaluatie de aanbeveling gekregen voor certificatie op Trede 3, waarbij op vier van de zes aspecten al niveau 4 werd geconstateerd. Ook is het afgelopen jaar veel energie gestopt in de Dag van de Veiligheid en uitrol van de GPI, de Generieke Poortinstructie, onder alle medewerkers van Dura Vermeer. De GPI is een initiatief van de Governance Code Veiligheid in de bouw waarvan Dura Vermeer mede-ondertekenaar is.

Dura Vermeer ziet veiligheid niet als iets exclusiefs voor Dura Vermeer, maar juist als iets waar alle betrokkenen in het bouwproces de schouders onder moeten zetten. Het stimuleren van ketenpartners om veilig te werken heeft

Dura Vermeer ertoe aangezet om haar veiligheidsprogramma "Zien Handelen Leren" het afgelopen jaar onder te brengen in een eigen stichting. Iedereen - van opdrachtgever tot onderaannemer - kan nu gebruik maken van dit vooruitstrevende veiligheidsprogramma.

Dat het breed beschikbaar stellen van een dergelijk veiligheidsprogramma geen sinecure is, blijkt uit het feit dat er in de bouw nog te veel ongevallen (al dan niet met dodelijke afloop) zijn. Ook Dura Vermeer werd aan het begin van 2019 op één van haar bouwplaatsen geconfronteerd met een fataal ongeval met een onderaannemer. Eén van de vragen in het diepgaande onderzoek focuste zich op de communicatie van afspraken vanuit het VG-deelplan (veiligheid en gezondheid) naar de werknemers op het project. De laatste was aanleiding om uitvoerders en projectleiders extra te trainen op het gebied van VG-coördinatie.

Ter verbetering van de veiligheidscultuur op de projecten is Dura Vermeer ook begonnen met het informeren en motiveren van de ruim 120 vaste partners en jaarcontractanten. De focus ligt expliciet op onderaannemers.

VEILIGHEID OP #1

Dura Vermeer heeft het afgelopen jaar wederom flink ingezet op het verder stimuleren van een proactieve veiligheidscultuur binnen de organisatie en het stimuleren van ketenpartners om veilig te werken.

PASCAL LUNDING, timmerman | ROY JANSEN, voorman | JEROEN STEENBERG, timmerman

INTEGRITEIT

VOLOP AANDACHT VOOR INTEGRITEIT

Ook dit jaar zijn er nul terechte meldingen van frauduleuze handelingen in het verslagjaar, wat gelijk is aan 2018 en overeenkomstig de doelstellingen. Hoewel er vorig jaar wel meldingen waren, vielen deze evenwel buiten het (brede) kader van onze gedragscode of waren niet terecht. Het afgelopen jaar hebben we het belang van integriteit onder de aandacht gebracht van onze bouwplaatsmedewerkers middels een inhoudelijk sterke en laagdrempelige integriteit e-learning. Ook is ons onboarding proces voor alle nieuwe medewerkers uitgebreid met de e-learnings integriteit, veiligheid, data security, privacy, phishing, wachtwoorden en de Generieke Poort Instructie. Verder hebben we geïnvesteerd in het beter vindbaar maken voor medewerkers van de gedragscode, de meldprocedure, de mogelijkheid tot anoniem melden en het contact opnemen met de compliance officer.

MEDEWERKER

TEVREDENHEID MEDEWERKERS GESTEGEN

De al hoge medewerkerstevredenheid is nog verder gestegen in 2019 en ligt bij de meeste werkmaatschappijen van Dura Vermeer boven doelstelling. Vrijwel alle medewerkers bevelen ons aan als goede werkgever. Dit merken we ook bij het plaatsen van vacatures: vaak komen er meerdere kandidaten binnen via het netwerk van collega's. Bij de Cobouw verkiezing van Beste Werkgever in de Bouw eindigde Dura Vermeer op een tweede plaats.

Het vitaliteitsprogramma #DV4FIT (zie pagina 106) dat zich richt op de duurzame inzetbaarheid van medewerkers, kende in 2019 een succesvolle introductie. De naamsbekendheid hiervan bij medewerkers ligt inmiddels op meer dan 90%. Circa 40% van de medewerkers heeft meegedaan aan de workshop energiemangement. Het aantal deelnemers aan het periodiek gezondheidsonderzoek en de duurzame inzetbaarheidsanalyse is in 2019 ongeveer verdubbeld en is nu circa 70%.

Uitkomst medewerkers-tevredenheidonderzoek			
	2019	Doel 2019	2018
Infra	7,7	8,0	7,4
Bouw en Vastgoed	7,8	7,5	8,3
Facilitaire bedrijven	7,9	7,5	7,5
Holding	8,4	7,5	7,8
Dura Vermeer Groep	7,7	7,6	7,5

Ziekteverzuim			
In %	2019	Doel 2019	2018
Infra	3,3	4,0	4,5
Bouw en Vastgoed	4,8	3,5	4,5
Facilitaire bedrijven	4,9	4,0	6,7
Holding	8,4	3,0	3,2
Dura Vermeer Groep	4,2	3,8	4,6

Het totale ziekteverzuim is in 2019 gedaald ten opzichte van 2018, maar ligt boven de doelstelling. Het hoge verzuim bij de holding wordt veroorzaakt door een klein aantal langdurig zieken. Waar dit verzuim werkdruk gerelateerd is, zijn inmiddels maatregelen genomen.

Opleidingsinvestering			
In %	2019	Doel 2019	2018
Infra	1,7	1,5	1,5
Bouw en Vastgoed	1,3	1,5	1,2
Facilitaire bedrijven	1,1	1,0	0,9
Holding	0,5	0,5	0,3
Dura Vermeer Groep	1,5	1,4	1,3

Mede gelet op de financiële mogelijkheden hebben we volop geïnvesteerd in onze mensen. We halen veel jonge mensen binnen aan wie we extra opleidingen en trainingen geven. Daarbij zetten we in op het Jong Talenten Programma en het Jong Management Programma.

GENDERDIVERSITEIT

CONCRETE DOELSTELLINGEN VOOR EEN MEER EVENWICHTIGE VERDELING MAN/VROUW

Percentage vrouw t.o.v. totaal aantal medewerkers (kantoorpersoneel)			
	2019	Doel 2019	2018
Infra	14,3	17,0	14,6
Bouw en Vastgoed	24,0	24,0	22,6
Facilitaire bedrijven	24,6	30,0	26,0
Holding	35,8	40,0	38,6
Dura Vermeer Groep	19,7	21,5	19,6

In 2019 zijn voor het eerst concrete doelstellingen vastgesteld op groeps-, divisie- en werkmaatschappij-niveau ten aanzien van de ontwikkeling naar een meer diverse organisatie door (onder meer) meer vrouwen aan te nemen en te laten doorstromen naar de top. In het verslagjaar hebben we ons met name gericht op de instroom van vrouwelijke collega's. Om de instroom te bevorderen is de arbeidsmarktcampagne qua taalkeuze, kledingkeuze en rolmodellen aangepast, zijn arbeidsvoorwaarden (meer parttimefuncties) herschreven en is gefocust op specifieke kanaalkeuzes in de externe communicatie van vacatures. Met resultaat! Eén op de drie nieuwe collega's is vrouw. Uit de uitstroomcijfers blijkt helaas dat het verhogen van de instroom alleen niet voldoende is, waardoor de doelstellingen (behoudens de Divisie Bouw en Vastgoed) niet zijn gerealiseerd. Vrouwen blijvend verbinden aan de organisatie is de volgende uitdaging. In 2020 zal hier dan ook meer tijd en aandacht aan worden besteed door onder meer het organiseren van leiderschapstrainingen gericht op diversiteit, het faciliteren van coaching- en opleidingstrajecten voor vrouwelijk potentieel en een actieve begeleiding tijdens meer uitdagende levensfasen (bijvoorbeeld jong moederschap in combinatie met werk).

* In de berekening van ons vrouwelijk potentieel blijft de groep bouwplaatsmedewerkers buiten beschouwing. Deze groep bestaat gezien haar aard voor 100% uit mannen. Gezien de Nederlandse markt en het ontbreken van vrouwelijke kandidaten zijn geen doelstellingen op deze groep van toepassing.

KORTE TERUGBLIK DUURZAAMHEID 2019

Dura Vermeer onderschrijft de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen die door de Verenigde Naties zijn vastgesteld als de nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030.

Voor het thema Duurzaamheid betreffen dit:

- Doelstelling 7 Betaalbare en duurzame energie
- Doelstelling 9 Industrie, innovatie en infrastructuur
- Doelstelling 11 Duurzame steden en gemeenschappen
- Doelstelling 12 Verantwoorde consumptie en productie
- Doelstelling 15 Leven op het land

Deze doelstellingen zijn verwerkt in de Dura Vermeer strategie voor de periode 2019 tot en met 2021 en vormen het uitgangspunt voor het Dura Vermeer duurzaamheidsbeleid dat in 2019 is geactualiseerd. Naar aanleiding van de input verkregen tijdens rondetafelgesprekken en interviews met klanten, ketenpartners en overige stakeholders hebben wij begin 2019 onze set aan KPI's geëvalueerd, waarna deze reeds gedeeltelijk zijn herzien en aangescherpt (CO₂) en verrijkt met nieuwe KPI's. Als gevolg hiervan hebben wij afscheid genomen van de volgende KPI's: ongesorteerd afval, kennisuitwisseling, acties vergroten veiligheidsbewustzijn medewerkers, klanttevredenheid, klantbetrokkenheid en innovaties.

De KPI ongesorteerd afval hebben we laten vervallen, omdat we meer overtuiging hebben in grondstoffen die opnieuw groeien of al in de kringloop zijn. We zijn gestopt met acties rondom het

vergroten van veiligheidsbewustzijn, omdat de Dura Vermeer organisatie op minimaal trede 3 van de Veiligheidsladder zit. Met het oog op continuïteit hechten we meer waarde aan klantloyaliteit dan klanttevredenheid en -betrokkenheid en zijn die laatste komen te vervallen. Kennisuitwisseling en innovaties zien we niet als bijzonder maar als een integraal onderdeel van onze vernieuwingsambities voor de periode 2019-2021. Nieuwe KPI's zijn: uitkomsten medewerkerstevredenheid en genderdiversiteit, omdat we ervan overtuigd zijn dat we onze ontwikkelingsdoelstellingen alleen kunnen behalen met medewerkers die fit en vitaal zijn en die een afspiegeling vormen van onze maatschappij.

Als gevolg van de actualisering van KPI's zitten we in een overgangperiode, omdat we de nieuwe KPI's nog niet kunnen vergelijken met voorgaande jaren. Ten aanzien van de 9 wel gehandhaafde KPI's heeft enkel de KPI reductie CO₂-leasewagenpark de doelstelling niet gehaald. Dit is inherent aan ons besluit om geen 'vervuilende diesels' meer te mogen bestellen, maar enkel benzine of elektrisch. Dit heeft ertoe geleid dat onze CO₂-doelstelling niet is behaald, maar dat onze footprint minder vervuילend is.

In 2020 verwachten wij de stap te maken naar het definiëren en implementeren van KPI's gericht op circulaire concepten, waarop vanaf 2021 actief zal worden gestuurd.

#DV4FIT KRIJGT VERVOLG

Een bedrijf met 2.800 gezonde en fitte medewerkers, die lekker in hun vel zitten. Dat is wat Dura Vermeer met het vitaliteitsprogramma #DV4FIT wil bereiken. #DV4FIT is in 2019 uitgerold en krijgt in 2020 een vervolg.

Met behulp van een breed opgezette campagne is ingezet op vier thema's, te weten fysieke fitheid, mentale fitheid, voeding en financiële fitheid. Rond deze thema's is een programma van workshops en interventies georganiseerd waaraan medewerkers konden deelnemen.

Getuige de toename van het aantal interventies, deelname aan PAGO's (Periodiek Arbeid Gezondheidskundig Onderzoek) en eigen initiatieven van werkmaatschappijen op het gebied van #DV4FIT kan worden gesproken over een succes. Een reden om hier in 2020 mee door te gaan. Programmamanager #DV4FIT Ruud Figee: 'De kracht van ons vitaliteitsprogramma zit 'm niet in opleggen, maar het vergroten van bewustwording rondom de verschillende thema's, verbinding en het geven van duwtjes in de goede richting. Eigenlijk weet iedereen wel een "verbeterpuntje" waaraan gewerkt kan worden. Het leven is niet maak- of planbaar, maar je kan wel kleine stapjes nemen om lekker in je vel te zitten.'

Via de eigen website www.DV4FIT.nl en social mediakanalen zijn de thema's uitgelicht met luchtige filmpjes en objectieve informatie. Tal van initiatieven zijn door de werkmaatschappijen uitgewerkt op een manier die het beste past bij hun organisatie. Dit geeft een divers aanbod van mogelijkheden om je fit en gezond te voelen. Het gevarieerde aanbod loopt uiteen van yoga tot bootcamp en van gezond slapen en stoppen met roken tot financieel advies (via een innovatieve app en persoonlijk advies) om je blijvend duurzaam inzetbaar te houden.

Ook bij stakeholders van Dura Vermeer is #DV4FIT positief ontvangen. Partners als Zorg en Zekerheid en Volandis ondersteunen het initiatief en dragen bij met adviezen en interessante aanbiedingen.

VEILIGHEID

IF-RATE RUIM ONDER DOELSTELLING

Incident Frequency-rate VCA (eigen en inhuur medewerkers)

	2019	Doel	
		2019	2018
Infra	1,3	< 3,0	3,6
Bouw en Vastgoed	5,4	< 5,3	5,7
Facilitaire bedrijven	4,1	0	19,4
Holding	0	0	0
Dura Vermeer Groep	2,9	< 4,2	4,86

We zijn trots op onze lage ongevallenindexcijfer, IF-rate. De Divisie Infra behaalde in het verslagjaar zelfs de laagste IF-rate ooit. Het aantal werkmaatschappijen bij Infra dat de doelstelling of zelfs vaak nul heeft behaald op de ongevallenindex is groot. Het aantal ongevallen met eigen en ingehuurd personeel bij de Divisie Bouw en Vastgoed is gelijk gebleven ten opzichte van het aantal ongevallen in 2018. De IF-rate van Facilitaire Bedrijven laat een grote daling zien. Per saldo ligt de IF-rate voor heel Dura Vermeer Groep ruim onder de doelstelling.

Aantal verzuimdagen ongevallen

	2019	Doel	
		2019	2018
Infra	9,6	< 25	2,5
Bouw en Vastgoed	31,5	< 11	7,5
Facilitaire bedrijven	3,0	0	42,3
Holding	0	0	0
Dura Vermeer Groep	22,8	< 15	7,2

Het aantal verzuimdagen als gevolg van een ongeval bij de Divisie Infra is gestegen ten opzichte van vorig jaar, maar blijft ruim onder doelstelling. Bij de Divisie Bouw en Vastgoed zijn in 2019 twee ongevallen verantwoordelijk voor meer dan de helft van de verzuimdagen. Het merendeel van de ongevallen betreft verstappen en struikelen. Bij Facilitaire Bedrijven is het aantal verzuimdagen in 2019 fors gedaald. Het hoge verzuimcijfer van 2018 was te wijten aan één ongeval met langdurig verzuim.

CO₂-UITSTOOT REDUCTIE

VEEL AANDACHT VOOR VERDUURZAMING EN CIRCULARITEIT

Reductie CO₂-uitstoot projecten

In % ten opzichte van voorgaande jaar	Doel		
	2019	2019	2018
Infra	9,2	6	-36
Bouw en Vastgoed	70	5	-128

De CO₂-uitstoot bij projecten van de Divisie Infra is zichtbaar gedaald. Allereerst door het aannemen van duurzame opdrachten. Of, waar het geen duurzame opdracht betreft, is gekeken hoe via slimme oplossingen de uitvoering van een project verder kan worden verduurzaamd. Bij de Divisie Bouw en Vastgoed is de CO₂-uitstoot eveneens gedaald ten opzichte van 2018. Belangrijkste oorzaak is het beter acteren op het droogstoken van gebouwen tijdens de winterperiode, met meer gebruikmaking van elektriciteit in plaats van gas. Verder is in beide divisies veel aandacht besteed aan de wijze waarop projecten circulair kunnen worden gemaakt. De bewustwording op het onderwerp duurzaamheid is breed in de organisatie vergroot door middel van de nieuwe campagne 'In doen verbinden. In groen vooruit.'

Reductie CO₂-uitstoot van eigen asfalt

In % ten opzichte van voorgaande jaar	Doel		
	2019	2019	2018
Infra	2,9	1	0,11

Ondanks dat er circa 25% meer asfalt is geproduceerd hebben we een reductie van 2,9% CO₂-uitstoot bij onze asfaltcentrales in Eemnes en Nijmegen gerealiseerd. Een belangrijke oorzaak van deze reductie is de productie van laagtemperatuur asfalt door middel van schuim-bitumen. Hiervoor is minder energie nodig. Daarnaast is het telkens opnieuw verwarmen van de installaties verder beperkt door het organiseren van betere planningen en logistiek en is geïnvesteerd in nieuwe droogtrommels.

Reductie CO₂-uitstoot kantoren

In % ten opzichte van voorgaande jaar	Doel		
	2019	2019	2018
Dura Vermeer Groep	5	2	27

Ondanks hogere bezettingsgraden in onze kantoorhuisvesting heeft dat geen negatief effect gehad op onze CO₂-reductie. Het continu doorvoeren van verbeteringen ten aanzien van energieverbruik heeft hieraan bijgedragen. Ook hebben we bedrijfssonderdelen verhuisd naar meer energiezuinige locaties. Zo heeft ons vertrek van het Cruquiussterrein in Cruquius geleid tot een enorme daling van het gasverbruik. In het verslagjaar hebben we bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland informatie aangeleverd inzake de energiebesparende maatregelen per kantoorpand, vooruitlopend op een energie-audit. Hierin zijn ook verbetermaatregelen per locatie opgenomen die de komende jaren planmatig worden uitgevoerd.

Reductie CO₂-uitstoot leasewagenpark

In % ten opzichte van voorgaande jaar	Doel		
	2019	2019	2018
Dura Vermeer Groep	-3,9	2	-0,4

De CO₂-uitstoot per kilometer is gestegen. Oorzaak is met name het beleid om geen nieuwe personendieselauto's in te zetten, maar benzineauto's. Nieuw ingezette benzineauto's hebben een hogere CO₂-uitstoot per gereden kilometer dan de dieselauto's die worden vervangen. Het afgelopen jaar was ook het jaar van de introductie van de nieuwe mobiliteitsregeling die sterk inzet op de verdere verduurzaming en vergroening van het wagenpark. Zo heeft het stimuleren van 100% elektrische auto's geleid tot een verdubbeling van elektrische auto's ten opzichte van 2018. Het stimuleren van kleiner rijden door de keuze van een kleinere autoklasse te belonen, heeft in 2019 in 28% van de gevallen geleid tot kleiner rijden. Verder werpt het stimuleren van openbaar vervoer zijn vruchten af, wat blijkt uit een meer dan verdubbeling van het aantal mobiliteitskaarten. Verder is een maximum gesteld aan de CO₂-uitstoot van nieuwe auto's per autoklasse. Dit alles heeft er toe geleid dat de stijging van de CO₂-uitstoot beperkt is gebleven tot 3,9%.

KLANTLOYALITEIT

LANDELIJK ONZE DOELSTELLING BEREIKT

Klantloyaliteit

Net Promotor Score	Doel		
	2019	2019	2018
Infra	73	>70	84
Bouw en Vastgoed	77	>40**	40

De Net Promotor Score waarmee de klantloyaliteit inzichtelijk wordt gemaakt ligt in 2019 boven doelstelling. De aanzienlijke betere score van de Divisie Bouw en Vastgoed in 2019 ten opzichte van 2018 heeft te maken met de overgang naar een andere rekenmethodiek. Deze (Europese) rekenmethodiek is nu gelijk voor beide divisies. Het beleid om persoonlijk contact op te nemen met klanten die opmerkingen hebben of ontevreden zijn, is in het verslagjaar onverminderd voortgezet.

** was gebaseerd op de Amerikaanse methode, waarbij alleen een rating van 9 en 10 meeweegt.

MEER VROUWEN IN (SUB) TOPPOSITIES

Dura Vermeer wil een weerspiegeling zijn van de samenleving: met een mix van mannen en vrouwen, achtergronden en culturen. Het is meer dan ooit belangrijk in deze snel veranderende wereld om inzicht te krijgen en te begrijpen waar de maatschappij voor staat én waar onze klant naar op zoek is. Om dit te bereiken, hebben we in alle lagen van Dura Vermeer een diversiteit aan medewerkers nodig. Van bouwplaats tot boardroom.

Gemengde teams leveren nu eenmaal betere werkprestaties. Daarom spant Dura Vermeer zich in om het aantal vrouwen in de bouw en infrastructuur te vergroten door meer vrouwen in dienst te nemen en blijvend te (ver)binden. Met als overkoepelend doel daarmee het aandeel vrouwelijke topprofessionals te vergroten. Ons vrouwen netwerk EVA draagt bij aan deze doelstellingen met de inzet van coaches en sponsors en het organiseren van netwerkbijeenkomsten waar vrouwen van verschillende werkmaatschappijen elkaar ontmoeten en ervaringen delen. In 2019 zijn diverse onderdelen van het EVA-beleidsplan verwerkt in de

strategie van Dura Vermeer en opgenomen in de jaarplannen van de werkmaatschappijen. Daarmee is de groei naar een meer evenwichtige verdeling tussen vrouwen en mannen weer een stap dichterbij gekomen. Dura Vermeer committeerde zich met de ondertekening van de "Charter Talent naar de Top" al eerder aan een vrijwillig maar niet vrijblijvend beleid om meer vrouwen in de (sub)top te realiseren.

ROSALIE VAN DIJK, projectleider | OLGA TEULE, hoofd afdeling verkeer | YOLANDA VAN RIJSWIJK, hoofd productie

HOOGTEPUNTEN DUURZAAMHEID

VOLGENDE STAP IN VERBETERING LUCHTKWALITEIT

Tijdens asfaltwerkzaamheden op Lelystad Airport en Rotterdam The Hague Airport heeft Dura Vermeer Bitumen FreshAir getest, een nieuw product van Shell dat bijdraagt aan een betere luchtkwaliteit in de nabije omgeving. Dit is niet alleen een verbetering voor de omgeving, maar ook voor onze eigen asfaltploegen. BituFreshAir betreft een additief in het bitumen die de emissies en fijnstof van het asfalt vermindert met gemiddeld 40%.

PRIJS DUURZAAM ASFALT

Dura Vermeer heeft op de A67 een stuk ZOAB-asfalt vervangen conform het Asphalt Recycling Train-concept. Met dit concept won Dura Vermeer in 2019 de prijs voor "Duurzaam Asfalt" in de categorie "bijna marktrijpe innovaties voor nieuwe asfaltmengsel" van Rijkswaterstaat. De prijsvraag richt zich op CO₂-reductie tijdens productie en aanleg van ZOAB, passend in een circulaire economie. Met de Asphalt Recycling Train kan de aanwezige laag ZOAB voor 100% in situ worden hergebruikt in een nieuwe laag duurzaam ZOAB. Dit betekent een besparing op gebruik van primaire grondstoffen en het voorkomt transportbewegingen (geen of minimale afvoer). In het asfaltlaboratorium worden de bevindingen van de A67 verder onderzocht.

UPGRADE: VAN BOUWAFVAL NAAR AFVALBAK

Houten steunbalken die worden gebruikt om betonnen dwarsliggers tijdens transport van elkaar te scheiden, krijgen een nieuwe functie als houten afvalbak voor gescheiden afvalinzameling (bekertjes, plastic, GFT en rest). In samenwerking met de Stichting Haagbouw, het opleidingsbedrijf in de regio Haaglanden en Zoetermeer voor de bouw, heeft Dura Vermeer gekeken naar een upgrade en zinvolle herbestemming voor dit hoogwaardig bouwafval. In alle opzichten een win-win situatie: leerlingen doen werkervaring op met het maken van meubelstukken en bouwafval krijgt een upgrade naar een gebruiksvoorwerp.

VERBINDEN, INSPIREREN, UITDAGEN EN CREËREN

Dura Vermeer stimuleert vernieuwing en innovatie bij alle medewerkers. De tweejaarlijkse uitreiking van de Dura Vermeer Innovatieprijs is daar een goed voorbeeld van, maar ook de vele initiatieven die er binnen de divisies zijn. Zo heeft het kantoor van de Divisie Infra in Hoofddorp een Smartlab ingericht. Het Smartlab is een inspirerende omgeving die uitdaagt om met behulp van nieuwe werkvormen oplossingen te bedenken voor thema's uit ons bedrijf.

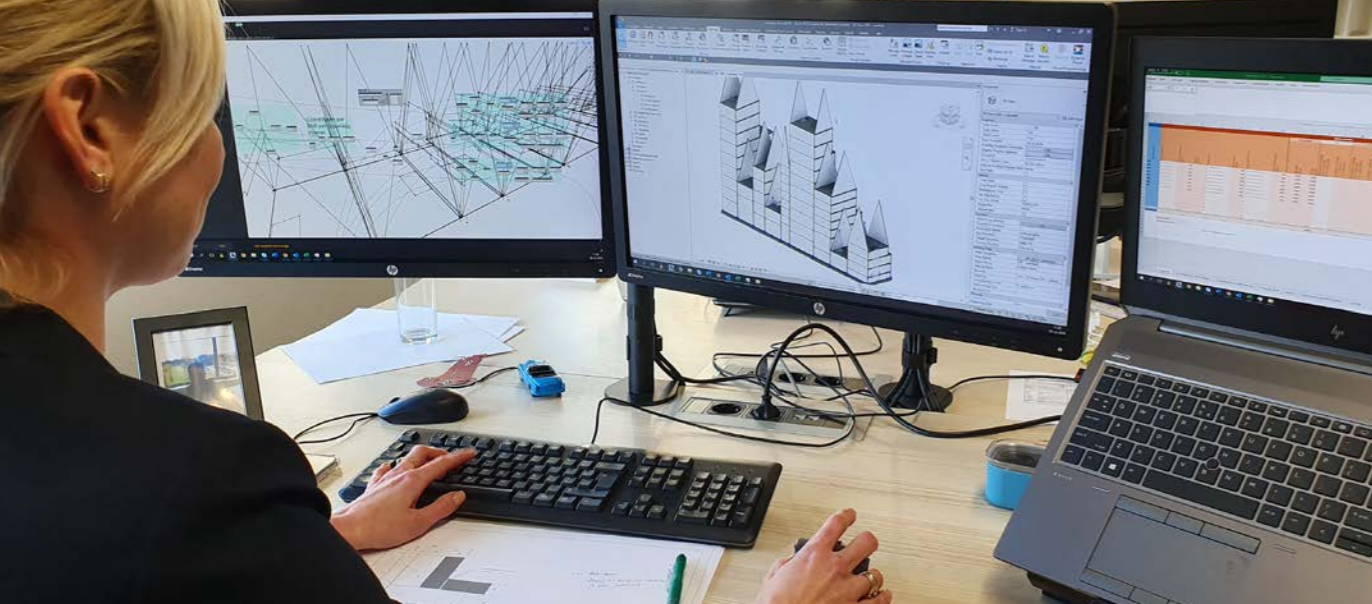
Daarnaast worden periodiek allerlei events georganiseerd. In de regio Rotterdam heeft een aantal werkmaatschappijen

het Innovation Lab in het leven geroepen. Het doel is om collega's met een multidisciplinaire achtergrond met elkaar te verbinden en te inspireren door middel van innovatie. Aan de hand van interactieve sessies geven wij onze collega's ruimte voor diepgang en dialoog. Dit gebeurt ook tijdens de Expedition Next bijeenkomsten, waar met elkaar wordt gebrainstormd over duurzame en innovatieve oplossingsrichtingen voor relevante en toekomstige vraagstukken.

DURA VERMEER INNOVATIEPRIJS

Om medewerkers te stimuleren en inzicht te geven wat er leeft op het gebied van innovatie in de organisatie organiseert Dura Vermeer tweejaarlijks een interne prijsvraag. Met succes. Voor de Dura Vermeer Innovatieprijs 2019 zijn maar liefst in acht weken tijd 125 ideeën op het gebied van digitalisering, duurzaamheid en innovatie ingezonden. Ruim 800 unieke bezoekers hebben ons interactieve online Innovatieplatform bezocht en gaven hier hun reacties en verrijkten de ideeën. Uit de 125 ingezonden ideeën is een Top 30 geselecteerd, waarvan de eerste 10 inzenders hun idee op de finalebijeenkomst mochten pitchen aan een vakjury. Ondertussen is de opvolging van de beste ideeën van de Innovatieprijsvraag in volle gang. De eerste uitgewerkte ideeën zijn besproken met de Innovatieraad, die adviseert en helpt om de ideeën verder te brengen en beoordeelt wat er nodig is om het idee daadwerkelijk tot uitvoering te brengen. Kortom, een mooi initiatief waar veel ideeën uit voortkomen die invulling geven aan onze vernieuwingsambities.

SCRIPTEN, MULTI-SIDED PLATFORM EN BLOCKCHAIN

Bij Dura Vermeer zit innovatie diep en in alle lagen van de organisatie. Zo werken de werkmachtschappijen in de divisie Bouw en Vastgoed in horizontale organisaties (multidisciplinaire teams) en met waardestromen (technieken om verspilling en niet-waarde toevoegende activiteiten in processen te reduceren). Een nieuw initiatief dat is opgestart en aansluit bij deze manier van werken is de ontwikkeling van een multi-sided platform. Dit is een digitale omgeving waar vraag en aanbod samenkomen, zoals ook taxidienst Uber en accommodatieplatform Airbnb al doen. In dit platform kan een klant zelf een ontwerp samenstellen door middel van parameters, zoals het aantal woningen,

architectuurstijl, aantal vierkante meters etc. Door middel van computercodes (scripts) worden de modellen van deze woningen automatisch gegenereerd. De partners in het bouwproces kunnen deze modellen vervolgens op het multi-sided platform digitaal inzien en weten op dat moment wat er van hen wordt verwacht om de juiste contracten en documenten op te stellen. Met de inzet van blockchaintechnologie wordt een groot deel van onze huidige controle en coördinatie vervangen. Het resultaat is dat we steeds slimmer en efficiënter kunnen werken. Een ingrijpende innovatie die we stap voor stap opleveren.

SAMEN KOM JE (DUURZAAM) VERDER

Dura Vermeer is dit jaar diverse samenwerkingen aangegaan om duurzaamheid verder in te bedden in het bedrijf. Voor het verduurzamen en vernieuwen van de GWW-markt is Dura Vermeer met Nyenrode Business Universiteit gaan samenwerken. De samenwerking behelst onder andere de organisatie van bijeenkomsten, het voeren van het (strategische) debat over duurzaamheid in de bouw, kennisontwikkeling, onderzoek en gastcolleges op het gebied van duurzaamheid en duurzaam ondernemen.

Dura Vermeer is lid geworden van Cirkelstad. Het doel is om kennis te delen rondom circulaire projecten en om met elkaar de bevindingen te delen van zaken die nodig zijn om circulair te kunnen bouwen. Dura Vermeer heeft de Green Deal zero uitstoot stadslogistiek voor de Metropool Regio Amsterdam ondertekend. Grote steden in Nederland willen de druk op de logistiek in de binnenstad aanpakken en daarom maken zij afspraken met onder meer logistieke dienstverleners, pakketservices en bouwers. Dura Vermeer draagt hier graag aan bij.

METERKAST VOORUIT

Door een slimme innovatie in de nieuwbouwwijk TudorPark kunnen mensen eerder in hun nieuwbouwhuis. Het betreft de ontwikkeling van prefab vrijstaande meterkasten die in een vroeg stadium van de bouw op de begane grond van de woning worden geplaatst. Normaliter gebeurt dat tegen het einde van het werk. De vroegtijdige plaatsing heeft een aantal voordelen: minder afhankelijk van de planning van

de netbeheerder en het sneller plaatsen van verwarming. Door de woning te verwarmen kan overtalig bouwvocht in wanden en vloeren worden aangepakt en kan een stukadoor of sanitair-installeteur sneller aan de slag. Ook wordt het aantal onwerkbare dagen vanwege vorst vermindert, omdat er in kamertemperatuur kan worden gewerkt.

TWEDE LEVEN VOOR PLASTIC

Bij het woningbouwproject Overhoeks in Amsterdam is Dura Vermeer een samenwerking gestart met Wasted om gebruikt plastic afval een nieuw leven te geven. Het recyclenetwerk heeft het plastic afval van Overhoeks opgehaald en daarvan een bankje gemaakt, ontworpen door ontwerp-bureau Polimeer. Het bankje is bij het Clusius College in Amsterdam Noord geplaatst en moet de bewustwording rondom het vele gebruik van plastic bevorderen. Zo is op het bankje een bord aangebracht met "Ik zit stil bij plastic".

GROTE WAARDERING VOOR GEBIED ASSISTENT FRED

Dura Vermeer levert een maatschappelijke bijdrage met behulp van social return. Onder die noemer zijn in 2019 wederom diverse mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij ons aan de slag gegaan. Neem Fred Heisterkamp. Zijn jaarcontract via het uitzendbureau werd overgenomen door Dura Vermeer.

De 55-jarige Fred werkt als gebied assistent voor Dura Vermeer Infra Regio Noord West. In die functie levert de gedreven Fred al ruim twee jaar een flinke bijdrage aan diverse projecten. Hij zorgt met name voor goede contacten met bewoners en gebruikers van een werkgebied. Of het nu gaat om vragen over de aanleg van een stoep, straat of water-leiding, of om een groep schoolkinderen veilig langs werkzaamheden te begeleiden; ze weten hem te vinden. Collega's ter plekke maken er eveneens dankbaar gebruik van.

21 jaar werkte de Haarlemmer voor KLM, bij de dienst voor cabinepersoneel. Net toen hij was aangesteld als crew controller, kwam Fred door een reorganisatie op straat te staan. Vier jaar zat hij zonder werk. 'Ik heb me rot gesolliciteerd.' Tot het door de gemeente ingeschakelde uitzendbureau voor social return Ampliar hem wees op een vacature

bij Dura Vermeer. 'Ze zochten iemand die goed kon communiceren en met mensen om kon gaan. Ik wist: dit is me op het lijf geschreven.'

Een juiste inschatting. Fred ging aan de slag en werkte hard. Hij hielp tijdens rustige uren zelfs de werklui een handje en kleepte de functie grotendeels eigenhandig in. Momenteel doet hij dat in de nieuwbouwwijk TudorPark in Hoofddorp. Als aanspreekpunt voor buurtbewoners strijkt hij samen met de omgevingsmanager eventuele plooiën kundig glad. 'De mensen zijn daar zeer content mee.'

Zijn collega's geven dan ook aan dat Fred zijn contract bij Dura Vermeer helemaal zelf heeft verdiend. 'Daar spreekt waardering uit', vindt hij. Een echte win-winsituatie: Fred heeft weer een baan en Dura Vermeer een prima werknemer. En die willen we niet meer kwijt.

IN NEDERLAND KREEG NAYA ECHT EEN KANS

Dura Vermeer heeft ook het voorbije jaar aan mensen die huis en haard achter hebben moeten laten, de kans geboden om bij het bedrijf aan de slag te gaan. Naya Badawi Moubayed vluchtte vijf jaar geleden samen met haar vader uit de Syrische stad Aleppo voor het oorlogsgeweld. Via Turkije en Griekenland kwamen zij, flink wat spaargeld armer, terecht in het asielzoekerscentrum in Ter Apel. Na negen maanden kregen ze de verblijfsstatus en een woning toegewezen.

Sinds september 2019 loopt Naya (23) drie dagen per week stage bij Dura Vermeer Bouw Midden West in Cruquius. Ze volgt de hbo-studie Integraal Bouwmanagement aan de Hogeschool Rotterdam, waar ze naartoe kon via UAF. Met deze stichting voor vluchteling-studenten werkt Dura Vermeer samen om onder anderen hoogopgeleide statushouders aan een werkervaringsplaats te helpen. Naya en haar begeleider bij Dura Vermeer Maurice Plat zijn heel tevreden. 'Eerst was ik een beetje bang; het was een nieuwe omgeving en ik had geen werkervaring', vertelt ze in vloeiend Nederlands. 'Maar de eerste indruk was goed en het is daarna alleen maar beter geworden. Het is een mooi bedrijf met een goede sfeer. Ik voel me hier niet als een buitenlander.' Als Naya haar stage met goed gevolg aflegt, stroomt ze in de organisatie in.

'Ze is heel leergierig en altijd als eerste op het werk', vertelt Maurice. Hij is BIM-modelleur en laat Naya werk doen binnen zijn project: de bouw van 23 woningen in Schalkwijk. Ze is nu bezig om de verschillende maten uitbouw van de huizen te modelleren in de computer. Het voelt alsof ze in Nederland een tweede kans heeft gekregen. Een échte kans: 'Ik had niet gedacht dat ik hier in een groot bouwbedrijf zou kunnen werken. In Syrië zou me dat niet zijn gelukt.'

Haar begeleider kan bedrijven alleen maar aanbevelen deze statushouders net zo'n kans op de arbeidsmarkt te geven. Bij Dura Vermeer zijn inmiddels meerdere statushouders in dienst of zijn zij via Dura Vermeer met behulp van een leerwerktraject bij andere bedrijven aan de slag gegaan.

NAYA BADAWI MOUBAYED, stagiaire | MAURICE PLAT, BIM modelleur

FINANCIËN

2019

KERNCIJFERS

Bedragen in miljoenen euro's	2019	2018	2017	2016	2015
Bedrijfsopbrengsten en werkvoorraad					
Bedrijfsopbrengsten	1.504	1.337	1.183	1.145	1.052
Werkvoorraad *	2.686	2.205	1.846	1.631	1.466
Resultaat en vermogen					
Bedrijfsresultaat inclusief resultaat deelnemingen vóór afschrijvingen en incidentele baten en lasten (EBITDA)	59,3	44,6	33,7	25,1	16,8
Resultaat inclusief resultaat deelnemingen, vóór interest, belastingen en incidentele baten en lasten (EBIT)	47,7	35,1	23,1	14,7	7,2
Nettoresultaat	36,1	26,1	17,1	9,1	3,6
Afschrijvingen materiële vaste activa	11,2	9,2	10,4	10,1	9,6
Afschrijvingen immateriële vaste activa	0,4	0,3	0,2	0,2	-
Netto-investeringen	12,2	4,8	9,0	12,6	6,0
Netto financieringspositie **	108,4	80,9	45,9	40,1	49,6
Eigen vermogen	177,9	149,9	128,9	114,5	105,3
Totaal vermogen	513,8	481,2	409,9	406,3	388,1
Ratio's					
Netto rendement ***	2,4%	2,0%	1,4%	1,0%	0,5%
Nettoresultaat als percentage van het gemiddeld eigen vermogen	22,0%	18,7%	14,1%	8,3%	3,5%
Current ratio	1,26	1,23	1,16	1,10	1,07
Solvabiliteit op basis van eigen vermogen	34,6%	31,1%	31,4%	28,2%	27,1%
Personeelsbezetting					
Gemiddeld aantal werknemers uitgedrukt in FTE's	2.642	2.573	2.515	2.423	2.398

* Werkvoorraad betreft het nog niet uitgevoerde deel van de opdrachtwaarden van de projecten die op balansdatum in uitvoering zijn, verhoogd met nieuwe werken waarvan de doorgang met een grote mate van zekerheid vaststaat.

** Liquide middelen minus rentedragende schulden.

*** Netto resultaat als percentage van de bedrijfsopbrengsten.

FINANCIËLE RESULTATEN

Het nettoresultaat van Dura Vermeer stijgt van € 26,1 miljoen naar € 36,1 miljoen.

De bedrijfsopbrengsten in 2019 bedragen € 1,5 miljard, een toename van ruim 12% ten opzichte van 2018.

Naast een stijging van de bedrijfsopbrengsten en het nettoresultaat is:

- De werkvoorraad per einde boekjaar gestegen tot bijna € 2,7 miljard (2018: € 2,2 miljard);
- De solvabiliteit gestegen naar circa 34,6% (2018: 31,1%);
- De netto financieringspositie gestegen naar € 108,4 miljoen (2018: € 80,9 miljoen).

BEDRIJFSOPBRENGSTEN

De bedrijfsopbrengsten in 2019 zijn gestegen ten opzichte van 2018 en zijn als volgt over de activiteiten verdeeld:

Bedrijfsopbrengsten	2019	2018
In miljoenen euro's		
Woningbouw	608	540
Utiliteitsbouw	320	284
Infrastructuur	574	507
Overig	2	6
	1.504	1.337

De bedrijfsopbrengsten kwamen volledig in Nederland tot stand.

EBIT

Het bedrijfsresultaat (inclusief resultaat deelnemingen) voor interest en belastingen nam toe van € 35,1 miljoen in 2018 tot € 47,7 miljoen in 2019. Zowel bij de Divisie Bouw en Vastgoed als bij de Divisie Infra verbeterde het werkenresultaat met name door een beter prijsniveau en het beter beheersen van de projectrisico's.

RESULTAAT NA BELASTINGEN

Het resultaat na belasting kwam in 2019 uit op een winst van € 36,1 miljoen en is als volgt samengesteld:

EBITDA	2019	2018
In miljoenen euro's		
EBITDA (inclusief resultaat deelnemingen)	59,3	44,6
Afschrijvingen	-11,6	-9,5
EBIT	47,7	35,1
Rentebaten en -lasten	-0,2	-0,7
Belastingen	-11,4	-8,3
Resultaat na belastingen	36,1	26,1

De belastinglast wordt berekend over de behaalde resultaten, rekening houdend met de mutatie in de voorziening voor latente belastingverplichtingen, met niet belastbare of aftrekbare bedragen en met andere fiscale faciliteiten. Het van toepassing zijnde belastingpercentage bedraagt 25%.

BALANS, INVESTERINGEN, NETTO KASSTROOM EN VERMOGEN

Het balanstotaal is gestegen van € 481,2 miljoen ultimo 2018 tot € 513,8 miljoen ultimo 2019. Deze stijging is met name het gevolg van het behaalde resultaat in 2019. Het saldo aan liquide middelen stijgt met € 29,0 miljoen tot € 119,5 miljoen terwijl het bedrag aan rentedragende schulden licht steeg van € 9,6 miljoen naar een bedrag van € 11,1 miljoen, hetgeen resulteerde in een verbetering van de netto financieringspositie met € 27,5 miljoen tot € 108,4 miljoen.

De kasstroom uit operationele activiteiten in 2019 was positief en bedroeg € 63,9 miljoen tegenover € 46,3 miljoen in 2018. De kasstroom uit investeringsactiviteiten bedroeg € 28,5 miljoen negatief (2018: € 5,3 miljoen negatief). Dit kan verklaard worden doordat Dura Vermeer naast de gebruikelijke investeringen in materieel en automatisering tevens heeft geïnvesteerd in een kantoorlocatie en een 40%-belang heeft genomen in de Leeuwenstein Groep. De kasstroom uit financieringsactiviteiten komt uit op € 6,6 miljoen negatief tegenover € 12,5 miljoen negatief in 2018, als gevolg van het aantrekken van een projectfinanciering. De nettokasstroom voor 2020 wordt in belangrijke mate bepaald door de mate waarin de beschikbare liquiditeit tijdelijk wordt ingezet om vastgoedprojecten te ontwikkelen en te verkopen, waarbij vooralsnog de verwachting bestaat dat geen gebruik zal worden gemaakt van de rekening-courant faciliteit.

Het eigen vermogen ultimo 2019 is gestegen tot € 177,9 miljoen, dit betekent dat de solvabiliteit over 2019 34,6% bedraagt. Dura Vermeer is met haar banken ratio's ten aanzien van solvabiliteit, leverage en interest coverage overeengekomen. Dura Vermeer voldoet in en ultimo 2019 ruim aan deze ratio's.

VOORUITZICHTEN

In 2020 komt de groei van de bouwsector naar alle waarschijnlijkheid stil te vallen. De vergunning-verlening bij de nieuwbouw van woningen liep in de eerste maanden van 2019 al duidelijk terug en dit zette zich in de tweede helft van het jaar versterkt door als gevolg van de stikstofcrisis. Ook een deel van de infrastructuurprojecten liepen door stikstof en PFAS vertragingen op en overheidsmaatregelen moeten voorkomen dat de productie niet nog zwaarder terugvalt. De utiliteitsbouw-productie ontwikkelt zich relatief gunstig, maar dat leidt tot niet meer dan een stabilisatie. De nieuwbouw van woningen staat onder druk, terwijl renovatie en onderhoud tegenwicht bieden. De positieve kant is dat er waarschijnlijk meer arbeidskrachten op de markt vrijkomen, waar eerst sprake was van schaarste en dat de prijzen van materialen minder hard zullen stijgen door een afnemende vraag.

Ondanks de stikstof- en PFAS-problematiek zijn wij in 2020 gestart met een relatief goed gevulde orderportefeuille. Naast onze strategische ambities, blijft onze focus ook liggen op operational excellence: projectbeheersing en kostenoptimalisatie met als doel het verbeteren van werkenresultaten en investeren in duurzame, digitale en innovatieve oplossingen in onze processen, maar juist ook in onze producten, diensten en concepten.

De ambities van Dura Vermeer zijn hoog. Wij willen (blijvend) vooroplopen op het gebied van kwaliteit,

veiligheid, duurzaamheid, digitalisering en moderne arbeidsrelaties. Wij willen door effectieve innovatie een voorsprong hebben en houden in de markt en doorlopend waarde toevoegen voor medewerker, klant en maatschappij. Om dit te bereiken is Dura Vermeer continu op zoek naar verbeteringen en vernieuwingen. We willen als belangrijke speler in de Nederlandse bouwbranche een bijdrage leveren aan een gezonde, duurzame leefomgeving door het ontwikkelen van circulaire concepten en het toepassen van bio-based materialen (hout, lignine, bamboe), ter vervanging van beton, bitumen, staal. Ook willen we koploper blijven als het gaat om virtueel bouwen met BIM. Daarnaast gaan we in 2020 vaker drones inzetten om inspecties te doen om faalkosten verder te reduceren.

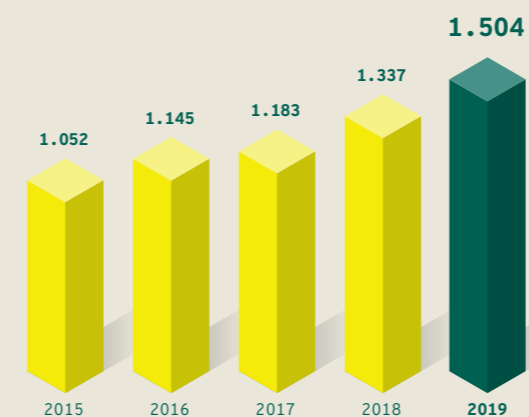
Tot slot gaan we in hoog tempo door met het ontwikkelen van digitale oplossingen om onder andere de communicatie met huurders (bij verduurzaming van corporatiewoningen) verder te verbeteren, toekomstige onderhoudskosten te kunnen voorspellen en interne processen soepeler en efficiënter te laten verlopen.

De investeringen in materiële vaste activa - buiten vastgoedposities om - zullen het komende jaar naar verwachting beperkt blijven tot vervangingsinvesteringen.

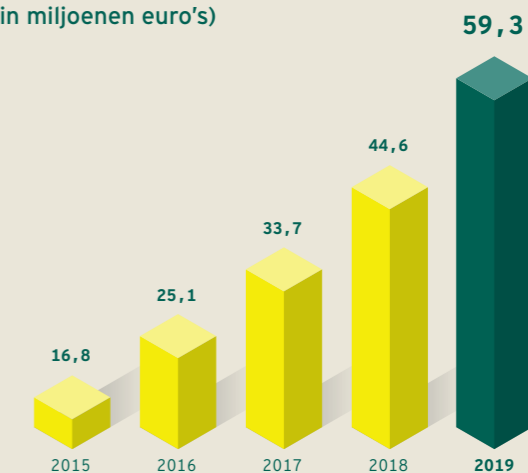
Onze liquiditeitspositie blijft naar verwachting goed. De rekening courant faciliteit bij de banken van € 60 miljoen zullen wij, waar nodig en gewenst, (gedeeltelijk) inzetten voor eigen vastgoedontwikkelingsprojecten.

De in dit verslag opgenomen cijfers zijn ontleend aan het jaarverslag 2019 van Dura Vermeer Groep NV. Het jaarverslag is te downloaden via www.duravermeer.nl.

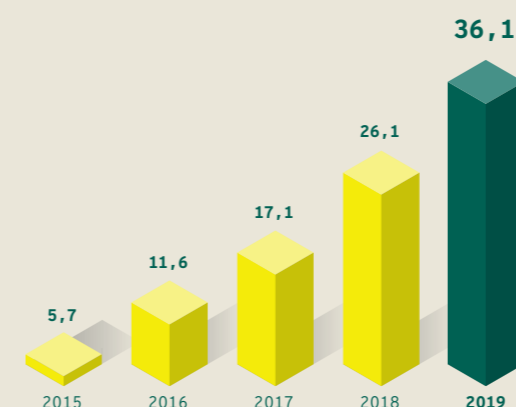
Bedrijfsopbrengsten
(in miljoenen euro's)

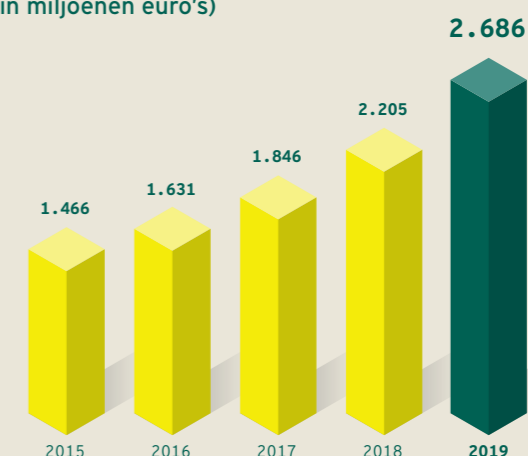
EBITDA uit gewone bedrijfsuitoefening
(in miljoenen euro's)

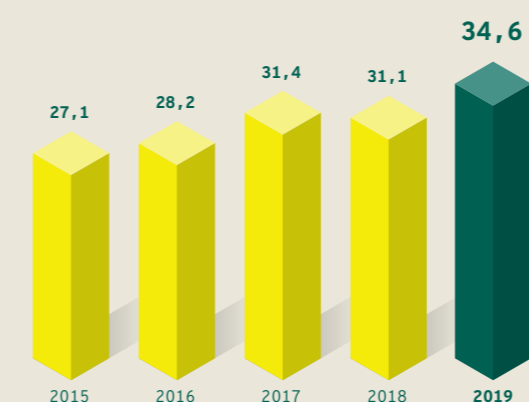
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting
(in miljoenen euro's)

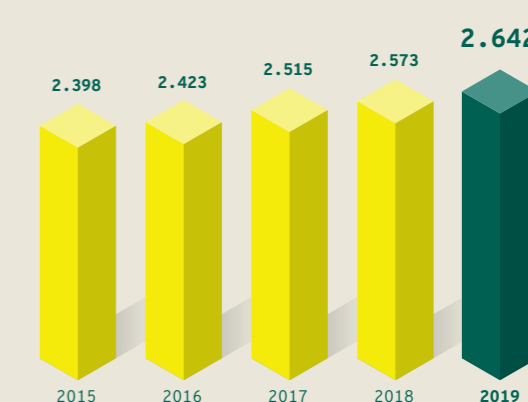
Werkvoorraad
(in miljoenen euro's)

Solvabiliteit
(in procenten van het eigen vermogen)

Personeelsbezetting
(gemiddeld aantal FTE's)

GECONSOLIDEERDE BALANS

(vóór resultaatbestemming / x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	5.761	1.559
Materiële vaste activa	90.345	81.566
Financiële vaste activa	26.919	19.312
	123.025	102.437
Vlottende activa		
Vorraden	78.671	59.147
Vorderingen en overlopende activa	192.661	229.153
Liquide middelen	119.469	90.498
	390.801	378.798
Kortlopende schulden	311.393	307.722
Saldo vlottende activa min kortlopende schulden	79.408	71.076
Saldo van activa min kortlopende schulden	202.433	173.513
Langlopende schulden	5.378	6.576
Vorzieningen	19.196	17.041
Eigen vermogen	177.859	149.896
	202.433	173.513

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

(X € 1.000)	2019	2018
Netto omzet	1.261.391	1.246.596
Wijziging in voorraden gereed product en werken in uitvoering	242.854	90.882
Som van de bedrijfsopbrengsten	1.504.245	1.337.478
Kosten van grond en hulpstoffen, uitbesteed werk en andere externe kosten	1.233.808	1.099.779
Lonen en salarissen	170.280	154.952
Sociale lasten en pensioenlasten	42.357	39.320
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	428	312
Afschrijvingen op materiële vaste activa	11.227	9.217
Overige bedrijfskosten	1.159	818
Som van de bedrijfslasten	1.459.259	1.304.398
Bedrijfsresultaat	44.986	33.080
Financiële baten en lasten		
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	450	255
Rentelasten en soortgelijke kosten	-606	-985
	-156	-730
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	44.830	32.350
Belastingen	-11.438	-8.284
	33.392	24.066
Resultaat uit deelnemingen	2.706	2.021
Resultaat na belastingen	36.098	26.087

BEGRIPPENLIJST

Autodesk	leverancier van software waaronder BIM
BIM	een digitale werkmethodek waarbij ontwerpen, plannings, calculaties en andere informatie is geïntegreerd en gekoppeld. Afkorting voor Bouw Informatie Model
BREEAM	een instrument om integraal de duurzaamheid van nieuwe gebouwen, bestaande gebouwen, gebieden en slooprojecten te meten en te beoordelen
Bouwlogistiek	is het geheel van maatregelen om de juiste materialen, middelen, afval en personen met de juiste kwaliteit, op het juiste moment, op de juiste plaats te krijgen tegen minimale kosten en binnen de gestelde randvoorwaarden
Design & Construct	contractvorm waarbij ontwerp en uitvoering bij één partij zijn ondergebracht, met name toegepast in infra
BVP	contractvorm waarbij het uitgangspunt is dat de inschrijvingen in de gunningsfase worden gewaardeerd volgens het principe dat de meeste waarde moet worden verkregen voor de laagste prijs. Afkorting voor Best Value Procurement
DBFM	contractvorm waarbij ontwerp (Design), realisatie (Build), financiering (Finance) en onderhoud (Maintain) zijn geïntegreerd
Design & Build	contractvorm waarbij ontwerp en uitvoering bij één partij zijn ondergebracht tegen vooraf afgesproken prijs, met name toegepast in bouw en vastgoed
EMVI	EMVI is een overkoepelende term om een project te gunnen op basis van Economisch Meest Voordelige Inschrijving of beste prijs/kwaliteitsverhouding. Kwaliteitsaspecten als duurzaamheid, klanttevredenheid, veiligheid en omgevingscommunicatie spelen, naast prijs, bij gunning een belangrijke rol
EVA	naam van het vrouwennetwerk van Dura Vermeer
Governance Code Veiligheid in de bouw	een initiatief van 15 organisaties, waaronder vooral opdrachtgevers en opdrachtnemers in de bouw, om de veiligheid in de sector te verbeteren
HR	Human Resources (Personeel en Organisatie)
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IF-rate	ongevallenindex waarmee het aantal bedrijfsongevallen per 1 miljoen gewerkte uren wordt aangegeven
Veiligheidsladder	een beoordelingsmethode die inzicht geeft in bewust veilig werken
LEAN	een managementfilosofie die zich richt op het tegengaan van verspillingen en op het extra waarde toevoegen aan bedrijfsprocessen
Marktvisie	een visiedocument waarin opdrachtgevers en opdrachtnemers elkaar behandelen als gelijkwaardige partijen en afspraken maken over de wijze van samenwerken
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NOM	een woning die evenveel (of meer) energie opwekt als dat het nodig heeft voor de woning en het huishouden. Afkorting voor nul-op-de-meter
UAV-GC	contractvorm waarbij vier rollen worden onderscheiden, te weten initiatief, ontwerp, uitvoering, meerjarig onderhoud
Stroomversnelling	een initiatief van bouwers en woningcorporaties om de nul-op-de-meter renovatie van 11.000 huurwoningen mogelijk te maken
Tender	(openbare) aanbesteding
VCA	VCA staat voor Veiligheid Checklist Aannemers. Het certificaat is bedoeld voor iedereen die werkt in omgevingen met een verhoogd veiligheidsrisico
ZOAB	Zeer Open Asfalt Beton

COLOFON

Uitgave

Dura Vermeer Groep NV, Rotterdam

Tekst en redactie

Afdeling Corporate Communicatie
Dura Vermeer Groep NV

Concept en vormgeving

Teldesign, Rotterdam

Drukwerk

Drukkerij G.B. 't Hooft bv, Rotterdam

Fotografie en illustratie

Sebastiaan Knot
Archief Dura Vermeer
Jorrit Lousberg
Sjaak Boot
Laurens Kuipers
Daisy Komen
Joni Israeli
Stefan Verkerk
Joop van Houdt (beeldbank.rws.nl)

Dura Vermeer Groep NV
Rotterdam Airportplein 21
3045 AP Rotterdam
Postbus 11267
3004 EG Rotterdam
T (010) 280 87 00
info@duravermeer.nl
www.duravermeer.nl

KvK 24289036

Dura Vermeer heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van haar kan worden verwacht om eventuele rechten van derden met betrekking tot het aangeboden beeldmateriaal te achterhalen. Degene die menen rechten op de inhoud van dit verslag te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog wenden tot Dura Vermeer.

DURA VERMEER RESPECTEERT MENSENRECHTEN

Het respecteren van de menselijke integriteit en rechten in al zijn facetten is een belangrijk onderwerp en doel voor Dura Vermeer bij het uitvoeren van haar activiteiten en voldoet aan de richtlijnen en wetgeving. Wij onderschrijven:

- de International Bill of Human Rights van ILO;
- de Universal Declaration of Human Rights van de Verenigde Naties;
- de richtlijnen van de Organisation for Economic Cooperation and Development voor de eerbiediging van mensenrechten en
- de United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights.

Specifieke wetgeving en richtlijnen voor de bouwsector bevatten verschillende bepalingen over mensenrechtenkwesties, zoals gelijke betaling, veiligheid en integriteit. Naleving van deze voorschriften houdt in dat Dura Vermeer zich ertoe verbindt verantwoordelijk te zijn voor de ondersteuning van deze mensenrechten. Dura Vermeer verlangt hetzelfde van haar ketenpartners.

Dura Vermeer heeft een Duurzaamheidsverklaring uitgegeven en heeft daarin de Sustainable Development Goal nummer 8 (= Fair Work and Economic Growth) opgenomen zoals gepresenteerd door de Verenigde Naties in het kader van de Wereldwijde Duurzaamheidsagenda 2030.

DURA VERMEER GROEP NV

Dura Vermeer Groep NV
Rotterdam Airportplein 21
3045 AP Rotterdam
Postbus 11267
3004 EG Rotterdam
T (010) 280 87 00

info@duravermeer.nl

> DURAVERMEER.NL